CHRIS SIMION
în fiecare zi, Dumnezeu se roagă la Mine

în teatru, Chris Simion este cunoscută ca un regizor de avangardă. Este absolventă a două facultăţi din cadrul Universităţii Naţionale de Artă Teatrală şi Cinematografică „I.L. Caragiale" Bucureşti (secţia teatrologie în 1999 şi secţia regie teatru în 2004).
Spectacolele ei reprezintă provocări atât pentru actorii cu care lucrează, cât şi pentru spectatorii care îi consumă poveştile. Printre spectacolele care au consacrat-o, se numără: Domnul Ibrahim şi florile din Coran, Oscar şi Tanti Roz, Maitreyi, Mecanica inimii, Hoţii de frumuseţe, Dragostea durează 3 ani, Ce ne spunem când nu ne vorbim, Hell, Studii despre iubire, 7 blesteme, Scaunele şi multe altele. Printre actorii cu care colaborează, se numără Maia Morgenstern, Oana Pellea, Marian Râlea, Florin Zamfirescu, Marius Manole, Vlad Zamfirescu, Medeea Marinescu, Cristi Iacob şi mulţi alţii.
în 1999, împreună cu scriitorul francez Pascal Bruckner a înfiinţat unul dintre primele teatre independente din România, Fundaţia Compania de Teatru D'AYA. Cu această companie de teatru a reprezentat România în multe festivaluri de teatru din lume şi a obţinut premii care îi certifică munca şi experienţa şi pe plan internaţional.
Pe lângă mişcarea independentă de teatru pe care o susţine cu încăpăţânare şi dăruire de 17 ani, Chris Simion colaborează ca regizor şi cu teatre de stat, precum Teatrul Bulandra, Teatrul Metropolis, Teatrul Naţional din Iaşi, Teatrul de Stat din Oradea sau Teatrul „Mihai Eminescu" din Botoşani.
Din 2007 este iniţiatoarea Festivalului Internaţional de Teatru Independent Undercloud.
Chris Simion are 9 cărţi publicate, ultimele două romane ale sale, Ce ne spunem când nu ne vorbim (2010) şi 40 de zile (2015), fiind bestselleruri.
Prima carte i-a fost publicată în 1994, când autoarea avea 16 ani, iar a doua carte i-a apărut peste un an.
în 2009 a devenit membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Din 2015 este ambasadorul proiectului Chris Simion Theatre St More.
Chris Simion Theatre St More este instrumentul prin care regizoarea îşi propune să realizeze cel puţin o dată pe an un spectacol inovator şi exclusiv cu tineri pe care doreşte să-i promoveze, mergând pe principiul că „nu notorietatea convinge, ci performanţa".
Detalii pe www.chrissimion.ro sau www.daya.ro.
Anul acesta Chris Simion a fost distinsă cu Premiul „Femeia anului 2015" — Ambasador al artei româneşti peste hotare.

CHRIS SIMION
în fiecare zi, Dumnezeu se roagă la Mine
(fa juca/xi' -pxrfv-p
YrnLtĂ <A ’
^d^âPciaMi Tfi
/ rf
Q^lluo^ (XthjbfA. oh7^

A
TRei

Editori:
Silviu Dragomir Vasile Dem. Zamfirescu
Director editorial:
Magdalena Mărculescu
Redactor:
Domnica Drumea
Coperta colecţiei:
Faber Studio
Imagine copertă: © Cătălina Flămînzeanu
Director producţie:
Cristian Claudiu Coban
Dtp:
Florin Paraschiv
Corectură:
Maria Muşuroiu Ana-Maria Tamaş

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României SIMION, CHRIS
în fiecare zi, Dumnezeu se roagă la Mine /
Chris Simion. - Bucureşti: Editura Trei, 2016 ISBN 978-606-719-630-6 821.135.1-31

O.P. 16, Ghişeul 1, C.P. 0490, Bucureşti Tel.: +4 021 300 60 90 ; Fax: +4 0372 25 20 20 e-mail: comenzi@edituratrei.ro www.edituratrei.ro
ISBN: 978-606-719-630-6

Această carte este dedicată... ŢIE

Motto: „Faptul că exist eu dovedeşte că lumea n-are nici un sens".
Emil Cioran

în loc de prefaţă

„Mă dezgustaţi cu «fericirea» voastră! Cu convingerea voastră că viaţa trebuie iubită cu orice preţ. Sunteţi ca potăile care ling orice găsesc... cu micile voastre şanse zilnice, bune pentru cine nu e prea exigent. Eu vreau totul, imediat— totul! Iar dacă nu, refuz! Nu vreau să fiu modestă; eu, una, nu mă mulţumesc numai cu resturile aruncate pentru că am fost cuminte. Vreau să fiu sigură de tot, chiar acum; să fiu sigură că totul e frumos, curat, aşa cum era când eram mică — sau dacă nu, prefer moartea."
(Antigona —Jean Anouilh)

’oOv

înmormântarea Sarei nu a putut fi ceva discret. Ziarele au explodat şi întâmplarea a stat pe prima pagină zile întregi. Televiziunile, de la ştiri la talk-show-uri, concurau cu presa scrisă. Posturile de radio, disperate, înfloreau ştirea pentru a
tine audienta cât mai sus.
/ /
Moartea Sarei a fost transformată peste noapte într-un spectacol, generând o isterie colectivă. Tatăl, sora, Toma, prietenii, cunoscuţii, toţi cei care habar nu aveau unde a fost atâta timp, implorau Cerul să oprească delirul. Doar că acum, Sara nu a rămas decât o amintire, cel mult un personaj într-o carte. Deşi biserica îi condamnă pe sinucigaşi, după cele trei zile în care coşciugul a fost păstrat în chilia sa, corpul neînsufleţit a fost dus în satul său natal şi îngropat lângă cel al mamei sale. Părintele Theodosie a convins Consiliul de conducere al mănăstirii să o dezlege pe Sara de păcate şi să-l lase să-i facă slujba de înmormântare.
N-am văzut niciodată o femeie care, moartă fiind, să zâmbească atât de frumos. De parcă zâmbetul ei autentic, deloc schiţat pe faţa rigidă şi lipsită de viaţă, ne vindeca pentru totdeauna de purgatoriul din noi. Nici măcar parfumul acela inconfundabil, aroma aceea de flori de tei nu se mai simţea, nu se mai zvârcolea pe trupul său, nu mai îngenunchea sângele celor care o priveau. Trupul îi mirosea a moarte. Aţi simţit vreodată mirosul morţii? Nu este deloc neplăcut.

Seamănă uneori cu mirosul de umezeală, alteori aduce a miros de baltă. Nici hainele nu o mai ascultau. Se rezemau pe trupul obosit fără să-şi mai dorească să-l acopere. Fiinţa aceea fascinantă şi sfârşită devenise orbitor de transparentă. Era suficient să priveşti trupul lipsit de viaţă şi să ai certitudinea unei femei etern frumoase.
în adolescenţă puteai cel puţin să-ţi storci coşurile şi să acoperi urma cu pudră sau fond de ten. Ridurile dese şi adânci nu mai pot fi acoperite cu nimic. Şi dacă ar fi numai pe faţă... însă odată cu cele care apar la vedere, te chinuie şi cele din suflet. Nici roşeaţa din obraji nu se mai arăta generoasă. Sara însă a refuzat să se

mulţumească cu micile trucuri femeieşti. A refuzat să se fardeze sau să se tamponeze cu vin roşu. A lăsat nuanţa palidă a apusului să existe, să o inunde.
Sara „a ucis vulturul ca să zboare cu aripile lui".
Sara înseamnă „dragoste". Iar cine poate să se-ndrăgos- tească mereu, mereu şi mereu, trăieşte cu adevărat. Poate că veşnicia se traduce astfel. A-i elimina pe ceilalţi prin ceea ce eşti, până când ceea ce eşti te ajută să afli cine eşti. Iar când afli cine eşti, deja nu mai ai nevoie pentru că nu mai contează.
în noaptea sinuciderii Sarei, am avut un vis. Se făcea că Sara era însărcinată în luna a noua şi trebuia să nască. Singura care îi stătea prin preajmă era maica Mineea. Erau cu siguranţă ultimele zile, întrucât începuse să aibă dureri. Pentru că era normal să meargă la consult, maica Mineea i-a propus să apeleze la medicul din sat, o doctoriţă tânără, care terminase de curând Medicina şi care venise prin locurile acelea doar de câteva luni. Doctoriţa a amânat naşterea cu încă trei zile. Sara nu avea colul dilatat. S-a-ntors şi a aşteptat să vină momentul. Dar spre miezul nopţii, Sara a avut senzaţia că elimină ceva, apoi că are hemoragie, aşa

cum numai în perioada de menstră i se întâmpla. S-a îmbrăcat repede şi, fără să o mai trezească pe maica Mineea, a fugit la doctoriţă. Aceasta a urcat-o pe masa de operaţie, a pregătit-o pentru naştere, dar când a început să asculte la stetoscop, fătul nu transmitea nimic. Alarmată, a pus-o pe Sara să împingă, a încercat să-i provoace naşterea dar, degeaba, nu primea niciun semn. Printre lacrimile şi ţipetele de groază, doctoriţa spera ca mica făptură să trăiască, nu putea să accepte că amânarea intervenţiei a fost un verdict fatal şi a pus capăt unei noi vieţi. Sara a refuzat cezariana. Cu toată puterea, s-a chinuit să-şi scoată copilul pe cale normală. A fost în zadar. Copilul murise de câteva ore.
Se sugrumase cu cordonul ombilical. Poate că atunci când venise prima oară la consult şi o încercaseră acele dureri cumplite, mica făptură cerea afară, încerca să lovească pereţii trupului mamei

implorănd-o să o scoată, să îi dea drumul. Sara s-a chinuit câteva ore până a reuşit să desprindă fătul mort din ea. După ce a fost smuls din carcera uterină, fătul trebuia îngropat. Sara a refuzat să-l vadă. O obligase pe doctoriţă să meargă la preotul Theodosie şi să-i ceară să-l ardă. Preotul a refuzat categoric întrucât sarcina nu mai era la stadiul de embrion. împotriva dorinţei mamei sale, copilul a fost îngropat creştineşte.
Ştiam de jurnalul Sarei de când eram în mănăstire. Obişnuia să-mi împărtăşească din frământările ei. Şi-ar fi dorit de multe ori să nu-mi spună în şoaptă toate cele ce avea nevoie să le spună, ci să răcnească în gura mare, să o audă toată lumea. Consider că ziua aceea a venit şi că urletul Sarei trebuie să se împrăştie.
Noaptea trecută am visat-o pe mama. întotdeauna apariţiile ei onirice m-au speriat. Sau poate m-a speriat

dorul adus de aceste viziuni stranii. Am rămas marcată de ultima ei respiraţie care s-a scurs printre degetele mele, ca mercurul. Secunda aceea fatală, ultima secundă, a contribuit uimitor şi miraculos la maturizarea mea. Când îi ţineam în palme capul, pe fiecare milimetru de secundă simţeam cum devenea mai greu, cum se ducea şi cum îmi scăpa şi, neputincioasă, nu puteam să opresc nimic. Ochii ei neclintiţi, plini de viaţă, mi-au străpuns inima. Parcă atunci moartea şi-a acceptat pentru o clipă duşmanul etern, viaţa. Parcă în acea moarte era viaţă. Ştiam de dinainte ce o să se-ntâmple, ştiam din privirea ei îngrozitor de vie că nu vrea să moară în prezenţa mea, că nu vrea să fiu acolo când ea se va retrage de pe scenă. Era prea mândră. Mama a suferit de leucemie. Eu am aflat diagnosticul cu puţin timp înainte de final. Indiferent cât de mare i-a fost durerea, nu a împărtăşit-o cu nimeni. A vrut să fie singură! în general îmi apărea în vis veselă, luminoasă. Aseară era tristă. Pe un ton grav, lipsit de umorul care o caracteriza, m-a avertizat că peste 2 ani şi 11 luni mă va lua la ea. Şi că atunci când mă voi trezi din vis, afară va ploua, pentru că acolo Sus, unde s-a ascuns de mine, plânge. Şi când m-am trezit, aşa a fost. Ploua, erau picături mari şi grele ce mi se zdrobeau

în palmă precum cioburile. Nu pot să accept, nu pot să înţeleg, nu pot să pot. Implacabilul nu poate să-mi fie adversar?! Şi atunci? Atunci nu-mi rămâne decât să trăiesc în acest timp ceea ce am vrut să trăiesc toată viaţa. Va fi un maraton adevărat sau poate, totuşi, este o glumă? Oare morţii glumesc?
Cu riscul de a emite o afirmaţie infantilă, am senzaţia că azi-dimineaţă am avut o revelaţie. Am scris „am senzaţia" şi nu am mers pe totala certitudine, întrucât îmi era înfiorător de somn, mă chinuiam să adorm şi, nereuşind,

am început să mă gândesc la tot ce ar putea să-mi aducă somnul. Azi-dimineaţă, la ora 4:00, îmi aminteam de toate cunoştinţele care au avut norocul să treacă de 40-50 de ani. în timp ce-mi veneau în minte zeci de cupluri, constatam că pentru majoritatea a început teroarea odată cu această vârstă. Din punct de vedere biologic, eşti avertizat că intri oarecum într-o perioadă de criză, bărbat sau femeie, nu eşti scutit de natură şi nici de propria incapacitate de a-ţi depăşi obsesiile. Nu ştiu de ce a trebuit să aştepte omul 40 de ani ca să se manifeste astfel, mi se pare că răbdarea lui ar trebui consemnată undeva. Probabil că optimismul său bolnăvicios a calculat cei 40 de ani ca fiind jumătatea Golgotei, momentul în care începi să conştientizezi absurditatea... Stupid! Dar nu aici voiam să ajung. Gândul meu s-a concentrat mai mult pe relaţiile dintre femei şi bărbaţi după vârsta de 40 de ani. Aveţi tăria să recunoaşteţi că majoritatea relaţiilor care ajung până la această vârstă sunt relaţii ratate, moarte, ieşite din competiţie. Cupluri de peste 20, 25 de ani de supravieţuire care îşi scot în evidenţă doar impertinenţa cu care au lăsat viaţa să se zbenguie prin ei fără a le produce niciun frison, nicio spaimă, nicio emoţie, cupluri care trăiesc împreună, dar nu dorm în acelaşi pat pentru că el sforăie prea tare, iar ea se uită până la miezul nopţii la telenovele, cupluri în care el are amantă şi ea nu mai află pentru că nu o mai interesează, ori ea are amant şi el nu observă pentru că este mult prea preocupat de particulele de praf din aer, ori el ordonă şi ea execută, ori amândoi acceptă să trăiască sub acelaşi acoperiş, chiar

dacă viaţa lor intimă e o igrasie generală, ori din obişnuinţă, ori din comoditate, ori din interes nu se mai despart. Dacă mai au şi copii, deja relaţia devine şi mai confuză. Şi lista o puteţi

completa, fireşte, fiecare gândindu-vă poate la vecini, la fraţi, la prieteni, la voi înşivă. Din doi oameni nebuni şi tineri cum sunt la început îndrăgostiţii, inevitabil ajung, în doar câţiva ani, nişte indivizi bătrâni şi plictisiţi, gri,
uscaţi unul de celălalt.
;
Pe la 40 de ani, mulţi sunt deja despărţiţi, oameni care aleg singurătatea în locul unei alte dezamăgiri sau care se orientează spre acelaşi sex, consolându-se cu ideea că în sexul opus nu mai pot găsi viaţă. Alţii, naiv de optimişti, îşi mai dau o şansă căutând corespondentul în ceva mult mai proaspăt şi crud... Şi totuşi, curios de puţini îşi petrec viaţa în doi, fericiţi, până la adânci bătrâneţi. Acea dragoste pe care au încercat zeci de secole să o preamărească unde este? Doi oameni sunt atraşi unul de celălalt atâta timp cât nu se cunosc, cât între ei există mister. Când încep să se cunoască, intervin rutina şi bla-zarea. Rare sunt cazurile când descoperirile fascinează, când introspecţia se transformă din curiozitate într-un ritual. Mereu ne îndrăgostim cu inima. Niciodată cu min-tea. Şi inima e oarbă. Alege aproape mereu ceea ce nu i se potriveşte. Ce e imposibil este să lăsăm raţiunea să-şi bage coada în toată această nebunie. E imposibil pentru că n-ar mai fi nimic. Inima are putere să pătrundă adânc în sufletul celui pe care îl alegem. Trebuie doar să avem curaj. Aproape întotdeauna omul reuşeşte să realizeze imaginea perfectă a pierzaniei sale. Aproape întotdeauna se bălăceşte în mediocritate, fiind sigur că oglindirea cerului într-o baltă este, de fapt, cerul însuşi. Aproape întotdeauna omul se pierde pe sine şi îşi trăieşte viaţa abandonându-se în zeci de măşti lipsite de valoare şi de speranţa mântuirii. Suntem atât de mici încât nu ne putem da seama de măreţia ce ne lipseşte. Nu cred că trăim autentic mai mult

de un minut din 24 de ore. Trece timpul fără a ne obliga la trăirea lui. Noi singuri suntem responsabili de ceea ce trăim. Noi singuri suntem datori să avem o motivaţie pentru tot ceea ce facem. Şi nimicul poate fi o motivaţie dacă este nimicul acela adorat de Zei. A trăi fără justificări este ori moarte, ori sfinţenie. în absolut nu există cale de mijloc. Ori trăieşti suferinţa aceea nudă, zvârcolirea aceea nemărginită a sângelui, ori ajungi să întâlneşti împăcarea. Nu poţi trăi Absolutul jucându-te cu el. Oamenii aproape că nici nu mai cred în Absolut... cum să mai creadă şi în trăirea lui? Cei care trăiesc în Absolut nu împărtăşesc nimănui asta. Absolutul este individual. Nu poate să te oblige la adevăr decât propria ta fiinţă. Absolută ar putea să fie o împărtăşanie, absolută ar putea să fie relaţia dintre un bărbat şi o femeie, absolută ar putea să fie deschiderea ochilor în pragul primelor raze, apoi bătaia inimii, absolut ar putea să fie orice cuvânt rostit, orice gând, absolut am putea să ne trăim fiecare minut. Nu ne vom apropia niciodată de absolut crezând că, anulându-1, îl vom cuprinde. Lipsa de absolut nu duce la absolut. Lipsa de absolut duce la tot ce este în afara absolutului.
E mai bine să îmbogăţeşti realitatea, să te minţi, să o vezi în miile de culori pe care nu le are decât în culoarea ei mohorâtă şi lipsită de viaţă.
La ce bun să ne sprijinim pe ceea ce vine şi trece când singura certitudine nu poate fi decât prezentul... prezen-tul din noi. Putem să-l lăsăm să se ducă dracului şi nu-l trăim, să facem loc celor care au sânge să trăiască cu ade-vărat sau putem să riscăm în fiecare clipă trăind nud, cu conştiinţa trează că ceea ce a trecut nu se mai întoarce şi că ceea ce urmează este surpriză.

Degeaba încearcă omul să se schimbe, să se regăsească. Pierdere de vreme! După o luptă zadarnică, am înţeles că ceea ce trebuie să schimbăm este însăşi natura noastră! Iar natura noastră nu o vom

putea cunoaşte decât după ce ne vom destrăma toate iluziile şi credinţele!
Este incitant să cauţi în ceea ce pare a fi comun ceva special. Este interesant să speri că poţi să descoperi, în pustiu, suflare. Este o luptă a fatalităţii, a implacabilului.
Mi-aş fi dorit de multe ori să mă despart de Toma, dar n-am făcut-o. Poate din comoditate, poate din obiş-nuinţă, poate de teama de a nu pierde ceva ce nu mai am şansa să întâlnesc (atât de enervant a devenit acest „poate" — exprimă atât de dureros starea mea de nesi-guranţă)... M-am gândit timid la iubire. Să fie oare şi ea o cauză? „îmi place să cred" că acest sentiment ne urmă-reşte încă... „îmi place să cred" este oarecum sinonim cu „mă îmbăt cu apă rece".
M-am gândit deseori că a termina o relaţie aşa, pur şi simplu, nu este ceva extraordinar. Atunci când nu merge o relaţie, preferi să-i mai dai şanse decât să o zdrobeşti. Interesant este să poţi să termini o relaţie când toate merg perfect. Condiţia mizerabilă a omului care se teme de singurătate, de simpla singurătate, de acea singurătate veninoasă, mortală. Omului îi este frică să rămână singur.
Să zicem că am putea să ne împrietenim cu singură-tatea. Am mai fi capabili să ne expunem unui alt început cu o altă persoană căreia să-i acordăm credit? Perioada de început, de beţie, trece inevitabil. Şi intervine perioada de trezire. îl accepţi aşa cum este sau îl eviţi. Orgoliul şi pauza de înţelepciune ne îndeamnă să nu avem timp pentru ceilalţi. Altruismul ne este suficient de confuz ca să ne lăsăm îmbătaţi de adevărul lui. Şi astfel relaţia continuă,

drogată de suferinţa noastră, de tristeţe, de dezamăgire... şi nu avem puterea să o rupem şi nici să o luăm de la capăt pentru că toate relaţiile au acelaşi traseu, toate ajung la amorţeală, la obişnuinţă, la monotonie, la plictiseală, la rutină, indiferent cât de fulgerător este demarajul. Şi atunci de ce să ne chinuim de două, de trei, de naiba ştie câte ori dacă mereu ne va pica acelaşi traseu?
în noaptea aceasta s-au împlinit cinci ani de când se poate vorbi de noi sau de când acest pronume a devenit o obsesie a vocabularului

nostru. Singurătatea mi-a fost cel mai căutat adăpost. Adesea percep realitatea ca pe o himeră, fără a-i identifica parametrii în care se desfăşoară. Mă cutremur simţindu-mă în această realitate în totală nesiguranţă. Oare câţi au curajul de a fi atât de lucizi încât să simtă asta? Totul este într-o permanentă mişcare, totul se schimbă, totul este relativ, absolut totul, de la sentimentele noastre, la faptele concrete pe care încercăm să le finalizăm. Nu avem puterea să judecăm nimic la modul absolut, nu ştim niciodată cât din ceea ce facem este sau ni se pare nouă că este. O coloană a infinitului în care ne pierdem trist identitatea = viaţa! Oare cât din ceea ce trăiesc este adevărat? Câte minute rămân şi câte se pierd? Uneori, fiecare lucru pe care-l ating, fiecare gest pe care-l fac, fiecare spaimă sau umbră pe care le creez, toate parcă sunt o gelatină prin care-mi strecor mâna fără a prinde nimic dincolo de zid, care nu se izbeşte decât de un gol imens, o gaură infinită în propria mea fiinţă.
Este inutil să mai ascund ceea ce trăiesc în buzunarele lipsite de vlagă ale visurilor mele, este ridicol să mai ignor bătăile inimii când acest organ este dătător de viaţă. Dar îmi place această mascaradă. Tristeţea omului este tristeţea care îi ucide lui Dumnezeu creaţia. Credinţă de consum!

Gesturi demonstrative! Imaginează-ţi că nu ai mâini! Cum te închini? Imaginează-ţi că ţi s-a tăiat limba. Ce cârjă mai foloseşti? Sufletul. Acolo există cu adevărat credinţa sau necredinţa. De acolo nu ai cale de întoarcere.
Când a venit în mănăstire, Sara avea 27 de ani. Cu trei ani înainte absolvise Dreptul. Lipsa unei hârtii care să justifice meseria pe care intenţiona să o urmeze nu îi dădea posibilitatea să profeseze. îşi câştiga existenţa la Final Club, unde, de trei ori pe săptămână, dansa şi făcea animaţie. Câştiga de zece ori mai bine decât orice amărât de stagiar, dar asta nu o făcea fericită. A plecat de acasă la vârsta de 14 ani, imediat după terminarea celor opt clase. Alba Iulia, oraşul unde s-a născut, n-a făcut niciodată parte din sufletul său. îmi povestea mereu de vacanţele petrecute în Maramureş, într-un sat pierdut de

lume şi de timp, la rudele mamei sale. Acolo era trimisă ori de câte ori pâinea nu le mai ajungea la masă. O bucată de brânză sau o cană cu lapte apăreau doar în zilele de sărbătoare. De la 14 ani, Sara a învăţat ce înseamnă supravieţuirea, ba mai mult decât atât, a învăţat că în viaţă trebuie să te mulţumeşti cu puţin, cu ceea ce e simplu şi curat.
Când a plecat de-acasă, doar cu periuţa de dinţi şi cu hainele de pe ea, şi-a dat seama cât de puţin timp avem să ne trezim. Am invidiat-o pentru nebunia cu care-şi trăia fiecare clipă, pentru patima inexplicabilă, pentru fascinaţia uluitoare faţă de tot ce se întâmpla în jurul ei.
Oamenilor le place să vorbească despre ei, să se audă vorbind ca şi când universul ar începe şi s-ar sfârşi cu ei. Oamenii sunt bolnavi incurabil de sine. Sara exista la cealaltă extremă, acolo unde tăcerea te condamnă şi te încremeneşte. Ne închideam în biblioteca mănăstirii, pentru că acolo îi plăcea să se destăinuiesc cel mai mult şi, cu o poftă

nebună, îmi povestea ce a făcut înainte de a intra în viata monastică. Părea să fi fost genul acela de femeie care nu atrăgea privirile prin formele îndrăzneţe ale corpului său, ci mai degrabă prin apariţia ei extravagantă, originală. Nimic din ceea ce îmbrăca nu îi era străin. Fiecare piesă o reprezenta, îi definea starea de spirit şi pretenţiile. Ştia extraordinar de bine să combine eleganţa cu nonconformismul, avea curajul de a se îmbrăca, de exemplu, într-o rochie neagră, de seară, lungă, strânsă pe corp, cu cizme negre cu un toc de 10 cm, să-şi atârne discret la încheietura piciorului stâng o brăţară fină de aur alb, iar apoi să-şi arunce de gât o cravată bărbătească imprimată cu steagul SUA.
Când eram mică, mama mă ruga un singur lucru: să nu-l abandonez niciodată pe Dumnezeu. Dar, în mintea ei, Dumnezeu însemna Biserica. Mi-a fost străină institu-ţia asta. Niciodată n-am venerat-o. Preotul din satul unde am crescut îmi interzicea adesea să citesc filosofie, considerând acest gen de lectură ca fiind eretică. Eu, care îl

adoram pe Nietzsche, când intra preotul în casă, trebuia să ascund cartea sub pat şi să iau Biblia, prefăcându-mă într-o copilă ascultătoare, supusă, doar ca să nu o supăr pe mama. Era un efort considerabil. în sufletul meu ştiam exact câtă impostură este şi cât de plin e pământul de profeţi.
Mi se părea o bufonerie ce făceam. Cu atât mai mult cu cât intenţionam să-mi fac publică revolta. Pe mama, în raport cu această problemă, n-am înţeles-o niciodată. Era o femeie deşteaptă, chiar dacă nu avea decât opt clase, însă înţelegea lucrurile în profunzimea lor. Una dintre marile ei rugăminţi a fost să nu-mi schimb niciodată reli-gia, să-mi păstrez credinţa şi să mă supun exigenţelor ei.

Era o femeie foarte singură, nu avea prietene şi nici apropiaţi cu care să-şi petreacă o parte din timp. De puţine ori mi-o amintesc zâmbind. Nici atunci când ne avea în preajmă pe noi, pe mine şi pe soră-mea, nu lăsa să o pătrundă lumina. îi plăcea să meargă în oraş destul de des şi să colinde merceriile şi magazinele de stofe şi mătăsuri, pentru că acasă o aşteptau zeci de desene care urmau să se transforme în hăinuţe pentru noi. Le croia şi le cosea cu dragoste. Stătea uneori şi după miezul nopţii ca să ne termine câte o rochiţă. Cel mai mult îi plăcea să ne îmbrace în tiroleze şi să ne pună culori cât mai vii şi dantele cât mai multe. Atunci când curentul era oprit, cosea cu mâna. îmi era tare drag degetarul ei, un degetar vechi, de argint, pe care-l moştenise de la bunica. Era brodat pe margine cu un model de cruci legate şi îmi era prieten pentru că o ajuta la cusut.
Nu am multe obiecte care îmi amintesc de ea. Cu mine port unul singur, o clepsidră veche, de lemn vopsit în roşu, cu nisipul verde, un verde-deschis, revoltător de deschis. întotdeauna când o ţin în mâini, o simt pe mama. îi simt respiraţia, îi simt trupul, îi aud glasul. Un obiect poate fi încărcat atât de puternic cu energia fiinţei de la care l-ai primit, încât ai senzaţia că este cu tine. Mama ţinea mult la clepsidra aceea şi mi-a oferit-o în ziua în care m-am hotărât să plec la oraş. înainte să ne luăm rămas-bun, mi-a zis că „atunci când vrei să-ţi dai seama de felul de-a fi al unui om trebuie să faci două lucruri: îi

dai de băut şi vezi ce zice şi ce face, iar apoi îl duci pe câmp, îl descalţi până la piele şi îl pui să meargă pe iarbă. Şi cum calcă, aşa este. Pământul nu înşală". Şi aşa cum a spus mama, aşa a fost. Femeie simplă de la ţară, care şi-a trăit viaţa cu pretenţii puţine, dar şi-a trăit-o frumos.

In fiecare zi, Dumnezeu se roagă la Mine
Mama vorbea rar cu noi, dar atunci când o făcea aveam ce învăţa de la ea. Ne-a spus odată, era într-o zi de duminică, atunci când ne strânseserăm toţi la masă, că de sufletul unui om îţi poţi da seama încă de când e copil. Pentru că atunci sufletul îi este pur, neîntinat. Şi poţi să-ţi dai seama dacă e generos sau dacă e egoist, dacă îi place să fie haiduc sau dacă îşi petrece timpul în rutină. Mulţi copii îşi doresc să devină personaje banale sau, dacă au părinţi bogaţi, să-i urmeze. Când era mică, mama îşi dorea să ajungă căpitan. îi plăcea să se lupte, să comande toţi copiii, bătea toate păpuşile, nu se executa, ci dădea ordine. Nu şi-a văzut visul împlinit decât pe jumătate. Toată viaţa a fost o femeie care şi-a impus voinţa şi a reuşit prin farmecul şi puterea ei de convingere.
Clemi, soră-mea, îşi dorea să devină nevastă de hai-duc. A ajuns mult mai rău.
Eu îmi doream să mă fac apă. Şi iată că nu sunt prea departe.
Despre clepsidra de la mama voiam să spun altceva. Mama ţinea clepsidra pe noptieră şi în fiecare seară, după ce-şi zicea rugăciunea de culcare, întorcea clepsidra şi lăsa acel nisip viu şi plin de viaţă să o încurajeze. Aşa îşi amintea mereu că timpul se scurge şi că, la un moment dat, asemenea nisipului, totul se scurge. Când intram la ea în cameră, răsturnam clepsidra, o aşezam în aşa fel încât nisipul se bloca şi nu mai putea să treacă dintr-o parte în cealaltă. După ce şi-a găsit clepsidra de câteva ori dărâmată, m-a întrebat de ce fac asta. N-am vrut să-i spun. Credeam că răsturnând clepsidra fur timpul, fac să rămână pe loc, iar noi nu vom fi despărţite niciodată.
Când mă gândesc cât timp pierdem dormind, cât timp suntem morţi, inactivi, inapţi pentru a conştientiza ce ni

se-ntâmplă! Se scurge timpul, îl simt cum se scurge pe lângă mine asemeni unui fir de apă şi cât greşesc lăsându-l să se scurgă gol, lipsit de întâmplări!
Dorm din ce în ce mai puţin. Visul acela m-a speriat, îmi este teamă să nu mor în somn şi atunci încerc să fiu trează cât mai mult, să înţeleg tot ce îmi era frică să înţe-leg, să trăiesc tot ce îmi doresc să trăiesc.
închipuirea este mai puţin dureroasă decât realita-tea. Eu nu mai pot să visez. Eu nu mai am timp să visez. Viaţa mi se pare atât de scurtă încât nu-mi mai permit să mi-o închipui într-un fel sau altul. îmi doresc să trăiesc cu adevărat tot ce mi se-ntâmplă. Nu-mi rămâne decât să mă bucur! Cine ştie când se va termina. Important este ca niciun moment să nu te surprindă nepregătit. Dacă în orice clipă ştii că s-ar putea să nu mai ieşi la aplauze, atunci fiecare replică o rosteşti ca şi când ar fi pentru ultima oară.
Eram amândouă într-o după-amiază târzie, atunci când soarele se duce la culcare. Clopotele anunţau rugăciunea de seară, dar nu puteau să ne întrerupă discuţia. Sara îşi amintea de o zi de la Club, o zi aparte, în care nu s-a mai simţit o simplă dansatoare, una ca toate celelalte. Căzuse într-o agonie sublimă, aş numi-o mai degrabă delir, revenind în ceea ce odată trăise.
— E deschis, intră! strigă Sara.
— E închis!
— împinge, n-auzi?!
— E închis, n-am cum să intru!
— Bună seara, domnule Saşa! Cine v-a dat acest nume n-a intuit că veţi ajunge patronul unui club de noapte.

— Mama mi l-a dat. M-a născut din întâmplare pe pământul lui Dostoievski. în timpul naşterii, doctorul striga Saşa, Saşa, iar mamei i s-a părut potrivit pentru mine. Ce-i cu tine, Sara? De ce te-ai încuiat în cabină?

— Fără să-mi dau seama... am venit mai devreme şi m-am întins puţin.
— Ţi-e foame?
— Nu.
— Arăţi cam obosită. Prietenul tău nu prea are grijă de tine...
— Prietenul meu are grijă de el.
— Ce se-ntâmplă? Eşti abătută.
— N-am nimic. Poate sunt obosită...
— Să-mi dai actele să-ţi fac carte de muncă!
— Pentru acte trebuie să mă duc acasă.
— Şi ce? Asta e greu? îţi iei liber trei zile şi rezolvi. De când n-ai mai fost pe-acasă?
— De când a murit mama.
— îmi pare rău.
— De ce să vă pară rău? E ceva firesc. Tuturor ni se-ntâmplă. De patru ani n-am mai fost pe-acasă. Şi nici nu ţin neapărat să mă duc. Vorbesc foarte rar cu tatăl meu. Şi asta se-ntâmplă doar atunci când mă sună el. Noi nu avem telefon, iar ca să-l caut prin vecini e complicat. Astăzi de dimineaţă i-am aprins mamei o lumânare.
— Se spune că e bine. Le luminează drumul!
— Credeţi în aşa ceva?
— Aşa se spune.
— Multe se spun. Din când în când îmi lipseşte. Mi se face dor de ea. Aş vrea să o mai am lângă mine, să-i simt respiraţia caldă, să-mi aşez capul pe pieptul ei. Lângă ea, mă simţeam în siguranţă. Sper să-şi aducă aminte de

mine, să nu mă uite. Oare acolo, Sus, spiritele mai au sentimente?
— Fii sigură că veghează mereu asupra ta.
— A murit la 48 de ani. A avut leucemie. Am presimţit moartea ei, dar n-am ştiut să-mi explic, n-am ştiut să-mi traduc frământările, visele. Dar de ce vă povestesc eu toate astea? Vă reţin cu prostiile mele.
— Nu, Sara. Nu sunt prostii.

— Tocmai era ziua prietenului meu, Toma. Invitasem o mulţime de oameni, ne pregăteam de petrecere. Din puţinii bani pe care îi aveam, am pregătit sendvişuri, dulciuri şi am cumpărat câteva sticle cu băutură, nişte vin dulce de la moşu' din colţ şi vodcă de la alimentara de vizavi, pentru ca invitaţii să se simtă bine. Cu o oră înainte de a începe petrecerea, cândva spre seară, mi-a pierit brusc cheful de a mai face ceva. Eu venisem cu ideea, eu am stricat atmosfera. M-am îmbrăcat în pijama, m-am cocoţat în vârful patului şi am început să fumez ţigară după ţigară. Simţeam în palme capul mamei care, cu fiecare secundă, se lăsa mai greu, şi mai greu. Când au venit invitaţii, nici n-am vrut să aud de ei. L-am rugat pe Toma să-şi ceară scuze şi să anuleze totul. Nimeni n-a înţeles nimic. Era şi normal.

— Şi Toma?

— Văzând că nu se putea înţelege cu mine, a plecat în altă cameră şi a aşteptat ca timpul să rezolve problema. Pentru asta l-am admirat. După ce am fumat un pachet şi jumătate de ţigări, am scos primul cuvânt. O înjurătură. Toma mă privea debusolat. Nu mă prinsese niciodată într-o astfel de criză. Fiind absolvent de psihologie, mă transformase în acele momente într-un caz.

— Ştiai că mama ta era bolnavă?

— Da, ştiam, însă n-am ştiut că boala ei se agravează şi nici n-am avut ocazia să aflu diagnosticul adevărat. La rugămintea ei, medicul care a îngrijit-o a ascuns varianta reală a situaţiei. Şi nimeni n-a ştiut nimic. Eram agitată, eram speriată, dar nu aveam nicio motivaţie. Moartea mamei oricum era ultimul lucru la care m-aş fi putut gândi. Mai degrabă mă gândeam la bunica, la bătrâneţe... nu, nu-mi trecea nimic concret prin cap. M-am chinuit zeci de minute, parcă era aşa... un vârtej care-mi zăpăcea mintea. Mă durea exact faptul că nu puteam să mă gândesc la nimic. Mai bine tac...

— Continuă.

— Am adormit cu greu în acea noapte, înnebunită de gânduri fără logică, renunţând să mai asist la zbuciumul meu interior, evitând

să-l mai văd pe Toma de ziua lui în postura unei victime. Nu avea cum să-mi înţeleagă ieşirile. Nici nu am pretins asta de la el. Important este că a avut puterea să tacă şi să mă lase în pace.

— Este important să ştii să stai deoparte, să nu te bagi în sufletul celuilalt atunci când nu are nevoie de tine.

— Uneori ai nevoie să fii singur, absolut singur, fără nimeni altcineva.

— Te înţeleg, Sara. Te înţeleg perfect.

— A doua zi dimineaţa, mi-am făcut bagajele şi am plecat la Alba. L-am anunţat pe Toma că merg acasă după mâncare. Aveam tren seara, însă nu mai suportam camera uceea de cămin. M-am abandonat zece ore agitaţiei de pe peroane şi cel puţin am reuşit să mă las terorizată de spectacolul gării şi să-mi înfrânez gândurile. Acasă mergeam destul de rar. Doar când aveam mare nevoie de provizii. Tristeţea din casă şi boala mamei m-au ţinut departe de familie toată această perioadă. N-a fost uşor printre străini,

însă mult mai uşor decât dacă aş fi fost condamnată să asist la măcinarea mamei. Imediat după ce am plecat, doar la câteva ore, mătuşa mea a ajuns în cămin.

— De ce râzi?

— Acum e tot ce mai pot să fac. Uneori, ce ni se întâmplă e stupid! Mă căuta săraca de două zile prin toate căminele studenţeşti din Bucureşti, însă familia n-avea adresa mea; singura şansă a fost să bată din uşă în uşă, să încerce să mă descrie sau să arate o fotografie veche cu mine pe care o purta mereu la ea. Nu existau variante prea multe şi toate erau relative. A ajuns în căminul unde locuiam chiar de ziua lui Toma, însă l-a ocolit, preferând să ia la rând camerele căminului de vizavi, întrucât acolo locuiau mai mulţi studenţi la Drept. Când a ajuns în camera noastră, a fost mult prea târziu. Eu eram de mult în acceleratul de Alba, iar ea, sprijinită de pragul uşii, încerca disperată să-i mărturisească prietenului meu că mama murise de două zile şi că tata nu voia s-o îngroape până nu vin acasă. Toma ştia că eu plecasem fără să am habar ce se întâmplase. A intrat în

panică. L-a sunat pe Mircea, cel mai bun prieten al meu, şi l-a rugat să mă aştepte la gară şi să facă tot posibilul să mă-nştiinţeze de ce voi găsi acasă. Mircea nu a putut să mimeze decât o întâlnire întâmplătoare, m-a condus până la autobuz şi m-a lăsat să mă confrunt singură cu situaţia. Din Alba până la mine în sat, în Vale, sunt doar 5 kilometri. Ajunsesem aproape de casă şi eu nu aflasem nimic despre mama. Nici vecina pe care am întâlnit-o în autobuz şi care m-a însoţit până aproape de casa noastră nu mi-a dezvăluit nimic. Probabil o şocase buna mea dispoziţie. Căci întotdeauna când mergeam acasă încercam să fiu mai veselă decât de obicei, să le ridic moralul, să le readuc zâmbetul pe buze. Când

m-am apropiat de curte, am văzut porţile larg deschise. M-am gândit că a venit unchiul meu cu maşina şi a uitat să le închidă. însă când m-am uitat mai bine, erau parcate în faţa porţii cinci maşini necunoscute. Am avut timp să număr. Cum eu dădeam rar pe-acasă, mi-am zis că şi-o fi luat careva maşină. Eram grăbită să intru în casă şi să-i văd pe ai mei. Mi-am lăsat bagajul în mijlocul curţii şi, ridicând capul spre tocul uşii, abia atunci am observat icoana cu doliul. Brusc, m-am gândit că a murit bunica. Nu m-am grăbit să intru. Dimpotrivă. Mi-am luat bagajele binişor şi, sperând că nu m-a văzut nimeni, am luat-o la fugă înapoi spre autobuz. N-am alergat niciodată mai repede ca în ziua aceea. însă n-am reuşit să ajung prea departe. Unchiul meu m-a prins din urmă, m-a trântit la pământ, mi-a cârpit câteva palme şi, deşi mă zbăteam cu toată puterea şi opuneam rezistenţă în speranţa că voi scăpa din ghearele lui, m-a târât înapoi acasă. Câteva dintre femeile care stăteau de veghe la mort au încercat să mă ia de braţ şi să mă ducă în bucătărie, să mă ţină departe de camera unde se afla sicriul, însă corpul meu era atras de o forţă irezistibilă, care îl obliga să intre în prima cameră a casei, acolo unde, întinsă de trei zile, mă aştepta mama. Nu au ingropat-o pentru că nu mă găsiseră pe mine, iar tata nu accepta ideea că o să vin de la Bucureşti şi va trebui să mă ducă la cimitir, la mormântul ei. Nevăzând pe nimeni, de parcă eram în transă, am traversat camera,

m-am aşezat lângă trupul rece şi, cu toată puterea de care am fost în stare, am început să mă lovesc cu capul de masa pe care era aşezat coşciugul, urlând şi întrebând-o de ce mi-a făcut .ista. Atât am dat cu capul de masă, încât dimineaţa, când m-am uitat în oglindă, nu m-am recunoscut. Nimeni însă nu a avut curajul să mă oprească. Doar tata, când a intrat

în cameră şi m-a văzut, s-a azvârlit asupra mea, şi-a înfipt mâna în părul meu şi cum stăteam în genunchi, deodată m-am trezit că mă ridică în picioare şi am auzit printre dinţi vorbele lui ascuţite: „E de-ajuns că a murit una. Nu vreau să vă-ngrop pe amândouă!"

— Eşti o fată puternică.

— N-am vrut să vă întristez.

— Este bine să crezi că unele lucruri le-ai uitat chiar dacă în realitate nu e aşa. Şi asta doar ca să nu suferi per-manent din cauza lor.

— Puţini oameni cunosc povara pe care v-am împăr-tăşit-o. Mie îmi face bine să povestesc.

— Viaţa personală a angajaţilor mei nu m-a interesat niciodată direct. Cea mai importantă calitate pe care am apreciat-o a fost seriozitatea. Am oameni care v-au făcut fişele suficient de bine ca să nu prezentaţi niciun risc. Mi-am aruncat ochii peste acele formulare pe care le-aţi completat, însă nu m-a atras niciunul în mod deosebit. Am avut senzaţia că toate sunteţi la fel, că toate aveţi ceva în comun. Cu tine se pare că m-am înşelat. Niciodată nu te-am văzut tristă. Prin nelipsitul tău zâmbet pari o femeie împlinită, fericită, fără probleme sau amintiri dureroase.

— Zâmbetul ăsta mi l-am procurat tot după moartea mamei. Refuzam să fiu compătimită de colegi şi mi-am făcut rost de o mască pentru a le îndepărta mila. Pe mine mama m-a învăţat un lucru: atât cât avem de trăit, să facem tot posibilul să trăim frumos. Să trecem peste tot ce este dificil şi să ne amintim doar de experienţele fru-moase. Viaţa este atât de scurtă încât dacă lăsăm clipele să treacă într-o permanentă moleşeală, n-am făcut nimic. Se apropie ora programului. Trebuie să mă pregătesc pentru spectacol.

— „Un om nu poate fi niciodată judecat după ceea ce arată el. Un om nu poate fi nici măcar judecat. Fiecare gest al său, conştient sau inconştient, are o cauză. Chiar şi un criminal are o justificare. Cel mult, poţi să ceri de la şinele tău să fie generos şi să-i dea posibilitatea celuilalt de a fi mai mult decât ai tu nevoie sau decât îţi place ţie", acestea au fost vorbele celui mai bun prieten al meu înainte să se ducă dracului. Poate tot acolo s-a dus şi mama ta. Sau poate s-a dus într-alt loc. Povestea ta e o poveste. Atât. Ca şi viaţa. Trăim cât de multe poveşti putem. Cei mai mulţi dintre oameni nu au curaj să trăiască poveştile, însă au nevoie să le asculte şi să respire viaţa lor.
Această femeie, a cărei simplitate îmblânzea lumea, îşi lăsa sufletul încătuşat în cele mai cumplite încercări. A venerat întotdeauna lucrurile grave, încărcate de energie. Nu şi-a dorit niciodată să iasă în evidenţă cu ceva, însă simpla sa prezenţă era evidentă. Până şi hârtia pe care o însemna cu lot ce i-a scurtcircuitat conştientul era impregnată de o personalitate remarcabilă. Relaţia ei cu Toma devenise ceva deprimant şi enervant de comun.
Pentru o fiinţă care este făcută să trăiască numai la limită, mediocritatea unei relaţii este similară cu sinuciderea.
Primul lucru pe care a încercat să-l schimbe în favoarea liniştii ei a fost domiciliul. A renunţat să mai stea cu nevi-novaţii gândaci într-o cameră prăpădită de cămin, cu apă la iulie şi cu o igrasie permanentă, ce avea treptat să se transforme într-un desen impresionant, care îşi schimba forma de la o zi la alta, în funcţie de disponibilitatea ţevii sparte.
S-a mutat din căminul studenţesc de la Drept, împreună i II Toma, în casa unei mătuşi, soră de-a tatălui, plecată din fură pentru trei ani.

Tata avea cheile de la casa mătuşii şi mi le-a pus la dispoziţie fără să-i ceară permisiunea. E important să-ţi trăiască părinţii. Să-ţi trăiască

cu adevărat, nu aşa, în mintea ta. Să poţi să-i mai vezi, să-i mai atingi, să-i mai săruţi, să-i mai strângi în braţe, să le mai vorbeşti. Sunt o siguranţă sufletească. Sunt ceva necesar. Când îi pierzi, începi să ai în tine o gaură. Poate pentru că, odată cu ei, pierzi şi o parte din tine. De-abia atunci îţi dai seama câtă însemnătate aveau, de-abia atunci începi să regreţi că i-ai întristat sau că nu i-ai alintat mai mult. E atât de important să poţi să fii tu, să te simţi bine cu tine, să nu fii constrâns de nimic. Să ştii că ai un loc pe care să-l înnobilezi cu personalitatea ta, un loc care să respire aerul tău, să te definească, să se transforme în infinitul de care ai nevoie ca să zbori.
Noul acoperiş, mult mai confortabil decât camera de cămin, respiră o atmosferă bătrânească. Mobilierul vechi al mătuşii scârţâie. Perdelele închise la culoare nu lasă lumina să intre în casă, bibelourile din tinereţe, florile de plastic şi „Răpirea din Serai" de pe perete sunt tacâmul perfect pentru a menţine starea de disconfort. Am ocupat doar o singură cameră, cea de la intrare, foarte sumar mobilată. Un recamier pentru două persoane, o oglindă uriaşă, un dulap care mai are foarte puţin până să se pră-buşească peste noi, o măsuţă rotundă cu cinci taburete din care iese un praf insuportabil şi o reproducere cu „Cina cea de Taină".
Obişnuiesc să-i analizez lui Toma gesturile. Până şi acestea sunt prăfuite. Când ţin locul modelelor sale şi pozez în locul lor, îi confisc libertatea de a mă manipula. Pe platoul de filmare este singurul moment în care pot, în sfârşit, să-l conduc pe culmile îngrozitoare ale furiei, să

fac ce vreau cu el, să las bliţul să mă ucidă de cinci ori pe secundă şi tot de-atâtea ori să renasc altfel, mai frumoasă, mai plină de viaţă, să se uite toţi colegii lui la mine, să-mi facă toţi curte şi apoi Toma să moară de ciudă şi de gelozie că le zâmbesc şi că le răspund la flirt.
Am obosit. Aproape că o vorbă frumoasă mă uimeşte, că o privire caldă mi se pare nefirească. Şi în toată această junglă a sufletului, eu nu renunţ să fiu îndrăgostită... Dragostea noastră ne maltratează, ne

face rău, ne transformă din fiinţe în bestii şi noi acceptăm umilinţa asta.
între disperare şi speranţă, între dezamăgire şi încredere este un pas atât de mic, că aşa cum poţi într-o zi să o stăpâneşti pe una, în altă zi poţi să o pierzi ca şi când n-ai fi avut-o niciodată. Din efemeritatea acestor stări am învăţat un lucru esenţial. Nu avem nimic în afara propriei noastre fiinţe. Aşa cum o înnobilăm, aşa o avem. Cât de important este să nu te plictiseşti atunci când rămâi singur cu tine!
Sara nu reuşea niciodată să-şi lase capul pe pernă, să închidă ochii şi să lase noaptea să treacă în voia ei. Mintea stârnea cuvinte mirosind a poezie, a dorinţă pentru cel ce există într-o închipuire, pentru bărbatul care ar putea-o salva de teroarea monotoniei, pentru fantoma din care curge lapte şi miere. Şi astfel, calciul efervescent era adesea aruncat în pahar pentru a-şi elibera frumoasele încercări ale sufletului său chinuit, în speranţa că într-o zi, în golul din neant, îi va xăsi Giocondei surâsul.
O singură dată m-ai strâns în braţe, m-ai strâns cu patimă ca pe o amantă, m-ai ucis cu durere ca pe o pasăre, m-ai dorit cu iubire ca pe un nufăr.

O singură dată m-ai cuprins cu braţele tale, m-ai cuprins puternic de sincer şi puternic de puţin şi, de frică să nu mă zdrobeşti cu îmbrăţişarea ta, m-ai desprins.
Dacă o singură clipă ţi-ai mai deschide braţele şi m-ai chema în vraja lor, aş închide ochii, şi ca-ntr-o transă... ţi-aş cădea pradă.
Trebuie doar ca braţele tale să rămână aripi, să ne ardă, să ne zboare, să ne strângă mai mult decât o sin-gură dată.
Te-am întâlnit ieri, alaltăieri, şi-n urmă cu câteva săptămâni: poate, cine ştie, te voi întâlni şi mâine. Dar acum oferă-mi o clipă cu parfum de prezent. Cel puţin aşa ştiu că timpul dintre noi nu se va usca niciodată, cel puţin aşa cred că petalele dintre noi nu ne vor înşela niciodată, cel puţin aşa îmi doresc ca frunzele dintre noi să ne ţină trează dragostea. Căci cei îndrăgostiţi nu sunt mai mult decât o floare care, oferindu-se, aşteaptă să fie primită.

Din prea multă dragoste poţi să ucizi.
Cu privirea, cu respiraţia, cu gândul, cu toate poţi să ucizi când eşti îndrăgostit.
Ceea ce nu poţi să faci însă este să mai învii după ce ai aşternut moartea.
Căci moartea din dragoste este moarte veşnică.
Când iubeşti, nu trebuie să aştepţi nimic în schimb. Trebuie să iubeşti, pur şi simplu.
Să iubeşti din iubire!
36
Stai, opreşte-te. în pasul următor sunt eu. Dacă te retragi,

în fiecare zi, Dumnezeu se roagă la Mine
Nu ai curajul să lupţi.
Dacă rămâi pe loc,
Nu te poţi bucura de viaţă.
Dacă mă calci în picioare, s-ar putea să mă doară.
Ce pot să sper
este ca ţipătul meu să-ţi trezească dragostea Şi-atunci să-ţi aminteşti de unde trebuie să reluăm mersul.
Ce pot să cred
este că indiferent de cât de dureros ţip Destinul să-şi joace cartea, ignorând jucătorii.
Când ştii că nu mai ai timp, viaţa se întâmplă altfel, vezi cu alţi ochi cenil. Nu mai ai timp să urăşti, nu mai ai timp să te superi pentm că moartea poate oricând să-ţi confişte acest drept. Să cunoşti cât mai multe şi să te-mpaci ai cât mai multe, acesta este sentimentul care a condus-o pe Sara. A învăţat să fie oricând pregătită să iasă din joc!
A trecut o jumătate de an de când mi-am visat sfâr-şitul. Timpul nu mai are valoare când nu mai ţii cont de el. Când îl ignori, devine inexistent. Şi atunci parcă nici măcar nu mai îmbătrâneşti.
Când ai conştiinţa morţii, eşti liber pentru că nu-ţi mai e frică. Frica este un sentiment care te limitează, care le îngrădeşte. Când nu-ţi mai este frică de nimic, începi să trăieşti cu adevărat.

Nu am voie să zac. Sunt momente când uit că voi muri. Să nu ai nimic, să nu fii bolnav de nimic, să nu te doară niciun organ şi, totuşi, să te pregăteşti că, în ziua de..., la ora de... gata!

A ţine un jurnal este un act de curaj, pentru că este dez-golirea propriei tale fiinţe, de la emoţii la gânduri, de la fapte la neîmpliniri, în faţa unei foi de hârtie.
Sara nu a avut conştiinţa acestui jurnal. Sinceritatea scrierilor ei m-a obligat să-i fac cunoscute gândurile. înainte de a rămâne la mănăstire, Sara şi Toma au vizitat-o pe maica Mineea.
Mama încă nu murise când am trecut ultima dată prin locurile acestea. Dar atunci eram mult mai mică şi priveam cu totul altfel mănăstirile, bisericile, credeam altfel, îl vedeam pe Dumnezeu altfel. Când te gândeşti că până şi imaginea lui Dumnezeu se schimbă în mintea şi sufletul oamenilor. Acum îmi este greu să mai cred. Poate şi pentru că ceea ce se întâmplă e departe de ceea ce e sfânt. Dar ce e sfânt? E un mare talcioc pentru sufletul omului, în seara asta vom înnopta la mănăstirea Amina. O cunosc pe maica Mineea de când am fost prima oară acolo cu mama. Atunci ne-am împrietenit. A fost o perioadă când corespondenţa noastră era săptămânală apoi, din cauza rutinei, a încetat. Nu m-au intimidat niciodată hainele ei. Dimpotrivă. îmi dau un sentiment de siguranţă, dar şi de revoltă faţă de culoarea asta solemnă, negrul acesta sublim sub care se-ntâmplă mizeria şi el nu face nimic, nu-şi schimbă culoarea. De parcă i s-ar potrivi. Am avut o perioadă de câţiva ani când mi-am dorit să mă călugăresc. Şi oare câte dintre femei nu şi-au dorit acest lucru într-un moment al vieţii lor? Ana, pe numele ei de botez, sau maica Mineea — în mănăstire, nu a fost niciodată de acord cu ideile mele, cu viaţa mea, dar nu a încercat să mă schimbe, m-a acceptat aşa cum sunt. Simplitatea şi bunătatea ei m-au îngenuncheat şi acest fel de-a fi, care

pentru oamenii de la oraş nu reprezintă mai mult decât o povară, a fost pentru mine o lecţie de adevăr.
O aşteptam să iasă de la slujbă. Era destul de cald, dar un vânt îndrăzneţ ne atingea din când în când pielea. Se citea Sfânta Evanghelie. Toma a intrat în mănăstire să asculte slujba. Eu m-am aşezat pe o bancă, sub un plop bătrân şi priveam cerul. Noi, oamenii, ne tot ascundem, ba de unii, ba de alţii, când facem ceva ruşinos. însă tot timpul facem rău, nu ezităm să ne oprim şi mai suntem şi atât de laşi încât nici măcar nu ne asumăm ceea ce facem, sperând adesea că nu ne-a văzut nimeni. Şi ne place să uităm că permanent suntem văzuţi. Eu cred că deasupra noastră, împrejurul nostm sunt spiritele celor care au trăit odată şi alături de care convieţuim fără să ne dăm seama. Ei văd tot ceea ce facem noi, tot ceea ce gândim până să facem ceva, truda sau uşurinţa unui lucru pe care îl ducem la îndeplinire.
Slujba se terminase. Maica Mineea trebuia să primească mirul şi să iasă din biserică. Privind spre uşa de pe latura stângă a bisericii, Sara a observat o măicuţă mică de statură, cu ochelari, foarte frumoasă, cu un şirag lung de mătănii pe mână, care se îndrepta spre ea. Semăna atât de bine cu cea pe care o lăsase aici cu ani în urmă încât nu era nicio îndoială.
— Ana? întrebă fără niciun pic de vlagă în glas.
— Sara...!!!
— Eu sunt.
— Doamne, Dumnezeule! Numai ochii îi mai ai ace-iaşi. Cât te-ai schimbat...!
— Dar cum m-ai recunoscut, Ana?

— Sunt foarte puţini cei care mă strigă pe numele de botez. Dar ce-i cu voi? Cum de aţi ajuns pe-aici?
— Am ajuns şi e bine că am ajuns. El este prietenul meu. Despre el îţi scriam. Se numeşte Toma.
— Mi-am închipuit.

— Doamne. Nu credeam că o să te văd şi nu ţi-am scris că venim pentru că nu eram siguri. Ne-am hotărât în ultimul moment.

— Aveţi unde să staţi?

— Doar dacă poţi să ne ajuţi tu. Rămânem pentru o singură noapte. Nu stăm mai mult.

— Dar ce faceţi? De ce atât de puţin?

— Vrem să vizităm şi alte mănăstiri.

— Doamne, nu-mi vine nici mie să cred că sunteţi aici! O să-i cer maicii stareţe să vă lase să înnoptaţi la mănăstire. Camerele de oaspeţi sunt goale.

— Putem să dormim şi în chilie cu tine, numai să stăm împreună. Să nu crezi că la noapte o să dormi. Avem atâtea de povestit.

— Eu nu mănânc după ora şase, aşa că prefer să vă aştept aici.

— Nici să nu te gândeşti, Sara. Mergem la masă şi mâncăm cu totii.

;

— Chiar nu pot să mănânc, Ana. Nu mi-e foame.

— E păcat să refuzi.

— Mănânc eu şi porţia ta.

— Vezi cine ştie să preţuiască?

— El nu refuză nimic, mai ales atunci când este de pomană. Şi tot nu se îngraşă!

Cu greu au convins-o pe Sara să-i însoţească. Peste cincizeci de călugăriţe aşezate la nişte mese lungi, de lemn

negeluit, simple, acoperite cu hârtie albă. După ce fiecare s-a aşezat la locul său, maica stareţă s-a ridicat şi le-a făcut semn să rostească împreună: „Tatăl nostru..." După rugăciune, şi-a luat fiecare tacâmul dintr-o cutie de carton aşezată pe o masă alăturată şi au aşteptat să fie serviţi din oala de ciorbă de o sută de litri. în timpul mesei se auzeau doar lingurile, zgomotul ascuţit dar controlat al inoxului. Pe lângă măicuţe, la masă pot veni oaspeţi şi oameni săraci de prin sat, care mănâncă la mănăstire ori de câte ori nu se descurcă singuri. Liniştea transformă banala cină într-un ritual. După rugăciunea de după masă

au ieşit şi s-au îndreptat spre cameră. Maica Mineea i-a însoţit. Au sărbătorit revederea cu un pahar de vin roşu.

— Ei, şi când vă căsătoriţi? îi întrebă Ana, luându-i prin surprindere.

— De ce? Vrei să mergi la nuntă?

— Ţi-am zis, Sara, că e păcat să trăiţi aşa.

— Păcat faţă de cine?

— Păcat faţă de Dumnezeu.

— Ce legătură are Dumnezeu cu chestia asta?

— Dacă te-ar auzi maică-ta!

— Mă aude, stai liniştită. Şi iarăşi se supără pe mine. Ea ţinea foarte mult la Toma.

— Ştiu, mi-ai scris. Ştiu că ai suferit mult. Morţii cu morţii. Viii cu viii.

— Vorba asta mi-o repet în fiecare zi, dar e tare greu.

— E greu pentru cei care nu sunt împăcaţi cu viaţa.

— Cum aş putea să fiu împăcată cu viaţa? Dacă ai putea să te uiţi acum în sufletul meu, ai înţelege perfect.

— Toma, tu de ce nu spui nimic? îl întreabă Ana, stânjenită.

— îmi place să ascult.

— Stai liniştită, Ana. Aşa face de obicei.

— E băiat bun...?!

— Vom vedea!

— Ce face tatăl tău?

— Se ţine bine de la moartea mamei. Nu i-a fost uşor. îl ajută finii. Au mulţi fini, au vreo 73 de perechi.

— Ce?!

— Da, serios, mamei mele îi plăcea să năşească.

— Era o femeie bună!

— De asta a luat-o şi Dumnezeu. El îi ia numai pe cei buni. Cu restul ce să facă?

— Credincioasă femeie.

— Religioasă.

— Nu are importanţă religia când e vorba de credinţă. Ştiu că nu e bine să-i vorbeşti pe morţi, dar înmormântarea mamei a fost o comedie rară. Atunci nu am putut să-mi dau seama de asta, dar acum, când îmi aduc aminte, râd întruna. Au ţinut-o trei zile pentru că nu mă găseau pe mine. Au înmormântat-o de-abia a doua zi după ce am ajuns. Mă-ntreb ce făceau dacă nu apăream? Şi noaptea de dinainte, câteva femei din sat au stat la priveghi, iar eu, cu mătuşa Iulia şi sora mea Clementina ne-am dus într-o cameră alăturată să ne odihnim. Ne-am întins toate trei în acelaşi pat şi, pentru că nu puteam să adormim, am mai schimbat câteva vorbe. Pentru că dimineaţa aveam multă treabă am hotărât totuşi să încercăm să aţipim. Nici cinci minute nu trecuseră de când ne lăsaserăm furate de somn, că am auzit ca prin vis glasul mamei: „Clemi, Clemi..." M-am ridicat brusc în fund, înfricoşată. în acelaşi timp cu mine, s-au ridicat şi celelalte două muieri, cu o faţă de parcă se anunţase intrarea României în război. Şi ele

auziseră aceeaşi voce, spunând acelaşi lucru. Ne-am uitat una la cealaltă şi am înlemnit. Nu mai eram în stare să mişcăm nici măcar un deget. Gata somnul. Cine mai avea curajul să doarmă? Aşa că, dacă tot urma să fie o noapte albă, neavând altceva mai bun de făcut, am încins o dis-cuţie despre spirite. Eu eram conştientă că mama nu putea să-mi facă rău, indiferent ce spirit era, pentru că era mama şi mă iubea. Pe mătuşă-mea şi pe soră-mea le apucaseră cheful de bocit. Se treziseră în plină noapte că vor să se ducă să o bocească pe mama. Mătuşă-mea are şi har de bocitoare, vrei nu vrei... tot plângi. Şi începe şi urlă: „Hai, Lenuţo, scoală-te! Hai, surioară, ridică-te! Lenuţo, ce ne-ai făcut tu nouă! Hai, Lenuţo, mai spune-mi tu ceva!" Atât de dărâmată psihic eram, încât singura idee care mi-a venit ca să le opresc pe nebune să nu mai bocească a fost să le avertizez că, de la atâta bocit şi de la atâtea rugăminţi, poate reuşesc să o convingă pe mama să se trezească. Până acolo mi-a fost. N-a mai scos una o vorbă. Au amutit

t

amândouă. Şi, de parcă ne aflam într-un film de groază, după ce se potoliseră şi le înspăimântasem puţin, s-a luat şi curentul din casă. Toate ca toate, dar la asta chiar nu ne aşteptam. Dintre cele trei, eu eram cea mai raţională. A fost pentru prima oară când un mort nu m-a speriat. Până la moartea mamei, nu eram în stare să privesc un cadavru pentru că imaginea lui îmi rămânea întipărită în minte şi nu reuşeam să mai scap de ea. Cu mama nu mi s-a întâmplat asta. M-am dat jos din pat, m-am dus în bucătărie, am luat o lumânare, am aprins-o şi, în timp ce veneam cu ea spre camera în care vegheam, era să-l tri-mit şi pe tata în mormânt. Cum era beznă în toată casa şi el stresat şi îngrozit, vrând să facă acelaşi lucru pe care il făceam şi eu, cu lumânarea în mână, s-a speriat atât de

rău de mine că nu şi-a revenit câteva zile. Făcuse un şoc. Nu râdeţi! Nu glumesc!

I-am pus mamei lumânarea la cap, pentru că mortul trebuie să aibă în permanenţă lumină şi m-am întors în cameră cu mătuşa şi sora mea. Veniseră între timp şi doi unchi de-ai mei care trebuiau să schimbe femeile la priveghi. După cele întâmplate, nimeni nu mai avea somn. Toţi eram treji. Ei s-au dus să o păzească pe mama, iar noi ne omoram timpul cu diverse discuţii. Cei doi unchi, aflaţi în camera cu sicriul, discutau şi ei despre femei şi petreceri. Ce altceva discută doi bărbaţi când se întâlnesc, cu atât mai mult cu cât se spune că atunci când stai la priveghi, trebuie să fii vesel. în plus, mai râdeau şi de noi, femeile, că nu avem pic de curaj şi că ne speriem şi de-o muscă. în acest timp, mama a intrat în procesul de rigidizare, ceea ce a dus la ruperea panglicii cu care îi erau legate picioarele. Amândoi bărbaţii, oameni în toată firea, în momentul când au auzit trosnitura, s-au ridicat de pe scaune şi, fără să mai privească împrejur, au luat-o la fugă spre uşă. Disperaţi, au intrat pe uşă amândoi în acelaşi timp şi, de graşi ce erau, nu reuşeau să treacă de toc. înspăimântaţi de ceea ce credeau că se află în spatele lor, niciunul nu era dispus să-l lase pe celălalt să treacă primul. Auzind zarvă şi pe ei care se luptau de zor să se salveze, ne-am îndreptat spre încăperea cu pricina. îi priveam

nedumerite şi nu înţelegeam ce se întâmplă. După ce ne-au văzut şi şi-au dat seama că în spate nu mişcă nimic, s-au calmat şi au început să râdă. S-au uitat cu coada ochiului spre sicriu şi, văzând că mama e încă acolo, fără vreo explicaţie şi fără să ne bage în seamă, au intrat din nou în cameră şi s-au aşezat pe scaune fluierând.

— Toate înmormântările au situaţii comice.
— Dacă ai răbdare să analizezi oamenii, atunci îţi dai seama că toţi cei aflaţi în situaţii disperate sunt comici.
— Toma, ţie ţi-e somn şi eu stau pe capul vostru!
— Dacă Toma vrea să doarmă, poate să o facă fără să ne întrebe pe noi.
— Dar cine zice că mi-e somn? Cine mai vrea vin? Ku n-aş putea să dorm acum nici dacă mi-ar fi somn. E interesant să asculţi două femei care discută.
— Mi-ai scris să nu-ţi mai trimit cărţi de filosofie. I)e ce?
— Nu ţi-am cerut asta, Sara, pentru că nu mi-ar plă-cea să citesc filosofie sau pentru că nu aş avea timp, însă aici nu am voie. Sunt vulnerabilă. Trebuie să-mi stăpânesc gândurile, să le înfrânez. Cărţile de filosofie mă incită şi, în loc să mă concentrez asupra rugăciunilor şi cărţilor sfinte, mă aventurez într-o lectură care îmi face rău şi îmi îngreunează drumul.
— Cum rezişti?
— în momentul în care ti-ai definit tinta existentei
t t t
laie, atunci lupţi s-o dobândeşti.
— Câte dintre maicile care sunt aici au habar de suflet, de spirit, de credinţă? Nu am dreptul să judec, dar este mult mai comod să zici că te retragi în mănăstire pentru a-ţi închina viaţa Domnului, doar ca să ai asigurată o bucată de pâine. Care este diferenţa dintre cerşetorii pe care îi întâlnesc zilnic pe stradă şi cei care se retrag aici?
— îmi ceri să fiu critică şi îmi este imposibil pentru i a eu am început să învăţ să iert şi să pot să mă sacrific pentru celălalt.

— Dar nu e corect. Sunt atât de puţini cei care reu- ysc prin rugăciunile lor să ajute, atât de puţini că aproape

nici nu se văd de ceilalţi. E făţărnicie să spui „Doamne, ajută!" doar din reflex şi nu din credinţă. Sau să spui o rugăciune fără a o trăi!
— Domnul îi iubeşte pe toţi, Sara. El nu face diferenţe. Toţi suntem copiii Lui.
— Biserica e o batjocură şi în curând, va deveni şi mănăstirea. O instituţie plină de mincinoşi. Dacă n-ar fi aşa, ai putea să mă contrazici, dar nu ai cum, pentru că am dreptate. Tăcerea ta nu este o formă de înţelepciune, ci una de revoltă. Fiind aici, printre ei, ţi-e greu să te lupţi. Fiecare religie încearcă să-şi atragă cât mai mulţi credincioşi, fiecare luptă pentru supravieţuire. Diferenţa între aceste instituţii e felul cum luptă. Nimic metafizic. O diferenţă materială care constă în supremaţia uneia faţă de cealaltă, în bogăţia sa financiară, o politică mizerabilă, dacă te gândeşti că e vorba de Dumnezeu.
— Această discuţie mă depăşeşte şi eu nu mi-am permis să gândesc niciodată aşa ceva.
— Dar tu crezi că e normal să-ţi plăteşti acatistele şi slujbele pentru că îţi cere preotul o sumă fixată de el?
— Hai să ne oprim, să nu mai discutăm despre asta. Nu ştim unde e dreptatea şi nu ştim nici de ce Dumnezeu lasă să se întâmple toate astea de atâta timp. Povesteşte-mi ce s-a întâmplat cu tine.
— Multe, Ana, foarte multe s-au întâmplat. îmi place tare mult cămăruţa asta. Un pat de paie, sobă cu lemne, asta îmi aduce aminte de copilărie, de Maramureş.
— Ai schimbat vorba frumos. Mâine, când vreţi să plecaţi?
— Imediat după ce se trezeşte soarele.
— Ce frumos vorbeşti!
— Nu, Ana, nu vorbesc. Aşa simt.

— Atunci o să trec pe la voi înainte să plecaţi. Nu vă las să ieşiţi din mănăstire fără să luaţi masa de dimineaţă. Acum mă retrag pentru rugăciunea de noapte.
Există un sentiment straniu de sărăcie într-o chilie, dar o sărăcie care te înalţă. A doua zi dimineaţă, Sara şi Toma s-au supus şi au luat micul dejun. A refuza o maică este o formă de dispreţ, cu atât mai mult cu cât într-o mănăstire invitaţii au un regim special.
înainte de plecare, maica Mineea le-a atins fruntea cu semnul crucii, sperând că Dumnezeul acela bun şi drept se va arăta şi le va schimba viaţa pe care o trăiesc. Dumnezeu însuşi era de partea suferinţei lor, suferind poate infinit mai mult din cauza micimii sufletului de El creat. Poate că El este doar o invenţie a oamenilor, pentru ca slăbiciunea lor să fie astfel puţin câte puţin vindecată.
Pentru Sara zilele se scurgeau cu repeziciune. Reuşea să se bucure de tot ceea ce trăia, să se bucure din Nimic, din Nimicul acela adânc, Nimicul acela cu N mare, Nimicul acela Nud.
Pendulez între necunoscut şi meditaţie. Umblu pe sl lăzi, privesc oamenii, cerul, iar apoi mă închid în casă şi citesc „Jurnalul unui condamnat la moarte" sau ascult l'ergolesi. Urmăresc un film bun sau ştiri puerile şi lipsi le de orice valoare. Cât de mult îmi place să mă plimb noaptea... oraşul este altfel, deposedat pentru câteva ore de celebrele moluşte care-l sufocă şi-l împânzesc ziua. S-a lot zvonit în ultima vreme că vom îndura un mare cutremur. Să-i vezi pe toţi cum îşi adună lucrurile de valoare, turn le aşază în direcţia uşii ca să fie mai aproape de ieşire in iazul în care zvonul se adevereşte. Cât de siguri au

devenit de ziua de mâine! Senzaţia lor de stăpânitori... e ridiiicooolă!!!
în fiecare zi, când vin spre casă, întâlnesc o fată de 15 ani care stă pe treptele Bisericii Italiene, desculţă, indiferent de anotimp şi plânge fără să se oprească. Ai senzaţia că ochii ei sunt o fabrică de confecţionat lacrimi. Actorii ar trebui să-i aprecieze performanţa. Mă tot gândesc cât i-a trebuit să se antreneze ca să plângă atât, câtă

putere şi cât sadism ca să-şi chinuie astfel fiinţa. Ce motiv are să facă asta? Cartonul pe care scrie „orfană" este un instrument cu care să sensibilizeze, cutiuţa ei este adesea plină cu bani. De ce nu se-ncalţă? Hainele pe care le primeşte, încălţămintea, dispar subit a doua zi ca şi când cineva are cea mai mare grijă de asta. Niciodată nu mi-a produs milă. Când eram mică, tata îmi dădea câte 15 bănuţi pe lună să-mi iau ceva dulce, iar eu îi împărţeam cu o bătrână care cerşea pe trepte la cofetărie. Semăna foarte bine cu Buna, mama tatălui meu, cu care îmi petrecusem o mare parte din copilărie.
Am trăit puţin şi mai puţin decât am trăit îmi mai rămâne să trăiesc. Aş fi vrut să încerc mult mai mult, să simt mult mai mult, să înnebunesc mult mai mult. Să res-pecţi fiecare clipă care trece prin tine şi să fii conştient de faptul că nu o mai ai este o dovadă de luciditate. Să trăieşti profund şi să încerci din toate trăirile să sculptezi numai frumuseţea lor. Să lupţi pentru ca finalul să fie încununat. Să învingi înseamnă să nu laşi timpul să treacă degeaba, să veghezi permanent. Nu ştiu dacă am mai trăit o altă viaţă sau dacă am şansa să mai trăiesc vreodată. De aceea, încerc acum să-mi transform moartea într-un triumf. E atât de uşor să cazi în plasă. N-ai de unde să ştii să cerni de la început valoarea de nonvaloare. Totul se învaţă din

mers. Important este să nu renunţi. Să primeşti orice, să ai puterea să treci orice experienţe şi să laşi să rămână în tine doar clipele absolute. Veghează, iată cuvântul fiin-ţării noastre.
Tom a nu avea nicio grijă, spre deosebire de Sara care îşi aşeza în bibliotecă clipele. Totul devenise mult mai fascinant decât în realitate, până şi obişnuitul devenise pentru ea ceva special de când exista conştiinţa morţii, a sfârşitului. Toma nu era deloc surprins de patima cu care Sara sorbea fiecare clipă. Era cu adevărat singură, dar nu se lăsa copleşită de lista. Ştia doar că în faţa morţii trebuie să renunţi la centură. Ştia că în faţa morţii nu-ţi mai trebuie siguranţă.

îmi povestea tata că mama era o femeie extraordinar de harnică, bolnavă de curăţenie. Că era în stare să-şi piardă o zi întreagă în bucătărie, gătind pentru familie şi niciodată IUI se plângea că îi este greu sau suficient. îmi aduc aminte de ea din ce în ce mai des şi mi se face dor. îmi aduc aminte de prima zi când m-a dus la şcoală, de timpul pe care mi-l acorda ca să mă ajute la lecţii, de hăinuţele pe care mi le lucra cu propriile-i mâini atât de gingaş încât toţi întorceau capul pe stradă şi mă admirau. Părinţii mei nu erau I x igaţi, dar au ştiut întotdeauna să se descurce astfel încât III faţa mea şi a lui Clemi să nu-şi arate sărăcia. Eu n-am ştiut multă vreme că atunci când le ceream bani pentru i iocolată, se împrumutau de la vecini dacă nu aveau sau, l.iiă să se dea de gol, mama se închidea în bucătărie şi, cu I ui ţină apă, un strop de cacao şi puţin lapte, făcea ciocolată de casă. Iar atunci când vedeam la şcoală copii mâncând M iidvişuri cu carne iar eu aveam unt cu pâine, mi se spu-nea că nu am luat note suficient de bune. Scăpau repede

cu asta pentru că eu, spre deosebire de soră-mea, nu m-am chinuit niciodată să învăţ mai mult decât îmi era necesar. Trecerea de la copilărie la adolescenţă s-a întâmplat atât de firesc încât nici nu-mi amintesc de ea. în toată sărăcia, am fost un copil răsfăţat. Când am crescut, am simţit adânc înfipt în mine cuţitul vinovăţiei. Faptul că am supărat-o pe mama, că de multe ori se închidea în cameră şi plângea din cauza mea. Toate acestea m-au făcut să mă simt vinovată pentru moartea ei, complice la această dispariţie. Parcă şi eu am ajutat-o să se stingă mai repede. Era un om plin de bunătate. încerca să-i ajute pe oameni distrugându-se pe sine. încerca să le facă bine oamenilor cu riscul de a suferi ea. De multe ori a fost dezamăgită de prietenele ei, dar n-a încetat niciodată să se încreadă în ele. Când nu se înţelegea cu cineva nu jignea, nu ridica glasul ci, pur şi simplu, se retrăgea. Spunea că cine-i mai înţelept renunţă! Important e ce rămâne după. în afară de urma noastră, totul se duce dracului. îl căutăm permanent pe Dumnezeu. Dar poate Dumnezeu e, de fapt, conştiinţa fiecăruia. Poate noi toţi îl formăm pe Dumnezeu, Fiinţa supremă, uimitoare prin ea însăşi, pentru că nu se creează. Perfecţiunea nu devine, nu se transformă. Este. Este ceea ce suntem -

lipsiţi de materie, de limite. Este ceea ce conţine tot. Dumnezeu s-a format din fiecare. El nu există în afara noastră, ci în fiecare dintre noi, dintotdeauna. Şi El, şi Noi existăm dintotdeauna.
Viaţa nu se limitează numai la ce trăim noi. Imagi- naţi-vă câte lucruri trec pe lângă noi sau pe care nu avem timp să le trăim, cărora nu suntem în stare să le facem faţă. Viaţă înseamnă suma tuturor trăirilor din fiecare fiinţă.
Toţi, absolut toţi, suntem lemne care ţin focul aprins. Singura diferenţă este că prin unii focul trece prea repede, iar prin alţii prea mult.

Golul dintre gânduri.
Golul din noi,
Golul din cer,
Acest imens gol Este teama
De a nu fi prinşi în emoţia Faptului de a fi viu.
Căci în această imensitate Cea mai abruptă cădere în gol Este viaţa.
Dacă am avea curaj să ne împărtăşim cu sânge, n-am îndrăzni să mai scuipăm pe fiecare secundă pe care o trăim. Dacă am avea curaj, ne-am sinucide nimicnicia şi am începe VIAŢA. De ce înainte de a avea curaj, mereu, I rebuie să folosim condiţionalul?
t
Venele îi suportau din ce în ce mai greu agitaţia sângelui. Timpul îşi făcea însă datoria de a trece şi de a-şi lăsa, în fiecare, umbra. Toma nu remarca sufocarea Sarei. Faptul de a fi absent i-a permis să-şi deschidă sufletul spre noi relaţii.
Pe Ilia l-a cunoscut într-o cafenea. în ultima vreme, obişnuia să colinde cafenelele şi să-şi petreacă o bună parte din li mp studiind oamenii. Era un bărbat la vreo 52 de ani, diplomat, directorul unei firme iugoslave, văduv de un an de zile şi trist, foarte trist. Moartea soţiei i-a declanşat depresia prin • iire trecea şi din pricina căreia nopţile şi le petrecea într-o simfonie de lacrimi. Stătea la masă vizavi de Sara, cu ochii aţintiţi şi umezi... Privirea lui obsedantă incita. Cele câteva tentative de conversaţie au eşuat. Din nefericire, vocabula- rul

pe care-l stăpânea în limba română era sărac. Dar atrac- fia care se născuse nu se concentra în cuvinte. Sara a redus

întâlnirea la câteva fraze. Din primele minute i-a declarat că e atrasă de el şi că nu s-a mai regăsit în privirea unui bărbat de mult. Ilia ştia să seducă o femeie, să o violeze privind-o, să o aducă astfel chiar şi la orgasm.

A doua zi, întâlnirea lor s-a petrecut la reşedinţa lui din Bulevardul Dacia. A fost aşteptată aşa cum nu mai fusese niciodată. Totul strălucea şi mirosea a parfum, lumânări aprinse, două pahare de vin roşu vechi de 20 de ani. Ce nu mai simţise de sute de zile cu Toma, începuse să trăiască din nou. Acea seară a fost începutul unor întâlniri platonice care au durat două luni. Aproape că în fiecare gest suferea neîmplinită emoţia, în fiecare zi era rezervată o astfel de întâlnire în care cei doi, cu dicţionarul român-sârbocroat, încercau să comunice, dar timpul trecea repede, iar frazele pe care reuşeau să şi le adreseze erau foarte puţine. Când ea venea acasă supărată pe călătorii din autobuz care o înghesuiau, el o aştepta cu masa pregătită, cu soba încălzită, cada umplută cu apă caldă şi cu mult spumant de baie. El era cel care, în loc de bună seara, îi spunea „iubita mea Sara, du-te în dormitor 10 minute, relaxează-te şi pe urmă te aştept să-mi povesteşti ce-ai făcut astăzi". Toma nu ştia nimic de această relaţie. Singura diferenţă era că din ce în ce mai multe nopţi şi le petrecea singur, Sara motivând că are nevoie să stea o perioadă singură.

Ilia i-a cerut Sarei două lucruri: să se mai îngraşe puţin şi să nu se mai tundă, pentru că ea, ori de câte ori era supărată pe cineva sau pe ceva, se ducea la coafor şi îşi scurta părul. Când, inevitabil, s-a produs prima noapte de amor, Sara a decis să se despartă definitiv de Toma. Decât să ajungă să-l înşele, mai bine să-l părăsească. Fără a da vreo explicaţie, a doua zi şi-a luat toate lucrurile din casa mătuşii sale şi s-a mutat cu Ilia, lăsându-l pe Toma să locuiască singur până îşi

va găsi un nou acoperiş deasupra capului. Ilia nu ştia nimic despre viaţa ei personală. Alesese să rămână un mister, să-l incite prin nesiguranţă şi să-l înnebunească.

în ciuda securităţii impuse de ambasadă, Sara îşi însoţea iubitul la toate recepţiile. Ştia că, zilnic, după ce îşi termină munca, trebuie să treacă pe la coafor, să se aranjeze şi să iasă în oraş. Dacă nu o aştepta acasă, găsea scris pe cartonul de la cămaşa pe care şi-o punea adresa unde trebuie să ajungă şi o sumă de bani pentru a plăti taxiul. Pentru Sara, această relaţie era altă lume, un alt stil de viaţă care nu i-a mai permis să continue colaborarea cu clubul şi nici să între- ţină legături de prietenie cu oricine.

Ilia i-a impus să respecte un anumit nivel de trai. Cât timp a stat cu el, nu avea voie să cumpere nici măcar o pâine, lotul era asigurat. Zilnic, primea de la Ambasadă pachete cu produse alimentare, cu băuturi şi ţigări. Ea a făcut întotdeauna numai ceea ce a vrut. Cele mai grave erau plecările ei. îşi făcea bagajul, îşi lua până şi periuţa de dinţi şi dispărea, iar după câteva zile se întorcea. Ştia că asta îl ucide pe Ilia, ştia că-l dărâmă şi, totuşi, avea o poftă nebună să-l facă să treacă prin astfel de stări. De cele mai multe ori, nici măcar nu avea un motiv. Pur şi simplu avea chef să plece şi să nu dea socoteală nimănui. La dineurile cu ambasadorii Ilia trebuia să se roage de ea să renunţe la ţinuta extravagantă pentru una simplă, care să nu stârnească discuţii. Şi cu toate eă încerca mereu să-l tachineze, să-l răscolească, între ei a existat o pasiune nebună. Trăiau în prezent, necondiţionaţi şi fără promisiuni.

în ziua de 6 august, după program, am trecut pe la Nufărul şi am luat un pachet cu haine curăţate. M-am gândit să le duc mai întâi acasă şi pe urmă să trec pe la

coafor. Am deschis uşa la vilă, am intrat, iar când m-am dus în dormitor să mă schimb, Ilia zăcea în pat. A apucat doar să-mi spună că se simte foarte rău şi a intrat în comă. Ambulanţa a venit în mai puţin de zece minute, ţinând cont că era diplomat, dar el deja îşi pierduse cunoştinţa. Pentru că aparatura spitalului unde a fost dus nu-l ajuta să iasă din impas, a fost trimis cu un avion special la Belgrad.

Din ziua aceea până în noiembrie nu ne-am mai văzut. Zilnic mă interesam la Ambasadă de soarta lui. Informaţiile erau întotdeauna insuficiente. Am aflat după o lună că a ieşit din comă, dar că se află încă sub supraveghere medicală. Ambasada iugoslavă refuza să-mi răspundă la întrebări. Firma pe care Ilia o conducea în România s-a închis după ce a avut loc accidentul. în noiembrie, Ilia s-a reîntors în ţară. Nu rămăsese din el decât un bătrânel paralizat care refuza să fie văzut de oameni, speriat el însuşi de propria sa înfăţişare. După zile întregi în care am aşteptat ca un căţel la uşa vilei din Bulevardul Dacia, a acceptat să ne vedem. Nimic nu putea să ne stea în cale. Nici măcar starea deplorabilă în care se afla.

Din acea zi de noiembrie până în iulie, când i s-a terminat mandatul, am fost nedespărţiţi. Nu am acceptat ajutorul niciunei menajere. îl îngrijeam, îi dădeam de mâncare, îl spălam, ba, mai mult, când se simţea bine, reuşeam să facem dragoste sub privirile stinghere ale paharelor cu vin roşu care ne-au sorbit clipă cu clipă relaţia. Iubeam tot ce era el. Intenţionam să ne căsătorim.

t t

Feder, fiul lui, care locuia la Belgrad, dar care îl vizita în România destul de des, convins că urmăresc partea materială a relaţiei cu tatăl său, afirma că sunt o femeie care poate să-i pună în pericol averea acceptând mariajul şi, din cauza acestei stranii bănuieli, legătura dintre ei n-a

putut fi niciodată suportabilă. Feder a făcut tot ce i-a stat în putinţă să ne despartă. A fost în zadar. în iulie, când Ilia s-a reîntors în Iugoslavia, am refuzat să-l însoţesc. Adevăratul motiv n-am putut să i-l împărtăşesc. La o lună după plecarea din România, Ilia a murit. S-a dus la control, a căzut pe scările spitalului unde făcea analize şi în câteva secunde s-a sfârşit.

în tot acest timp, Toma n-a încetat să spere că mă voi întoarce la el. încă nu se mutase din casa mătuşii, nu pentru că nu .ivea unde, ci pentru că era singurul mod de a ne întâlni. Nu mai puteam face niciun compromis, învăţasem să trăiesc adevărat. După moartea lui Ilia, am revenit în apar- tamenul mătuşii. La puţin timp după aceea,

Toma a fost obligat să-şi găsească gazdă. Era inutil să înnodăm o sfoară putrezită. Moartea îi apropie pe oameni. Uneori, cred că il voi întâlni pe Ilia dincolo.

De fiecare dată când începea să-mi povestească întâmplări din viaţa ei, aveam senzaţia că am fost şi eu acolo, împreună cu ea. Mă purta în trecutul ei şi nu mă lăsa să cred că noi ne-am cunoscut în mănăstire, că acolo a început prietenia noastră. Impresionantă a fost o zi de luni, un început de săptămână în care s-a apucat de pictură. O pasiona din copilărie, dar în afara unor schiţe timide lucrate pe o hârtie ieftină, cu tempera şi cu pensule de amatori, nu încercase niciodată nimic.

începuse să doarmă câte două-trei ore pe noapte. Uneori, ajungea să nu doarmă deloc. Bea multă cafea, cam doi litri pe noapte, deşi ştia că nu este antidotul cel mai bun. Dar nu se mai putea opri. Fiecare minut netrăit i se părea o crimă.

A reuşit până la sfârşitul anului să termine expoziţia Hemoragie".
Toma o mai vizita cam o dată pe săptămână.

A ajutat-o să expună la Galeria Orizont. Chiar dacă nu avea nicio diplomă în arte plastice, ceea ce a pictat era autentic. O pictură modernă, îndrăzneaţă, sobră, cu foarte mult roşu, cu foarte mult sânge, care a convins.

înainte de sărbători, a reuşit să ducă expoziţia la Belgrad. La şase luni de la moartea lui Ilia, pictura ei a generat un întreg război cultural. Sexualitate, patimă, curaj, toate în nuanţe de roşu, de mult roşu, mult prea mult pentru privirile muritorilor de rând. Sub fiecare tablou se regăseau explicaţii. Fie un cuvânt, fie un semn ortografic: „Vin", „Hemoragie", „Lună plină", „Culoare"...

Mai am trei luni. Iată-mă acum reuşind să pot oferi şi eu ceva frumos lumii întregi. Teama de a muri îmi secretă în fiecare celulă un egoism infernal şi fiecare secundă, oricât de dureroasă sau împlinită este, dacă a trecut, nu mă mai interesează. Cu Ilia nu mă puteam căsători. Toma mi-a devenit un foarte apropiat prieten. Pe mama n-am mai visat-o. Mi-am dat seama că putem trăi de sute de mii de ori mai intens şi mai adevărat dacă nu avem certitudinea timpului de mâine.

Viaţa la timpul prezent nu-ţi mai permite să te joci, nu-ţi mai permite să răsufli.
Am primit un mesaj de la un cunoscut pictor iugoslav care a participat la vernisajul meu. Risto Stoianovski era un prieten apropiat de-al lui Ilia. Ştia destul de puţine lucruri despre mine şi a fost surprins când a văzut în presă vernisajul meu, întmcât Ilia nu-i spusese acest amănunt. Ilia era un om politic apreciat în Iugoslavia, frecventa cercurile elitiste şi se întreţinea cu mulţi artişti. Risto Stoianovski locuieşte în marea majoritate a timpului în Statele Unite. Iugoslavia n-a rămas decât ţara unde îşi petrece din când în când vacanţele, unde vine să-şi mai vadă familia, soţia, copilul, prietenii.

Este tânăr şi foarte celebru. Este cunoscut în Occident şi vândut la preţuri fabuloase.
Dimineaţa de ieri a fost atât de frumoasă. M-am trezit la ora şase, m-am urcat în autobuzul care duce spre aeroport şi m-am plimbat cu maşina. A fost ceva sublim. Atâta viaţă există în începutul de zi, în răsăritul soarelui, în trezirea oraşului.
Există în atmosferă ceva special, viu, lipsit de mole- şeala ce se abate peste noi după o zi de muncă. Şi răcoarea aceea a dimineţii, care se lipeşte de piele şi care te încremeneşte... Şi soarele cu dinţi care nu-ţi mai împărtăşeşte căldura.
Au trecut atât de repede toate. Am şi uitat când eram la Club sau când mă certam nopţile cu Toma... Absenţa lui Ilia se simte, însă nu atât de mult cum mă aşteptam. Asta înseamnă că suntem egoişti chiar şi în dragoste. Ce joc... să fim imperfecţi, dar să credem că perfecţiunea este posibilă.
Până şi Dumnezeu este egoist. Până şi el a vrut să fie Unicul.
Existenţa unui om lipsit de obsesii, de idealuri, lipsit de frământări care să ne distrugă şi să ne nască în aceeaşi secundă este degeaba.
Este vital să-ţi provoci existenţa. Să trăieşti într-o zi ceea ce puteai să trăieşti într-o lună şi să nu rămâi constrâns de nimic.
Am reuşit să mă îmbăt. Să ajung la starea aceea de ameţeală în care râsul îmi era cârjă, iar privirea era învăluită de ceaţă, la fel ca mintea.
Am rezistat mai mult de i inci minute într-un picior fără să-mi pierd

echilibrul. Asta luceam noaptea trecută. Singură şi fericită... Un preţ mult prea mare pentru o stare atât de mică. Dintre toate aceste artificii, realitatea mi se pare a fi cel mai puternic drog.
I răim mult prea puţin faţă de cât timp avem la dispoziţie.

Absolutul ne îngenunchează numai atunci când fiinţa noastră nu este în stare să-l cuprindă.
Ieri m-a vizitat Toma. Avea un parfum deosebit. Nu era Armâni. Am vrut să-l întreb cu ce s-a dat, însă mi se părea stupid. A intrat în casă şi m-a cuprins în braţe. N-am opus rezistenţă. Ba chiar mi-a plăcut. Toma niciodată n-a avut iniţiative. Iar unei femei, indiferent cât de independentă vrea să pară, îi place să fie condusă. Ne-am aruncat hainele de pe noi şi am făcut dragoste. Ne era dor unuia de altul. A fost spontan. N-am avut timp să ne gândim. Mâna lui Toma mi-a atins buzele şi, între realitate şi somn, încercam să i-o prind cu dinţii. Apoi aceeaşi mână mi-a cuprins mijlocul şi îmi mângâia pântecul. A fost pentru prima oară când am făcut dragoste despărţită de mine. Cearşaful era înmuiat în sudoarea acestui abandon de câteva minute, iar mintea s-a oprit şi a cedat furiei stârnite de corpurile noastre. Orgasmul s-a transformat violent o secundă în imaginea unei bombe care a explodat şi a lăsat pământul fără viaţă. Stăteam anchilozaţi şi nu ne puteam desprinde corpurile. După o oră a plecat. Atât.
într-o zi de luni poştaşul a adus o recomandată. Sara a primit o invitaţie semnată de Risto Stoianovski prin care i se propunea o expoziţie la New York. Nu era legată de nimeni, de nimic, viaţa ei se întâmpla într-un ritm nebunesc, aşa că o astfel de experienţă nu-i putea opri palpitaţiile. A pictat ca să dăruiască celorlalţi ceva frumos. Iar ceea ce este frumos, ca să existe, trebuie admirat. Avea şansa să expună lângă unul dintre cei mai importanţi pictori contemporani...
într-o seară, încercând să-şi scrie testamentul, şi-a dat seama că nu are niciun rost. întreaga ei viaţă aşternută pe o pagină de hârtie. Nu regreta nimic din ceea ce făcuse, regreta

tot ceea ce încă nu apucase să facă. Era absurd să se învinovăţească şi inutil să-l tragă la răspundere pe Dumnezeu.
I disperată şi nebună, ridică paharul şi apoi îl duce la gură şi-l dă peste cap. Şi aşa a făcut până la final. N-a sorbit clipele, ic-a băut pe toate odată.
Eu nu fac artă doar de dragul artei. Nu am început să pictez doar ca să înmulţesc numărul de aruncători de culoare.
Eu creez pentru a face bine sau rău. Dar ceea ce creez încerc să fie frumos. E plină lumea de urât. Şi frumuseţea uneori loveşte, te dărâmă, te sfâşie sau te înspăimântă.
Nu întotdeauna te încântă, nu întotdeauna te copleşeşte, încerc să fac în aşa fel încât spiritul să stea cât mai departe de mediocritatea din noi.
Mă plec cu faţa la pământul pe care calc şi, cuprinsă de ruşine, îl sărut cu privirea şi-l rog să mă ajute să primesc c eea ce încă nu mi-e dat, ceea ce încă e prea devreme să primesc.
Trebuie să car crucea...
Chemarea spre a face artă este o chemare, se localizează în dreptul inimii, în nodul din gât, din stomac, în respiraţie şi este atât de vie, încât timpul nu reuşeşte niciodată să o umbrească. Niciodată.
Uneori îmi doresc să pot să împărtăşesc cu cineva acest chin. Dar e lege. Golgota se trece întotdeauna de unul singur.
Clepsidra se apropie de sfârşit. Regretele nu au voie să existe.
Aseară am făcut o criză de fiere. Venele de la tâmpla ■lângă mai aveau puţin şi-mi săgetau pielea, iar capul mi se

transformase într-o minge de rugby. Simţeam numai lovituri de picioare. M-am aşezat pe pat şi am aşteptat să văd ce se-ntâmplă. Interesant era că aveam nevoie urgentă la toaletă. Vezica mea avea chef să debordeze. M-am opus. Nu puteam să mişc nici măcar un deget. îmi simţeam excrementele, eram conştientă de ele, dar greutatea corpului îmi anihila orice putinţă de a face ceva. Maldărul acela de carne împrăştiată pe pat, iar eu, undeva prin împrejurimi, asistam. E o dovadă de ironie ca Dumnezeu să-şi lase creatura să

suporte astfel de limite. După câteva ore, mi-am revenit. A sunat telefonul atât de insistent încât a trebuit să răspund. Era Risto. Când suni, nu-ţi alegi momentul.
Poate că undeva, în noi, există permanent posibilitatea de a ne îndrăgosti. Trebuie să recunoaştem însă că vârsta cea mai accesibilă acestui sentiment este când eşti crud. Atunci încă nu ne-am format prejudecăţi, nu ne-am răstignit sentimentele pe crucea unor secunde costisitoare. Atunci când raţiunea nu s-a întrupat în noi definitiv, timpul mai are şansa de a fi lipsit de durată. Trebuie să-ţi aduci aminte că, în faţa privirii lui, în faţa unei simple intenţii, o atingere accidentală, orice gest, oricât de mic, poate da senzaţia unui început. Simpla respiraţie a unui bărbat poate trezi într-o femeie dragostea. Din toate vârstele prin care trecem, important este să păstrăm ceea ce este frumos şi ne avantajează, ceea ce ne ajută să fim liberi şi să zburăm cât mai sus, spre necuprinsul albastru.
O bucurie imensă mi-a inundat sufletul. Simt că încep din nou să-mi pierd minţile. Risto mă sună zilnic de câteva ori. Sunt fericită. M-am urcat pe acoperişul blocului şi privesc cerul. Este plin de stele şi aerul acesta de noapte îmi face bine. Luna este aproape. Lună plină. Luna mea

nu poate fi furată. întotdeauna am senzaţia că râde de mine. Mă uit la ferestrele vecinilor. Unii mai au lumina aprinsă, alţii, dimpotrivă, sunt prăbuşiţi de mult într-un somn adânc. Oare fac doi oameni acelaşi lucru în acelaşi timp? îmi plac mult nopţile şi nu le-aş da pe nimic. Am senzaţia că, depărtându-te de firesc, te depărtezi de viaţă. îmi aduc aminte de aşteptarea răsăritului la mare. I)e multe ori era ceaţă şi aşteptarea era în zadar. Dar dacă .ii răbdare, prinzi zile senine.
Timp... am nevoie de timp să pot să mă-ndrăgostesc din nou, am nevoie de timp să am nevoie de dragoste. Nu mi-a fost niciodată teamă să mă-ndrăgostesc. Mi-a fost întotdeauna teamă că nu o să pot să mă mai îndrăgostesc. Oare când ştim sigur dacă ne îndrăgostim sau ne prefacem? Şi ce înseamnă, de fapt, a ne-ndrăgosti sigur? Când începi să-i simţi prezenţa şi în lucruri este dragoste? Când

ii simţi în respiraţie, în bătăile inimii, în fiecare mişcare pe care o faci? Când îţi stăpâneşte gândul, imaginaţia, închipuirea şi te transformă într-o slugă înnebunită de propriile ei sentimente?
Visele sunt porţi deschise spre a fugi de tine, dar sunt
iii acelaşi timp lanţuri care-ţi atârnă de picioare şi-ţi fac din fugă un blestem.
Ne-am cunoscut într-o zi de post. Fără de dulce ne-am închinat. Cu anafură ne-am lăsat sufletele să se fugărească şi cu credinţă-n El, ne-am lepădat de noi. Unde suntem .11 um şi cine suntem atunci? Ce murim atunci şi când ne naştem acum? Poate că noi am fost noi în altarul de jucărie al copiilor, unde ziua sfântă de post îşi pierde întunericul şi îşi câştigă lumina, pe zâmbetul inocent al celui i are iubeşte.

Poate că noi suntem noi, dacă am şti să-ngenunchem şi să credem că, deasupra noastră, acea pată albastră care ne îngrădeşte orizontul este doar slujba care se aduce zilnic acelora care au inimă să o asculte. Poate că noi vom fi noi atunci când eu şi tu vom fi împreună o sfântă zi de post pe care să o ţină cu credinţă toată omenirea. Căci într-o zi de post ne-am cunoscut şi într-o zi de post ne-am uitat, pentru ca doliul ce ne-a unit să fie ucis într-o zi liberă. Astăzi e marţi. Şi nimeni nu sărbătoreşte nimic. Doar noi, nemurirea.
Universul îmi umbreşte fiinţa cât timp strălucirea ei nu este împărtăşită unde trebuie. Lupta de unul singur este lupta cu toată lumea. Eu suntem noi cu toţii. Nu iubesc nimic şi, cu toate astea, mi se poate întâmpla şi mie într-o zi ca tot ceea ce spun, simt sau vreau să fie de fapt o tăcută şi ascunsă iubire. Trebuie doar să cred că în mine există un stup, de unde albinele lumii vin să se adape, iar din ele toate, una singură va rămâne flămândă pentru a se sătura cu mine.
Mi-aş fi dorit să tropăi cu tine sub ploaia de meteoriţi. Mi-ar fi plăcut să împart cu tine firimiturile zilei dintâi şi-n miezul cald să ne îmbătăm identităţile.
M-aş fi încununat cu tine ca să ne arătăm goliciunea din suflete în faţa eclipsei de lună pentru a ne înspăimânta privind eclipsa din noi.

Nimic nu se poate întâmpla cât orbecăi în întunericul ochiului meu. îmi doresc să-mi fulgere trupul un sărut de înger. îmi place să mă spăl de păcate mâncând zăpada virgină a începutului din noi şi simţind în propriul nostru sânge îngheţul spovedit al fulgilor.
62

In fiecare zi, Dumnezeu se roagă la Mine
Mă îmbăt cu o zi, pe care o adorm în mine în fiecare noapte,
Aşteptând să-mi apari în vis
Pentru a-mi aduce înapoi soarele.
Părăseşte-mi nopţile cu vise
Şi lasă-mă să te primesc în nopţile cu mine
Unde singurătatea celui care poate să viseze noaptea
Este de infinit de ori mai dulce
Decât singurătatea celui care poate să viseze ziua.
p.s. Dacă cineva mă va iubi vreodată, acela mă va iubi în întuneric. Pentru că nu va iubi ceea ce va vedea. Va iubi ceea ce respiră în acea beznă divină.
Ieri mi-am lăsat într-o halbă de bere aripile ca ofrandă adusă zeilor care m-au învăţat să zbor. Azi, îmi las într-o ceaşcă de cafea speranţa că în zaţul ei îţi voi găsi chipul. Mâine, îmi voi lăsa într-o picătură de sânge dorul şi răzvrătirea, pentru ca atunci când ne vom întâlni, să-mi sorbi suferinţa. Ce frumos ar fi să mă descoperi cu ochii închişi, ce adevărat ar fi să mă atingi, rospirându-mă.
Ce al meu ai fi pansându-mi totul cu tine. De la bucuria piciorului, la abisul firului de păr. Şi atunci, împlini ndu-se toate acestea, îmi voi rechema strălucitoare şi i ura joase... Aripile.
Şi pe ele, în zborul meu, vei putea sta şi tu.
Când cerul picură ceară, înseamnă că se iubesc înge- iii. Atât de fierbinte se iubesc, încât ne îngheaţă cura- j u I de a aprinde lumânările. Doamne, cât de puţin ne trebuie să avem aripi, să zburăm mai sus de genunchi, spre dragoste.

Chris Simion
Caţără-te pe mine ca o umbră stingheră. Agaţă-te de mine precum crengile de tulpina bradului. Rupe-te de mine ca frunzele în căderea

anilor. închide-mă în bătaia vântului şi opreşte-ţi definitiv respiraţia. Cel puţin aşa vom muri împreună. Căci odată, în sângele tău m-am ascuns.
Orice aş face, în gând, în privire, în trup... eşti tu. Ca o boală incurabilă te-ai ascuns în mine şi îmi macini timpul minţind că trăiesc mai mult decât am trăit vreodată. Părăseşte-mă! Pleacă din mintea mea, de pe buzele mele, din mâinile mele şi lasă-mă singură să-mi trăiesc moartea. Du-te acolo unde alte buze îţi vor primi sărutul, unde alţi ochi îţi vor trăi privirea, unde altă respiraţie îţi va da respiraţie şi dezleagă-mi cătuşele şi lasă-mă să zbor şi să mă aşez Acolo Sus, în vârful cel mai de Sus al singurătăţii. Acolo nimeni, în afară de tine, nu va avea curajul să urce. Mai mult decât un fulger îmi dezgoleşti suflarea, mai mult decât un duşman mă-ngenunchezi cu dragostea ta, mai mult decât mine te simt, te cunosc, te am, te rănesc, te ucid. Dar îmi este atât de frică de toate astea încât n-aş risca să-mpart vârful cu nimeni. Şi mi-este atât de singurătate, încât n-ai voie să atingi, iubindu-mă, acest blestem. încă nu ştii cât de singur eşti. Nu simţi, nu vrei, nu poţi, nu vezi. Pentru că-n somnul tău m-ai întâlnit. Aş vrea să mă rog să poţi să dormi în continuare, dar acum, iubite..., trezeşte-te! E timpul să ni se-arate dacă dragostea noastră există sau doarme.
Şi ne-am trezit murdari, căci niciodată dragostea nu va lăsa păcatul departe de minte şi suflet.
Şi ne-am trezit în păcat, în păcatul celui dintâi blestem al neputinţei de a-ţi fi îndeajuns ţie însuţi. Oare dragostea poate fi un păcat din pricina asta? îndrăgostiţii
în fiecare zi, Dumnezeu se roagă la Mine
suferă şi pentru că se ţin în braţe, atunci cum pot să se bucure când nu se ating?
Şi ne-am trezit îndrăgostiţi, întâlnindu-ne şi dăru- indu-ne unul celuilalt clipele. Uneori, chiar fiindu-ne suficient să ne privim. Oferindu-ne doar fiorul din ochi.
Şi apoi ne-am trezit împărţind aceeaşi bancă, fricoşi să ne apropiem mai mult de jumătate de metru de teamă să nu inhibăm spaima din noi. O simplă îmbrăţişare ar putea să ne ucidă.

Şi ne-am trezit sorbind din aceeaşi halbă. întâlnin- ilu-ne astfel buzele pe marginea rece de sticlă.
Şi-apoi, fără să ne dăm seama, ne-am trezit săru- lându-ne, fumând amândoi aceeaşi ţigară când buzele mele prindeau foiţa de parcă ţi-ar fi muşcat buza de jos până la sânge.
Când buzele tale veneau şi se aşezau în acelaşi loc, uiciun milimetru altfel, se aşezau perfect pe rană şi trăgeau ispititor în piept tot sângele meu.
Şi-atunci din nou ne-am trezit cu adevărat. Singuri •a despărţiţi, neştiind dacă tot ceea ce trăim împreună i amâne să simţim şi de unul singur.
Te-a sfâşiat vreodată dragostea? Aşa, cu patimă, să nu m.ii lase în tine nici carne, nici palpitaţii, nici emoţii, nici lespiraţie, nici gând... Să rămână în tine o groază absolută . are să-ţi răvăşească minţile şi să-ţi ucidă pe rând fiecare ■ ciulă vie. Te-a durut vreodată dragostea cu durerea aceea . are sufocă? Ai simţit vreodată în dragoste ură, ai simţit \ reodată că în dragoste nici măcar nu mai exişti, că eşti pierdut definitiv?
Dacă ai trăit, Doamne, toate acestea, roagă-Te penii II noi!

Dacă nici Tu n-ai găsit puterea, ne vom ruga noi pentru Tine!
Privesc pe fereastră. Ochii mi se duc departe, pe breteaua sutienului care căzuse pe braţul stâng. Culoarea ei roşie trăda tristeţea femeii... Era un roşu-stins de sfârşit de octombrie. Una dintre ferestre avea gratii. Respiraţia se oprea acolo. Cealaltă fereastră avea aripi. Iubirea ei se înălţa acolo. Dar Acolo, Sus, în afară de ea, nu venea nimeni.
Ninge atât de des de când ne-am despărţit... ninge şi-aşterne peste tot un alb, un alb prea alb pentru a-l privi. Ninge din ce în ce mai des şi fulgii îngroapă dorul... ne îngheaţă dragostea... şi ne ucid pentru că ne ascund în troienele lor, ne despart. Ninge... şi noi suntem acoperiţi de ninsoare, suntem închişi până la primăvară. Caută-mă în albul acesta, hai să ne petrecem iarna împreună, sfinţind, cu tot ce-i pur în noi, acest ANOTIMP.
Eu nu sărut cu carnea, sărut cu sufletul, de frică să nu-mi fure timpul sărutul. Eu nu sărut cu carnea, sărut cu mine, ameninţând eternitatea

cu veşnicia sărutului meu. Eu nu te sărut azi, te sărut mereu şi indiferent unde vei fi... în lumea aceasta sau în alta... vei simţi pe buze sărutul din sufletul meu.
Noi facem dragoste şi-atunci când ne atingem picioarele, şi când ne este dor, şi când ne împreunăm mâinile, şi când ne-ntâlnim privirile, şi-atunci când ne ucidem sufletele, şi-atunci când ne minţim sau ne urâm, sau ne scârbim, şi-n fiecare respiraţie facem dragoste.

Facem dragoste pentru că nu putem să distrugem dragostea, pentru că suntem Dumnezei şi Draci în acelaşi (imp, îngeri şi călăi la aceeaşi slujbă. Dacă am fi ceva mai puţin, n-am face dragoste. Din pat ne facem altar, din sânge băutură, din boală cruce.
Dragostea noastră e bolnăvicioasă, bătrână şi somnoroasă. Când este rece ca fierul în mijlocul îngheţului, când este fierbinte ca un acoperiş de tablă în plină arşiţă. (!eea ce este sigur: dragostea asta dintre noi nu poate fi călduţă. Călduţă este numai temperatura ucigătoare a unui c adavru proaspăt ieşit din funcţiune.
Doi făcători de dragoste, ba rece, ba fierbinte, ba roşie, ba albastră, ba azi, ba niciodată.
Ni se deschide pumnul Cerului, ni se întinde palma sacră şi, dacă suntem pregătiţi să-l cunoaştem pe Dumnezeu, vom avea curajul să ne lepădăm de Diavol.
Ieri a fost înainte de azi. Azi este înainte de mâine. Mâine va fi înainte de noi, îndrăgostiţii, orice-am face! şi-atunci, Doamne, n-ar fi mai corect să ne laşi în singu- i.itatea noastră, n-ar fi mai corect să ne vedem fiecare de sine? Opreşte timpul! Cel puţin în moarte, cei care iubesc, mi dispar niciodată.
ÎMI ESTE ATÂT DE DOR SĂ ZBOR, ÎNCÂT MI-AŞ DA VIAŢA PENTRU O PERECHE DE ARIPI!
Nici timpul n-a avut curajul să ucidă parfumul frezi- ilor, nici acest sfârşit de februarie nu le-a mânjit culoa- ii'j plină de viaţă. Şi uscate, freziile miros a dragoste. Nu este încă primăvară şi îngheţul pare să se desprindă greu, şi totuşi, printre fulgii care cu ghearele se agaţă de suflet şi cu răceala lor mă strivesc, o rază se strecoară şi mă condamnă la viaţă. Am început să nu mă mai tem

de frigul din mine. Am început să simt că sunt trezia din sângele tău! Cuvintele te mângâie, te strâng în braţe, te sărută, te mint, te ucid, dar niciodată nu pot fi mai mult decât cuvinte. Eu vorbesc fără să spun cuvinte. E o crimă să încarnez infinitul din noi. Ascultă cum te privesc, cum te strâng în braţe, cum te mângâi sau cum te sărut, cum îţi zâmbesc sau cum mă pierd în gând. (Copiii nu se tem de cuvinte pentru că nu-şi dau seama. De cuvinte se tem numai cuvintele îndrăgostite.)
„...Dacă ţi-aş săruta talpa piciorului, nu-i aşa că ai şchiopăta puţin, de teamă să nu-mi striveşti sărutul?" (Nichita)
...Dacă ţi-aş dărui iubirea mea şi te-aş ruga să o ascunzi în sufletul tău, ai mai avea curajul să respiri, de teamă să nu se piardă printr-o simplă suflare?
Aşteaptă. Mărul acesta crud se va coace! Rămâi să simţi cum natura moare înainte de a se naşte. Ştii şi tu prea bine că merele nu se coc decât la lumină. Şi atunci merită să asişti la autopsia păcatului originar.
Ne-am hotărât să sfidăm lumea.
Ne-am îmbrăţişat în mijlocul autostrăzii şi, sub lumina farurilor care se îndreptau disperate spre noi, ne sărutam. Se pare că dintre toţi, cel mai jignit s-a simţit Cerul. întrucât singur, ca un nebun, ca o fiară a început să ne scuipe. Oare atât de naiv să fie încât să creadă că o amărâtă de ploaie ar putea să sperie doi îndrăgostiţi? Cu cât fulgera mai mult, cu atât săruturile erau mai puternice. Iar tunetele spărgeau săruturile noastre în mii de bucăţi, azvârlindu-le peste tot: pe obraji, pe urechi, pe umeri, pe

coapse, pe tălpi, pe maşini, pe felinare, pe păsări. Până ce Abandonul Total s-a produs. Când a văzut că săruturile urcă din ce în ce mai sus, spre El, Cerul a abdicat. Picăturile de ploaie s-au transformat în picături de sărut şi tot oraşul a fost inundat de dragoste.

Sara nu mi-a spus că scrie poezie. Am adunat versurile acestea de pe şerveţelele în care-şi sufla nasul, de pe frunze, de pe peretele din chilie, de pe cartonul din spatele unei icoane. Scria peste tot în taină. în ultimele săptămâni, Sara a hotărât să înainteze în relaţia ei cu Risto. Dacă a existat vreo clipă absolută, nu ne putem da seama decât în clipa morţii noastre. Până atunci toate sunt relative. De asta urăsc gradele de comparaţie.
Ceea ce urmează este mai presus decât tot ce a fost. Nu poţi vorbi de prezent la modul categoric. Mereu va urma ceva peste sau mai prejos de prezent. Mă privesc dimineaţa în oglindă şi ochii mă trădează. Sunt ochii unei adolescente îndrăgostite. Au atâta lumină, atâta energie. Mă-ntreabă prietenii ce am. Mă feresc să dau un răspuns. Cine ar pricepe?
încerc tot ceea ce sufletul este dispus să încerce. Viaţa este atât de scurtă încât nu avem nicio secundă de pierdut. Trebuie să avem curajul să trăim ceea ce ne place.
I)acă un gol îmi strânge stomacul, dacă bătăile inimii mi se accelerează, dacă mâinile îmi trepidează şi genunchii încearcă să mă abandoneze şi, în loc să trăiesc, prefer să zac, atunci ştiu sigur că mi se-ntâmplă un lucru grav: ni-am îndrăgostit!
Dacă n-aş fi avut auz să-ţi primesc şoaptele, dacă n-aş li avut văz să-ţi alint trupul îngenuncheat în faţa trupului

meu, dacă n-aş fi avut gând să mă prăbuşesc în imaginea ta, tot te-aş fi întâlnit. Eu cred în soartă!
Să nu laşi timpul să treacă peste noi, să-l exilezi în tot ceea ce facem şi să-l ucizi apoi.
Dacă vei reuşi, iubirea te încununează cu titlul sacru de nobil criminal de timp. Şi Dumnezeu, mâhnit şi revoltat pe mine, mă va judeca răcnind. Căci din a lui voinţă o femeie a născut şi va ucide omenirea.
în tot ce mă-nconjoară, în oglinzile de pe talpă, în oglinzile din privire, în oglinzile din suflet... chiar şi în peretele de care sunt prinse oglinzile, şi în cuie, şi în adăpost, şi pe pământul acela... îţi simt respiraţia. Şi-n ochii tăi, când te apropii, văd cât sunt de singură. Şi suferinţa cât de singură este. Şi fericirea cât de ascunsă ai lăsat-o.

Este cea mai grea cruce, să cari de unul singur deziluzia unei făcături la care ai fost supus fără să fii întrebat. Renunţă o secundă la sfânta ta oglindă şi-atunci, mai presus de orice, vei putea să înţelegi de ce pentru curajoşi sinuciderea este o rugă.
Strânge-mă cu putere, strânge-mă cu tine... strânge-mi cu sufletul urmele de paşi cu care am pătat prima zăpadă. Strânge tot ce-am lăsat zdrobit sub talpa mea, tot ce zăpada a lăsat să se vadă. Pentru început strânge-mi norii, apoi picăturile şi frunzele, glasul, măştile şi apoi, la final, strânge-mă din univers... căci doar eu voi rămâne de strâns. Şi după ce ai strâns tot, dă-mi drumul, să pot să încep să te strâng şi eu.
Aminteşte-ţi că exist în acelaşi timp cu tine, că exist când exişti şi tu. Atunci când uiţi de tine, mă uiţi. Atunci când te ignori, mă ignori. Atunci când te înşeli, mă înşeli.

Atunci când te părăseşti, mă părăseşti. Atunci când te iubeşti, mă iubeşti. Atunci când te omori, mă omori. Dacă ai avea măcar o secundă la dispoziţie, o singură secundă pe care să mi-o dai... aş transforma-o în eternitate. Acolo unde noi, eu şi tu, nu putem exista despărţiţi. Eternitatea mea este însă riscul secundei tale.
Zăpada scârţâie. Ceara scârţâie. Busuiocul agăţat de tocul uşii, inimile... totul scârţâie. Dar scârţâie atât de frumos, încât te conving că viaţa nu e altceva decât un scâr- ţâit intens al fiecăruia. Şi focul din sobă scârţâie. Aştept să se trezească soarele, să nu mai aud noaptea cum plânge, să nu mai aud cum scârţâie. Ninge pe părul meu cu îngeri, luminile ne pătrund în oase, din suflete coboară fulgi de zăpadă. Şi noi, departe, zburăm, care încotro... şi depărtarea dintre noi scârţâie. Fiecare clipă e un fulg timid, fiecare fulg e un suflet timid, fiecare suflet e un bulgăre timid, care se rostogoleşte într-un scârţâit absolut atunci când ştie că are cine să-l prindă.
O lună plină a spart bezna de ieri, bezna din noi.
A despicat fulgii de nea, neaua din noi.
A pieptănat chiciura de pe brazi, brazii din noi.
O simplă lună plină ne-a învăţat să ne iubim.
Şi-atunci nebun să fii să nu-ţi doreşti să fii nebun, să Iii chiar tu Cerul pe care să se odihnească o lună plină.

Adesea greşim imaginându-ne înainte clipele pe care le vom trăi, pentru că întotdeauna ni le imaginăm aşa cum ni le dorim şi de cele mai multe ori ele sunt diferite şi ne distrug lot ceea ce am construit. Adesea imaginaţia noastră rămâne o utopie absolută, Iar realitatea ne ucide prin simplitatea ei. Sara a trăit relaţia

cu Risto până la capăt. Dar când paradisul lor de fddeş s-a concretizat, s-a prăbuşit. De la aeroport, de când şi-au ciocnit privirile, ceva îi îndepărta.

Prima zi... momentul sublim al împreunării, aşteptat de amândoi cu aceeaşi patimă, dar ratat cu graţie, aşa cum niciunul nu-şi închipuia că o să fie.

După prima dimineaţă... Risto a dormit până seara, iar Sara l-a vegheat fără a simţi nimic deosebit faţă de trupul obosit care căzuse în braţele ei.

Cele trei zile s-au chinuit. îşi doreau să regăsească ce aveau în scrisorile pe care le schimbaseră între ei, acea ten-siune a cuvintelor, acea emoţie care îi excita la fiecare literă, acea frământare a sângelui şi a minţii când pierdeau noţi-unea timpului.

îndrăgosteala este ca fulgerul: puternică, dar nu ţine mult; şi alunecă, îţi scapă printre degete ca mercurul, tocmai atunci când nu te aştepţi.

Sara nu a mai pictat nimic din clipa în care relaţia cu Risto a murit. Şi-a strâns toate pensulele, şevaletul, cartoa-nele, pânza, bidoanele cu vopsea şi le-a închis în cutii mari de carton sigilate cu multă grijă. Mirosul de vopsea care odată îi aducea atâta viată, acum îi aducea tristete.

Cât de puternici trebuie să fim ca să trăim numai în prezent? Să nu ne îngenuncheze nostalgia, să nu plesnească în noi regretul? Să fim atât de puternici încât să respirăm doar

ceea ce simţim în momentul în care simţim.

/ /

Să iei totul cape o experienţă... posibila scăpare. Uneori căutăm logica acolo unde ea nu există şi avem senzaţia că pentru orice lucru pe care îl trăim şi nu-l înţelegem trebuie să ni se dea o explicaţie. Nu

întotdeauna suntem capabili să primim explicaţii. De cele mai multe ori ne dorim să auzim numai ceea ce ne place să auzim.

Sunt momente care ne prind nepregătiţi şi ne trezim în cârcă cu situaţii cărora nu ştim să le facem faţă. Dar viaţa merge înainte. Ori ne doboară, ori ne ridică. Important este ca din fiecare clipă pe care ea ne-o oferă să mai învăţăm ceva. Şi prăbuşirea e un pas înainte.
N-am crezut niciodată că suferinţa din iubire se materializează, n-am crezut că se simte fizic şi că îţi stăpâneşte cu un sadism diabolic tot corpul.
N-am crezut până nu am simţit din măduvă până în creştet durere, de parcă mă cuprinsese starea febrilă din timpul unei gripe sau mai rău, de parcă aş fi avut
0 criză de ulcer. Mă dureau toate organele, mă înţepau toate încheieturile, mă copleşeau lacrimile pe care nu le puteam stăpâni.
Dacă n-aţi fost prinşi niciodată în acest vârtej, nu încercaţi să-l înţelegeţi. Nu are logică. Totul se-ntâmplă de la gât în jos. Până şi tălpile mă dureau când călcam, până şi degetele mă dureau când trebuia să apuc ceva, toată carnea de pe mine îmi era povară. Este mai rău decât dacă ai fi mort de-a binelea. Eşti mort pentru că nu poţi să faci nimic, eşti legat, eşti supus şi eşti viu pentru că ai conştiinţa a tot ceea ce se-ntâmplă cu tine. Mintea observă, corpul execută. Cred (ă este singura stare în care corpul şi mintea se despart, în
1 are raţiunea este înfrântă şi nu mai are nicio putere în faţa sentimentelor. Nu pot să compar cu nimic această stare.
I ste atât de neantizantă încât nu se poate cuprinde. Este peste puterea noastră de a o stăpâni, de a-i face faţă.
Spiritul nu cade niciodată în urma acestor experienţe.
(ude sufletul, cade trupul, dar spiritul nu cade.
Nu-mi vine să cred cum se scurg minutele. Aproape i u nici nu mai am timp să trag aer în piept şi se lasă seara.

Dimineaţă m-am trezit, mi-am făcut nişte însemnări, am răsfoit o carte, am ascultat cum se rostogoleşte apa şi este deja după-amiază. Nu ştiu când a ajuns soarele să apună.
Timpul a devenit limitat în dăruirea lui. îmi este dor de Egipt. Acolo a fost locul unde am simţit că pot să ignor timpul, că pot să-l zdrobesc, să nu-i mai dau importanţă. Oamenii acolo sunt altfel, au atât de mult timp încât nici nu au ce face cu el. Au răbdare, sunt calmi, sunt conştienţi că nu există nimic mai important decât să te bucuri de fiecare clipă, că nu există nimic care să te oblige să te grăbeşti superficial. Cum termini astăzi, continui mâine. Totul acolo se întâmpla atât de încet încât părea a fi ireal. Mi-aş dori să pot să simt acum acea nedefinită împietrire a sângelui. Acum însă timpul este o cascadă în care secun-dele se amestecă în aşa hal încât nici nu realizez exact ce trăiesc. îmi amintesc că am mers într-o oază. Eram în plin deşert, eu şi câţiva militari care mă supravegheau. Am trăit atunci cel mai acut sentiment de nimicnicie. Atâta pustiu te sufocă. Nisipul era fin şi galben... parcă era făină, galben-ruginiu. într-o altă noapte, am fost în deşert şi am călărit. Era lună plină şi o undă luminoasă îmi arăta cu sfinţenie drumul. Cele trei piramide se aflau în stânga mea. A fost pentru prima oară când le-am simţit suflarea, când maldărul acela de pietre se mutase în mine, când toată fiinţa mea adăpostea întregul mister, când inima mi se transformase într-o cameră mortuară, întunecoasă, cu sarcofagul gol, părăsit de zeci de mii de secole. Nu mai găseam niciun zeu în faţa căruia să mă rog. Un singur scarabeu primit suvenir în bazar îmi putea deveni complice. Mi-am băgat mâna dreaptă în buzunar, am prins scarabeul cu degetele şi m-am rugat să mă ajute să mă întorc. Dar probabil că nici el n-a ştiut că popasul meu aici a trebuit

să fie atât de scurt şi că planurile noastre trebuie să se amâne pentru altă dată. Cu ce poţi să compari clipa decât cu nisipul din vârful dunei din deşert care este schimbat permanent de vânt şi nu-şi găseşte locul niciodată. Cu ce poţi să compari viaţa decât cu o picătură de apă pe care, în plin deşert, nici nu apuci să o vezi cum dispare. Cu ce poţi să compari fiinţa, cu ce să mă compar pe mine, pe

tine, pe noi, pe ceilalţi decât cu dunele acelea nemărginite care, una lângă alta, una peste alta formează infinitul.
Mai am doar o singură zi şi gata.
Doar o singură zi... ce mult mi se pare! Cât de multe mai pot face în această ultimă zi. Ce ştiu sigur este că nu mai vreau să văd pe nimeni dintre cei dragi. Pe absolut nimeni.
Vreau să plec aşa, pur şi simplu, fără să-mi iau rămas-bun.
Vreau să dispar fără să se ştie unde. Vreau să mai trec doar prin câteva locuri pe unde mi-am lăsat bucăţi din sufletul meu.
Vreau să trec pe la cămin, pe la club, apoi prin Bulevardul Dacia, să mai privesc ultimul apus de pe lacul I lerăstrău, să mai aud liliecii de la Biserica Italiană, să mai miros un fir de frezie şi să mai arunc o ultimă privire pe cerul negru al ultimei nopţi... singură.
Cele mai importante momente din viaţa mea le-am trăit singură, fără să le împărtăşesc cu nimeni, nu din egoism, ci dintr-o întâmplare. împlinirea se apropie. Nu-mi c teamă şi nici nu-mi pare rău.
Am trăit tot ce mi-am propus. Am trăit fiecare clipă la intensitatea ei maximă, ştiind că a doua oară nu mă mai întâlnesc cu ea.
Viaţa este doar un popas în circuitul eternei noastre creaţii.

Şi când mă gândesc ce puţin timp avem să ne bucurăm de acest popas, cât de mici suntem, în felul nostru naiv de a o înţelege şi de a o trăi. Fericirea este atât de aproape de mintea noastră, atât de uşor de atins cu vârful degetelor şi atât de greu de păstrat în liniştea cardiacă. Pentru puţină fericire, ţi se păstrează un gram de suferinţă, ţi se îngenunchează o secundă fiinţa.
Nu-mi dau seama nici măcar acum, la final, dacă merită să pui suflet în altceva decât în fiecare clipă şi să-ţi laşi sufletul zdrobit de singurătatea acestei lumi parşive.
Atât de puţin ne este dat să cunoaştem şi atât de multe ni se par, încât discernământul devine o povară pentru comoditatea noastră. Opreşte-te puţin din mersul tău orbecăit, uită-te în jur şi vei vedea că eşti acoperit de munţi de funingine.
Plouă.
în fiecare picătură e o viaţă.

Vine de sus... COBOARĂ, Coboară, coboară... şi... se izbeşte, se sparge, se-mprăştie, se evaporă şi dispare. Fără să lase vreo urmă. Ca şi când n-ar fi existat. Rămâne doar zgomotul. Zgomotul de ploaie. Uneori solemn, sublim, sacru. Alteori simplu, monoton, dar spectaculos. Niciodată banal! Niciodată indiferent! Fiecare ploaie spune ceva. Urlă ceva! Aţi ascultat „Riders on the Storm"? îl plouă Doors. îl picură Jim Morrison. Acelaşi sunet pe care îl am în ochi, în unghii, în păr, în coapse. Valurile se plouă de stânci. Stâncile se plouă de ploaie. Ploaia se plouă de ţărm. Ţărmul se plouă de mine. Eu... o picătură, una dintre miile de picături, în cădere. Numai că eu când mă apropii de abis... nu urlu. Eu, când mă apropii de abis, mă nasc o altă picătură, lăsând picătura ce-am fost să râdă de voi.

în fiecare zi, Dumnezeu se roagă la Mine

De câte ori te-ai întâlnit cu moartea? Poate că în fiecare zi sau poate că niciodată! Şi dacă te-ai întâlnit, când ţi s-a părut cel mai aproape de tine? Dimineaţa, la prânz sau seara ? Şi atunci când te-ai întâlnit te mai gâdilai în tălpi? Sau îţi rodeai unghiile? Moartea era aşa cum ţi-ai închipuit-o? Era albastră, albă sau neagră? La tine a fost roşie? Te-a dezamăgit vreun pic? Era confuză, se intimida, era brutală sau tandră ? Să fie moartea tandră? Ce absurditate! Mi se ridică părul când mă gândesc! I-ai vorbit morţii? I-ai zâmbit? Ai acuzat-o? Ai pălmuit-o? Ai scuipat-o sau ai călcat-o în picioare? Ai luat-o de braţ sau ai sărutat-o? Dar dacă nu te-ai întâlnit până acum niciodată cu moartea, nu-ţi pare rău? Nu ţi se pare că-ţi lipseşte ceva? Ceva de care n-ai avut parte. Cred că este atât de trist să nu te întâlneşti cu moartea. Viaţa trebuie să fie atunci ceva mult prea plictisitor. Cred că numai oamenii banali suportă viaţa astfel. Oamenii normali îşi doresc viaţa. Şi cu cât şi-o doresc mai mult, cu atât o alungă mai mult. Cu cât se tem mai mult, cu atât o amână mai mult. Moartea nu suportă să fie sfidată. Ea, când vine, se furişează, aşteaptă momentul, stă la pândă şi apoi atacă. Moartea e ceva foarte laş. Nu a avut niciodată curajul să declare război omului în plină viaţă. Moartea e un pretext. Un medicament care ne garantează inutilitatea existenţei noastre, ajutându-ne să migrăm spre ceva sau spre neceva mult mai incitant. Moartea asta a trupului nu are nimic autentic. Este ceva atât de urât şi

mic pe lângă moartea aceea sublimă, sfârşitul Sfârşitului... moartea aceea pe care numai spiritul are dreptul să o trăiască la intrarea lui în Absolut. Acolo unde eternitatea se joacă de-a timpul pentru că timpul nu mai are nicio putere. Omului nu-i este dat să moară absolut. Numai Dumnezeu a murit Absolut.

în ultima zi, o lumină i-a inundat privirea. Era atât de fericită încât numai cei care conştientizează valoarea ultimei secunde o pot înţelege. în 2 ani şi 11 luni s-a pregătit pentru final. A fugit întotdeauna de gândul de a şi-l imagina. în fiecare zi, în fiecare noapte, trăia eternitatea. N-a aşteptat nimic în schimb de la viaţă, deşi ea a dăruit totul. Nu şi-a gândit niciodată viaţa în ore. Şi-a gândit-o în experienţe, în emoţii, în senzaţii. A trăit totul în aşa fel încât nu şi-a dat ocazia în niciun moment să spună „îmi pare rău". Ultimele cinci minute care aveau şansa să devină un chin insupor-tabil s-au transformat într-o sacră tăcere a minţii, o caldă aşteptare a sufletului. Acasă, la familie, s-a abţinut să sune. Prefera să-i păstreze în gând, aşa cum i-a văzut ultima oară, fără să-şi împrospăteze amintirea cu vocea lor. Cu prietenii s-a comportat identic. în ultimele două zile, nu a mai sunat pe nimeni şi nu a mai răspuns la niciun telefon.
Ultimul minut, cel mai lung minut al existenţei, confisca amintirile cele mai frumoase.
Era în casa mătuşii, întinsă pe un pat vechi care o însoţea oriunde se muta, un pat care scârţâia îngrozitor, dar care i-a ţinut de urât ani de-a rândul. Era în camera pe care şi-o aranjase după propriul suflet, după plecarea lui Toma: flori uscate, sculpturi în lemn, picturi, sute de cărţi, obiecte vechi de anticariat... Ultimele secunde, nouă, opt, şapte, şase, cinci, patru, trei, doi, unu... Şi...

nimic!!!

Nu s-a întâmplat nimic... absolut nimic. încremenită, nu ştia cum să reacţioneze. Era moartă sau vie, se împlinise viziunea sau fusese doar o mare capcană în care, cu inocenţă, picase. Nu mişca niciun muşchi, niciun nerv. Ochii îi stăteau

înţepeniţi, privirea aţintită spre tavan, fără puterea să schiţeze ceva. Obrajii palizi păreau că se scufundă în neliniştea ce încet-încet îi cuprindea fiinţa. Mâinile, picioarele, tălpile, degetele, venele, organele toate nu mai reacţionau în niciun fel. Doar conştiinţa accepta ce se întâmplă şi o apuca râsul.
A stat aşa, încremenită la orizontală, câteva ore în şir. încet ii început să-şi mişte câte ceva şi la fel de încet îşi lăsa trupul să accepte schimbarea. Avea o singură problemă. Totul era terminat, neant. Ea nu mai avea ce să trăiască. Trăise tot ce-şi dorise, nu-şi mai dorea nimic în plus. Orice nouă experienţă nu îi putea aduce decât ştirbirea a ceea ce ea credea că e perfect. Trăise tot. Nu-i mai trebuia nimic. Există o secundă,
0 singură secundă când poţi să renunţi la tot ceea ce ai avut, pentru a o lua de la capăt sau pentru a pune punctul final.
\lunei când îţi închei o misiune, când te pregăteşti să părăseşti un loc, când pui punct unei relaţii, ai o stare anume,
1 are te ajută să desprinzi din tine tot trecutul, toată nostalgia.
După o zi şi o noapte... drumul era limpede. Nu sinucide- iea, ci retragerea într-o mănăstire. Sinuciderea îi era familiară. (lăndul acesta o urmărea permanent, îi era cunoscut, aproape

că simţea efechil. Trebuia să se răzbune pe tot ce însemna creaţie, trebuia să sufere, trebuia să profaneze, trebuia să ceară socoteală pentru acea nedreptate. O urmărea fantoma răzbunării încă din copilărie, de atunci de când preotul o obliga cu sadism să memoreze pasaje întregi din Biblie. Ceea ce a îndepărtat-o întotdeauna de acest sentiment a fost respectul pe care mama sa îl avea faţă de instituţia bisericească. Acum nu mai era nimic de pierdut. Lupta putea să înceapă. Masca putea fi călcată în picioare! Războiul era pe viaţă şi pe moarte. Dacă Dumnezeu hotărâse să mai rămână, însemna că şi ea putea hotărî ce avea de făcut. Şi-a strâns câteva haine, câteva cărţi pe care nu apucase să le citească, câteva lucruri intime la care ţinea şi care îi puteau folosi, a lăsat un bilet pe care scria: „Aveţi grijă de voi, căci eu o să am grijă de mine". Şi a plecat fără să spună nimănui. A plecat la mănăstire.

E greu să te desparţi de ceea ce ai fost, să-ţi dai seama că ai nevoie să scapi din ghearele fiarei care te ţine pe loc, să ai curajul să nu te mai doreşti. Lupta cu spiritul... Omul nou este omul liber, omul care nu are nimic altceva decât propria sa fiinţă, propriul său spirit.
Libertatea se cumpără cu un singur lucru: cu bani, din păcate.
Fericirea însă nu se cumpără cu nimic. Este singura stare a unui om care nu are preţ.
Sara a avut curajul de a pune punct unei vieţi care o dezamăgea şi nu o mulţumea, care îi era insuficientă şi insu-portabilă. Revolta ei nu a fost o formă de egoism. Revolta ei a fost o formă de mântuire.
Dacă reuşeşti să depăşeşti starea de tristeţe atunci când îţi dai seama că tot ceea ce ţine de spirit este influenţat

de materie, eşti un om fericit. Libertatea spirituală este cu atât mai nelimitată, cu cât libertatea materială devine posibilă. A nu fi îngrădit de bariere materiale înseamnă a avea şansa de a înţelege viaţa în adevăratul ei sens. Mă gândesc acum la Maica Tereza: fără sprijinul material de care avea atâta nevoie, nu putea să-şi îndeplinească nicio frântură din misiunea divină pe care trebuia să o urmeze. Uneori nu-ţi permiţi să trăieşti anumite experienţe şi nici să-i bucuri pe ceilalţi împreună cu tine, întrucât condiţia materială în care te afli te limitează.
Sara s-a retras la mănăstire când şi-a dat seama că acolo putea cel mai uşor să-şi ducă la capăt misiunea. O provoca limita dintre sacru şi profan, limita aceea care a revoluţionat Antichitatea, Renaşterea, Evul Mediu, care a zguduit marile spirite şi care îi îngenunchea revolta pentru că nu mai ştia împotriva cui ar trebui să fie revoltată.
Pentru Ana nu a fost mare uimirea când a întâlnit-o pe Sara la porţile mănăstirii. Ana nu avea dreptul s-o oprească întrucât ea însăşi ştia ce se petrece în lumea lor şi, deşi pielea i se încreţea ascultând mărturisirea Sarei, nu era în stare să se opună. în prima lună, Ana şi Sara au locuit în aceeaşi chilie.
Modul de a trăi în mănăstire este diferit de bisericile din oraş.
Maicile sunt angajate total în ceea ce fac. Multe dintre piele de-acolo s-au retras la mănăstire datorită condiţiei precare a familiilor din care

proveneau. Foarte puţine sunt cele i are se află în mănăstire din chemare divină. Fiecare călugăriţă îşi îndreaptă fiinţa spre un anumit gen de muncă la care e îndemnată şi condusă de maica stareţă. Una la bucătărie, alia la animale, alta face curat în mănăstire, alta supraveghează biblioteca. în funcţie de studiile pe care le-au urmat şi de aptitudinile de care dau dovadă sunt împărţite şi sarcinile.

Pe mine ce mă vor pune să fac? Să dansez în altar sau să scriu acatiste pe genunchii bărbaţilor? Eu nu mă pricep să trăiesc după reguli. Eu n-am trăit niciodată astfel şi nici nu-mi doresc să mi se-ntâmple acum. Nimeni nu mi-a impus ceva anume pentru că nimeni nu avea dreptul acesta.

Fiecare nouă călugăriţă care ţintea să ajungă posesoarea unei funcţii în mănăstirea noastră trebuia mai întâi să fie supusă unei perioade de acomodare, trebuia să treacă testul timpului, al răbdării, al smereniei, să se convingă singură că acolo urmează să-şi petreacă viaţa, iar apoi, după ce toate acestea erau clarificate, îi era încredinţată o sarcină şi era introdusă direct în problemele vieţii de zi cu zi.

Gândurile Sarei nu ajungeau atât de departe. Scopul îi era foarte puţin influenţat de funcţia celor care o înconjurau. Ochiul vede, dacă vrea să vadă, chiar şi închis. Intenţiile Sarei erau atât de clar definite, încât îi era suficient să asiste, nu să se implice în viaţa monastică.

După o lună de zile în care s-a ocupat împreună cu Ana de grădina mănăstirii, Sara a fost mutată la bibliotecă, ca asistent. Aşa m-am ales cu o nouă colegă şi mai târziu cu o soră de cruce. Dădea dovadă de multă pasiune pentru lectură, pentru discuţii şi părea că deţine informaţie suficientă cu privire la funcţia pe care urma s-o ocupe.

Ceea ce nu ştia nimeni era faptul că Sara nu a avut curajul să citească Biblia. Nu a putut niciodată să o deschidă, să o răsfoiască. Era ca o sufocare. Când se apropia de această carte, o simţea ca pe o silire, ca pe un ordin pe care instinctiv îl respingea. Lecturile pe care le acumulase în perioada sa de maturizare nu avuseseră o specializare anume. Se orienta mai mult spre filosofie, beletristică, eseistică; teologia nu i-a fost străină, dar nici

uşor de digerat. Spiritul său profan, nonconformist şi libertin urmărea să găsească în paginile însemnate de marii trăitori de suferinţă adevăr, viaţă, mai puţină teorie. O interesa să găsească conflictul, să găsească esenţa unei probleme care să o incite spiritual, care să-i provoace orgasmul intelectual şi care să o conducă apoi pe drumul spre mântuire.
Sara nu era un bun orator, însă patima şi curajul cu care îşi argumenta trăirile o făceau să fie fascinantă. Era la un pas deafi acceptată definitiv printre celelalte călugăriţe, dar timpul trebuia să mai treacă şi abia la împlinirea a şase luni de la venirea în mănăstire primea rasa monahală. Un salt remarcabil în doar 30 de zile. Alte măicuţe rămân la munca în grădină ani întregi. De la cele mai tinere, începând cu 13 ani, până la cea mai în vârstă, 98 de ani, surorile alcătuiesc o familie ermetică, cu reguli foarte stricte de la care nu te abaţi. De la orele de rugăciune din zori până în miez de noapte, de la posturi la zile banale, de la smerenie la spaimă, de la tăcere la revolta lacrimilor.
Sara s-a obişnuit imediat să trăiască printre noi în linişte şi fără a simţi ruptura. O ajutau enortn orele petrecute cu Ana şi, tot atât de mult, orele petrecute cu mine, când îşi trecea pe hârtie toate gândurile care îi invadau mintea. Le cerea celor care o înconjurau să fie demne în faţa vieţii, să nu se plângă de nimic şi să aibă mintea trează când trebuie să facă ceva.
I ra curajoasă şi puternică şi ştia că acestea sunt două condiţii fără de care nu va izbuti niciodată. în afara Anei, care putea să o accepte aşa cum era, se apropiase de sufletul meu mai repede decât am sperat.
Azi am aflat că maica Paesia este de aceeaşi vârstă cu mine. A crescut într-o familie înstărită, la oraş, dar s-a

retras la mănăstire din cauza unei depresii. Copilăria şi adolescenţa au fost ale unei fiinţe normale. Era sociabilă, îi plăcea să citească, să vadă filme, să asculte muzică, să se joace. La şcoală avea note foarte bune, profesorii o încurajau mereu şi îşi puneau încrederea în ea. Mergea la olimpiadele de fizică şi matematică, reuşea să iasă mereu

pe primele locuri. Familia a sprijinit-o întotdeauna. Ceea ce era confuz era legat de viaţa ei sentimentală. S-a simţit mereu stânjenită în preajma băieţilor.
în clasa a X-a, într-o zi, după orele de curs, doi colegi au încuiat-o în toaleta şcolii şi au supus-o unor perversiuni sexuale. Au violat-o sub ameninţarea dementă a unei lame de cuţit. După o jumătate de oră de teroare, au părăsit-o în toaleta mizerabilă de la ultimul etaj al liceului şi au dispărut, asigurându-se că dacă o singură vorbă se va auzi, o vor decapita. Ore întregi a vagabondat pe străzi, neavând curajul să se ducă acasă, plângând isteric şi cerându-i lui Dumnezeu o explicaţie. Gustul şi mirosul de spermă au urmărit-o din acel moment toată viaţa. Şi-a terminat studiile cu greu, purtând pe umeri povara a ceea ce trăise. S-a mutat din clasa respectivă, apoi din liceul acela, sperând că astfel coşmarul se va opri. Dimpotrivă, timpul îi înfigea în memorie tot mai des acea clipă pe care o suportase.
După absolvirea bacalaureatului, a luat decizia să se retragă la mănăstire. Părinţii, amândoi atei, revoltaţi de decizia luată, au încercat s-o oprească, dar văzând că nu au nicio şansă, au renegat-o. De când a ajuns la mănăstire, nu mai ştie nimic de ei. în schimb, a reuşit să-şi potolească spaima şi să se împace cu destinul. Nu mai povestise această întâmplare nimănui. Nici măcar la spovedanie. A fost prima oară când mi-a făcut confidenţe. Maica Paesia nu crede în Dumnezeu,

dar se ascunde în spatele unei servituţi impuse. Toate instrucţiunile pe care maica stareţă i le dă sunt îndeplinite cu grijă, dar cu silă. Observă că predomină în mănăstire o toleranţă gravă, care ascunde în spatele ei zeci de suflete răzleţe, care permite încălcarea unor norme de bun-simţ, care deschide apetitul de a trăi viaţa comod, fără de frică şi fără îndoilei în privinţa zilei de mâine. Aproape că mănăstirea este comparată cu o pensiune. Trăieşte în acest coşmar de şase ani. înainte să intre în sistem, îşi imagina cu totul altfel această viaţă, credea că anahoreza are un cu totul alt rost şi statut.
Sara a fost prima persoană căreia i-am dezvăluit existenţa unei corespondenţe — singura, de altfel, pe care o ţineam cu cineva din

exteriorul mănăstirii — şi anume cu un bărbat, domnul S., pe care-l cunoscusem în urmă cu un an, în timpul postului Paştelui, un judecător care profesa la Tribunalul din Bucureşti şi care venea o dată pe săptămână la mănăstire la Amina, întrucât preotul călugăr care slujea la noi îi fusese coleg de internat.

Cei doi, orfani fiind, şi-au împărţit neajunsurile copilăriei în camera aceluiaşi cămin, apoi şi-au întâlnit visele adolescenţei tot sub acelaşi acoperiş, urmând să fie despărţiţi în momentul în care părintele Theodosie a decis să urmeze seminarul şi să plece din lume.

Despărţirea nu a fost deloc uşoară. între cei doi, sentimentul de prietenie era mai mult decât ceva frăţesc, se putea vorbi chiar de o formă incipientă de dragoste. După ce părintele s-a hotărât să urmeze viaţa monastică, drumurile lor au devenit tot mai diferite. Domnul S. a terminat un liceu teoretic, a încercat un an de zile să se pregătească pentru Medicină, a susţinut un examen pe care nu a reuşit să-l obţină, iar apoi s-a orientat spre Drept,

unde pasiunea şi munca l-au ajutat să devină din primul an bursier, ba chiar să reuşească să termine facultatea ca şef de promoţie.

Domnul S. era singura persoană de sex masculin căruia îi făceam mărturisiri despre mine. Ne-am împrietenit într-o zi de miercuri, când ţineam locul maicii de la lumânări şi când domnul S. mi-a făcut un compliment.

Sub vălul negru, nu aveai cum să vezi frumuseţea. Puteai doar să o simţi. Iar când frumuseţea este cu adevărat puter-nică, te trage de mânecă. Domnul S. şi-a întors chipul şi m-a privit fix, aşa cum te întorci când simţi un parfum rafinat.

Din ziua aceea, ori de câte ori venea la părintele Theodosie, trecea şi mă vizita. Ştia foarte puţine lucruri despre viaţa mea, dar ceva imposibil de descris ne legase. Aproape toate discuţiile noastre erau ocrotite de tăcere, spartă din când în când de un dialog monosilabic.

Adesea lăsam senzaţia că nici nu sunt prezentă la acele întâlniri.

Discuţiile noastre erau reci şi crispate. Fiecare vizită a lui era un ghimpe care îmi scobea trecutul. Fiecare plecare a lui lua o parte din mine în lume. Acest bărbat era legătura cu viaţa pe care hotărâsem cu

tărie să o abandonez. Era ca un blestem care se legase şi pe care nu reuşeam să-l alung. Mai mult, începeam să simt nevoia prezenţei lui şi asta mă înspăimânta. într-o zi, mi-a propus să renunţ la mănăstire pentru a începe o viaţă nouă alături de el. Atunci m-am speriat. Ceva însă, mai presus de tot ceea ce puteam să controlez, nu mă lăsa să mă ascund. Undeva se regăsea acea dorinţă de evadare, de întoarcere la ceea ce fusesem, dar lumea de afară era mult prea confuză şi mediocră. Locul pe care cu puţin timp îl părăsisem nu-mi mai spunea nimic. Dar acolo se găsea... el. Acea parte masculină, acea respiraţie a reprezentat cel mai periculos element
din viata mea.
/
88
In fiecare zi, Dumnezeu se roagă la Mine
Mintea îmi era în fiecare zi ocupată de imaginea lui. Inima îmi bătea în ritmul paşilor lui. Era absurd. Singurul spectator pe care l-am lăsat să intre şi să asiste la ceea ce trăiam a fost Sara.
Când m-arn hotărât să vin la mănăstire, m-am hotărât cu toată fiinţa mea. Nu încape îndoială. Când am hotărât să las trecutul în lume şi să încep o nouă viaţă, eram sigură că-mi va fi mult mai uşor decât până atunci. Aveam cel puţin un scop.
Când a prins momentul potrivit, m-a cerut în căsătorie şi mi-a propus să fugim şi să începem o nouă viaţă împreună. Mi s-a părut cea mai stupidă glumă pe care cineva putea să o facă atunci când e vorba de o tânără care accede la viaţa monahală. Am privit cererea cu umor. Nu l-am refuzat, sperând că fusese o glumă.
Atunci nu aveam nicio adresă unde puteam să-l găsesc. Doar câteva telefoane, la care nu am sunat niciodată, îmi stăteau la dispoziţie fără a mă ajuta. De multe ori am vrut să formez numărul şi să-i aud vocea, dar orgoliul m-a împiedicat. Preferam să mă îmbăt cu ideea că mă va căuta el. Şi zilele treceau atât de greu şi telefonul acela suna atât de rar... De fiecare dată când mă chemau la telefon, drumul de la chilie la poartă era insuportabil. Nodul din stomac îmi subjuga întreg corpul şi, stăpân pe fiecare respiraţie, îşi permitea să mă chinuie cu sadism. La spovedanie i-am ascuns părintelui Theodosie sentimentul

care mă încerca. Nu-mi era ruşine, însă nu eram convinsă că ceea ce trăiesc este real.
Mănăstirea nu m-a împiedicat nicio secundă să visez. Propria-mi fiinţă m-a împiedicat să mă pierd în Infinit. Încet-încet, am început să-mi doresc să revin în lumea de odinioară, să cicatrizez rana care îmi chinuia mintea, întâmplarea din liceu a reuşit să mă ajute să-mi pierd

definitiv încrederea în bărbaţi. Mi-aş fi dorit să mă pot dărui, să iubesc, să fiu fericită, dar eram închisă în propria mea dorinţă. Ştiam că nu pot rămâne la mănăstire cu scopul de a-i ajuta pe ceilalţi prin rugăciune aşa cum făceau celelalte maici. Ştiam că trebuie să mă mint ca să rămân acolo, să-mi duc crucea, într-o singurătate deplină, fără a avea bucuria depăşirii acestui calvar. Dar şi minciuna era în zadar, pentru că eu duceam altă cruce. Nu era crucea mea. Sara a fost argumentul pentru a ieşi definitiv din vârtej. Pot spune că în timp ce eu înghiţeam apă şi puteam oricând să mă înec, ea se lupta cu corpul şi cu mintea mea să mă ţină la suprafaţă.
Sara şi-a început munca de cercetare surprinzător de repede şi de hotărâtă. Se întâlnea cu diferite maici de prin alte mănăstiri, încerca să aibă mereu atenţia trează şi să observe fisura care să-i sprijine lupta şi mâhnirea. Cu o smerenie impusă şi foarte bine jucată reuşea să le pătrundă în intimitate. Avea darul acesta al omului care te face să-ţi goleşti sufletul, să-ţi mărturiseşti nemulţumirile. Ştia să asculte, întâlnea de fiecare dată zeci de suflete disperate care nu găseau în mănăstire decât un refugiu, târâte de egoismul şi slăbiciunea lor, aruncate într-o chilie de câţiva metri pătraţi cu câteva icoane şi cruci care mai mult speriau în loc să aducă liniştea. Trăind toate acestea, Sara devenea în fiecare zi un monstru care aştepta să se arate.
Artileria sa era din ce în ce mai solidă. Aflase de marea iubire dintre părintele Theodosie şi un tânăr călugăr dintr-o mănăstire din Ardeal, apoi de despărţirea dureroasă dintre maica Mineea şi maica secretară a mănăstirii, relaţie tolerată de stareţă şi chiar încurajată, întrucât nu era singura.

Viaţa monastică din închipuirile ei nu avea nicio legătură cu realitatea. Simţea în fiecare clipă începutul unei crize cu un sfârşit tragic. Revolta sa nu mai era un simplu gând.

Tristeţea dezamăgirii ajungea să se lase simţită organic. Consolarea nu încăpea în acest vacarm. Spre deosebire de celelalte cazuri, deşi nu era tolerantă, povestea mea cu judecătorul i se părea prea normală. Decizia am luat-o greu. Atunci când o pasăre puternică e rănită, preferă moartea în schimbul ajutorului.
Teatrul care se petrecea zilnic sub ochii mei mă făcea adesea să renunţ. Sub negrul acela negru, s-a ascuns un suflet mult prea plin de viaţă. Exilul meu nu ajuta pe nimeni în mănăstire. Acel material negru nu m-a intimidat niciodată, dimpotrivă, m-a încurajat în dorinţa de a fi liberă.
Sara urmărea să surprindă partea cea mai dureroasă a măcelului. Lipsa unei motivaţii reale pentru cei care aleg calea pustiei este evidentă în raport cu valoarea credinţei lor şi în ultima vreme a devenit tot mai incertă. Un şantier de suflete rătăcite, oi fără păstor, o lipsă de intransigenţă şi rigoare, iată puternica instituţie care poartă pretenţiosul nume de biserică. Şi toată această invazie de cârtiţe pleacă din primii ani de studiu, din seminar, când sunt acceptaţi adolescenţi care nu au nicio motivaţie puternică pentru a urma această viaţă austeră. Să nu mai vorbim de Facultate, când numeroşi studenţi, ajunşi deja la o admirabilă maturitate, se gândesc la preoţie ca la o mare afacere, ca la o modalitate uşoară de a supravieţui. Toleranţa celor care conduc această instituţie este atât de periculoasă încât, din lipsa curajului lor de a opri această invazie de viermi, ameliorarea acestei boli monastice nu se va vindeca în curând.
Calea aceasta nu este făcută pentru oricine. Trebuie să fii prost să te întrebi: cum pot să-şi lase ochelarii de cal pe nas şi să slujească în faţa mulţimilor care cred cu desăvârşire in ei, fără a şti de fapt adevărul despre goliciunea şi micimea

sufletului lor? Cum pot să înşele credinţa unor suflete simple care au nevoie de această instituţie ca de o cârjă? Cei care-şi asumă pe cont propriu devenirea sunt mai câştigaţi decât zecile de mii care nu au curajul să se întrebe, să se revolte, să ceară dreptul la judecată. Cred că cei care ajung să mai intre în biserică sau în mănăstire să se roage sunt oamenii simpli, fără prea multe pretenţii de la viaţă, cei care cred în tot ceea ce li se spune că este lege sfântă. Ceilalţi, care au depăşit dependenţa de slăbiciunile mediocrităţii şi spiritului gregar, se rup de turmă şi nu prea se mai găsesc prin aceste locuri „sacre". Cum să intri într-o biserică să asculţi slujba unui pungaş? Cum să crezi în cuvintele pe care le rosteşte în faţa sfântului altar un impostor? Cum să te pleci în faţa unui păcătos? Cum să nu fii revoltat pe Dumnezeu că îngăduie oamenilor să se prostitueze astfel în faţa Sa? Câtă perversitate din partea divinităţii să accepte acest gest de profanare! Oare de ce biserica nu mai are curajul astăzi să-şi depăşească funcţia instituţională şi artistică, să-şi asume o poziţie care poate incita spiritele spre apropierea de divinitate? Până şi liniştea care exista odată în acest spaţiu sacru este ameninţată acum de zgomotul trist al sufletelor care, în suferinţa lor, strigă după ajutor. Sunt atât de puţini cei care mai pot să aline această durere. însă şi ei, aceşti preoţi sau călugări cu har, mai întâi trebuie să se vindece pe sine ca să-i vindece pe ceilalţi, să le împărtăşească sănătatea lor. Acel Dumnezeu de la care aştepta Sara un răspuns nu-i răspundea niciodată. Şi-atunci, cum putea fi prietenă cu el?

De când intrase la mănăstire, comunicarea ei cu Ana se transformase, devenise foarte rigidă. Naivitatea, lipsa grijilor, împăcarea sa o speriau pe Sara. Ana a fost mereu prea implicată în ceea ce îi oferă mănăstirea. Există în ea slăbiciunea de a accepta sau de a îndura ceea ce i se impune. Sara n-a

putut să-i dărâme idealul, n-a putut fi atât de perversă încât s-o provoace la discuţii, să o stârnească, cu toate că ea, fidelă ordinii interioare a mănăstirii, simţea pe undeva profundele crize existenţiale de care eram noi încercate. A nu judeca pe altul este o poruncă esenţială. Ana devenise geloasă pe prietenia dintre mine şi Sara.

Zâmbetul său permanent masca furia pe care aceasta o simţea faţă de noi, dar ochii, ochii nu puteau să mintă. Ochii erau sinceri şi mereu o trădau.

Când judecătorul nu putea să vină să mă viziteze, îmi scria mesaje. Scrisorile dintre noi au început să se transforme treptat în confesiuni şi ne-am dat seama că relaţia noastră nu era ceva simplu. Răbdarea domnului S. era copleşitoare. Oamenii din viaţa mea îşi doreau să mă schimbe. El mă voia fără niciun retuş.

Ultima întâlnire dintre noi a avut loc sus, în vârf de munte, acolo unde nimeni nu ne-a ascultat tresărirea, acolo unde, sărutându-ne, ne-am îngemănat cu Cerul şi unde, unindu-ne sufletele, am trezit natura din amorţeală. în acea zi mi-am abandonat statutul, refuzând să mai fiu călugăriţă. Am încheiat cearta mea cu Absolutul, supărarea pe Dumnezeu, neîncrederea, disperarea. Mi-am lăsat sufletul confiscat de dragoste. Am simţit atunci că e cel mai important lucru. Să învăţăm să iubim totul. în mănăstire n-aş fi putut face asta. Să fii fericit, făcându-l pe cel de lângă tine fericit. Să dăruieşti întotdeauna ceea ce ţi-ai dorit să primeşti. Când ai început să trăieşti astfel nu te mai poţi întoarce. Drumul este cu sens unic.

Nu poţi să mai minţi, nu poţi să te mai ascunzi, nu poate să-ţi mai fie frică. Eşti obligat să iei viaţa aşa cum este ea, aşa cum ţi se oferă necondiţionat, cum te îngenunchează prin infinitatea ei.

Sara mă urmărea cu discreţie. O surprindea fericirea care-mi inunda chipul după fiecare întâlnire cu judecătorul, o lumină mai puternică decât reuşea rugăciunea însăşi să-mi aducă. Niciodată nu mi-a reproşat nimic. Atunci mă întrebam de ce. Putea să mă condamne. Putea să mă dispreţuiască. Purtam încă hainele monastice şi trăiam împotriva regulilor mănăstirii. Dar Sara a înţeles înaintea mea că iubirea nu se ascunde sub nişte haine. întâlnirea cu Dumnezeu era atât de aproape încât uitam de propria mea fiinţă când se apropia ceasul. Nu ştiu cât de bine sau cât de rău am făcut împărtăşindu-i Sarei trăirile mele, dar ştiu sigur că nu am mai întâlnit de atunci un om mai însetat de absolut.

Uneori e mai bine să nu speri, e mai bine să te uiţi, e mai bine să nu fi. Uneori e mai bine să fii prost, să-ţi laşi inteligenţa pentru o secundă în coşul de gunoi şi să te-abandonezi în neputinţa de a fi simplu, pur şi simplu... încât şi lui Dumnezeu să i se facă ruşine. Oamenii nu au curajul simplităţii, nu vor să-şi asume eternitatea pentru că e prea grea pe umerii lor fragili, iar cei care o fac trebuie să o facă pe furiş şi să sufere mai întâi. Oamenii nu sunt cum avem nevoie.
E mai uşor să-ţi imaginezi că este decât să fie cu adevărat. E mai uşor să minţi decât să fii sincer. E mai uşor să distrugi decât să creezi. Cine nu poate fi ocolit este Dumnezeu. El, indiferent unde se află, în Cer sau sub talpa piciorului, ştie tot ce zace sau se bucură în sufletul tău. De el nu poţi să te ascunzi, aşa cum de tine nu poţi să te ascunzi. Sufletul simte şi ceea ce simte nu poate fi schimbat. Mintea munceşte şi gândul există şi nu poate fi anulat. A fi sincer înseamnă a avea demnitate, a avea curaj.

Oare cum am fi fost strigaţi dacă numele nostru ar fi fost cifre? Cum ar fi sunat maica nr. 77 în loc de maica Paesia? Am ales cifra aceasta pentru că ea l-a cunoscut pe domnul S. în ziua a şaptea a lunii a şaptea. Dacă ar fi să credem în cifre, cât de multe ar însemna acea pereche de şeptari...
Paradox. Acesta este cuvântul neliniştii mele. Totul este prea puţin şi nu este suficient. Totul este prea trist şi ne stârneşte zâmbetul. Totul este în tot şi nimicul este în tot. Totul este un paradox. Atât de mare încât, dacă deschizi braţele precum Christos şi te abandonezi în ele, ai şansa să simţi Infinitul. Cât de albastră este această trăire. V-aţi întrebat vreodată de ce oare cerul nu are altă culoare? De ce nu este verde, sau galben, sau roz, sau orice altă culoare. Este albastru-deschis sau mai puţin deschis, mai închis sau mai aproape de negru, dar tot albastru este. Paradoxal, suferinţa noastră se naşte din acest albastru, din neputinţa de a accepta acest paradox, din dragostea de concret, de prea concret. Un joc blestemat de însăşi teama noastră de a nu fi luaţi drept fraieri! Este interesant tot ceea ce nu se dezleagă uşor, tot ce este mister, ce ne menţine şi ne hrăneşte uimirea. Nu pot

să ne uimească decât lucrurile cu adevărat înspăimântătoare. Prin nemurirea lor sau prin micimea lor. Dumnezeu este uimitor pentru că nu este ceva mic, este fascinant pentru că nu este ceva concret. Cred că viaţa se ascunde în tot ceea ce nu înţelegem, în tot ceea ce încercăm să aflăm şi dezertăm neputincioşi şi nerăbdători în faţa haosului şi a agitaţiei permanente. Cred că fericirea există în acest paradox. Să te gândeşti cât mai mult şi să nu vrei să afli niciun răspuns concret. Să accepţi toate variantele posibile pentru că viaţa însăşi

este o ecuaţie cu N variante, cu ignoranţă, cu neputinţă, cu albastru şi cu dragoste. Trăieşte şi nu întreba! Din nou, un paradox; dacă îl stăpâneşti, ai învins!!!

De la un timp, viaţa noastră în mănăstire devenise uşor de fotografiat. Eu continuam să mă întâlnesc cu judecătorul, Sara continua să studieze scrierile marilor învăţaţi, să discute cu călugăriţele şi, în paralel cu aceasta, scria despre duelul pe care avea de gând să-l provoace. Faptul că era tânără, fără suficient timp pentru a acumula experienţe şi informaţie, faptul că îndrăznea şi că avea curajul să-şi ofere propria viaţă în schimbul sincerităţii, al adevărului, al frumuseţii interioare, al moralei, erau, pentru cei care urmau s-o combată, nişte arme destul de fragile şi periculoase. Sara nu se temea de nimic. A simţit o dată pe propria piele ce înseamnă să nu mai ai nimic, să fii convins că nu-ţi aparţine nimic, să renunţi la tot şi, după ce te-ai educat, te-ai chinuit cu şinele tău, destinul sau distracţia lui Dumnezeu să-ţi întoarcă faţa monedei şi să-ţi demonstreze că, de fapt, te-ai chinuit degeaba, că actul tău nu înseamnă o mare reuşită spirituală, că totul este atât de relativ, chiar şi moartea.

Dincolo de păcat, de dogmă, de reguli, de onoare sau de natura însăşi, există răzbunarea. Cu mare atenţie îmi acoperea întâlnirile cu domnul S. Continuam să mă chinui între o viaţă de călugăriţă — pe care nu o onoram — şi un sentiment îndrăzneţ de care puteam fi demnă. Sara îmi înţelegea dilema. Totul se reducea la formă, la prezentarea situaţiei în faţa maicii stareţe. Părea simplu, dar nu era deloc. Pentru că apăreau obligaţiile, compromisurile, jurământul

monastic, a căror greutate nu era uşor de ignorat. Trebuia să dau explicaţii trăirilor mele şi era cel mai stupid lucru pe care puteam să-l fac. Să vorbeşti despre ceva Absolut. Cum

puteam să justific ceea ce trăiam decât prin trăirea evidentă a sentimentelor ce mă copleşeau.

Cu siguranţă că, dacă totul ar fi posibil, ne-am plictisi. Avem conştiinţa neputinţei de a cuprinde în sufletul nostru sufletul universului. Avem tendinţa de a elimina cu uşurinţă din marginea timpului şi a simţirilor noastre nemărginirea ce ne înconjoară. Roşim în faţa a tot ceea ce pare fatal, pentru că ne limităm la curajul lui Pinocchio. Ne minţim crezând că, în goana după veşnicie, vom avea aprobarea lui Dumnezeu de a ne târî existenţa ca nişte cârtiţe. Paştem experienţele majore ca nişte dobitoace şi nu simţim mirosul valorii eterne. Problemele noastre majore sunt atât de mici, încât posibila aură divină protectoare ne găseşte la rangul unor amărâte târâtoare.

Sara adora nopţile cu lună plină. Stătea ore întregi în lumina lunii şi lăsa să o inunde cu splendoarea ei şi apoi, tul-burată, se închidea în chilie şi se lupta cu vorbele. Uneori era atât de dureros să cuprinzi natura într-o formă, când însăşi forma pe care o are este a tuturor formelor create şi necreate.

Ce frumos este când nu mai gândeşti, când te laşi în voia miraculoasă a Iubirii. Mai poţi face asta doar în primii ani când ai păşit în viaţă. Singura diferenţă este că atunci nu ai conştiinţa responsabilităţii, nu îţi poţi asuma nimic, nu ai discernământ şi te arunci oriunde, ştiind că nici cel mai mare rău nu te poate distruge pentru că puritatea îţi camuflează sufletul.

Luna plină a fost inventată pentru îndrăgostiţi şi ea există acolo pentru că ei au nevoie de ea. Ori de câte ori o privesc am senzaţia că mă sfidează, că râde de mine.

Şi-atunci eu cum să mai am curajul să mă îndrăgostesc? Astăzi am privit-o îndelung şi azi din nou mi-a zâmbit triumfător. Există o muzică din cauza căreia suferinţa năs-cută din splendoarea acelui sunet îi ucide pe cei îndrăgostiţi. Luna nu cunoaşte mila. Aproape că

este în stare să te oblige să te îndrăgosteşti de ea. Cu cât e mai tare muzica ei, cu atât te surzeşte. Cu cât e mai în surdină, cu atât te ameţeşte. Până astăzi, niciun dirijor nu a condus orchestra lunii în surdină. Toţi cântau tare ca nu cumva să-i lase pe îndrăgostiţi să adoarmă. Toţi cântau zgomotos, să-i chinuie pe aceştia, să-i lase să fiarbă, să-i doară. Dirijorul de astăzi i-a aşternut lunii un văl şi orchestra, nemaivăzând-o, a început să interpreteze din ce în ce mai încet, până a atins armonia surdinei. Şi-atunci, învăluită de sinceritatea spectacolului, m-am îndrăgostit. Dirijorul a oprit orchestra şi m-a privit. Am ridicat din umeri cu tot cu dragostea ce se aşezase pe ei şi nu înţelegeam ce se întâmplă. în plin întuneric, rămăsesem îndrăgostită şi părăsită de ritmul ispititor al inimii ei. Cea atotstăpâni- toare era învăluită, cea atotstrălucitoare urla în beznă, cea mai cea stătea îngenuncheată la picioarele mele, iar eu, un muritor amărât, aveam ocazia să-i râd în raze, să-i strâmb perfecţiunea, să-i schimb culoarea şi rostul. Luna nu mai era a tuturor, era a mea, acoperită de văl şi atât de slabă, încât nu puteam s-o împart cu nimeni. Nu era luna îndrăgostiţilor pe care am văzut-o noi, era luna celor înfrânţi: o lună rece, tristă, neagră. Cât de fericită eram când am văzut-o în sfârşit astfel, dominată, îngrădită, nimicită şi cât de rău mi-a părut apoi pentru ea. Aproape că nu era demnă să fie aleasa celor care, atunci când ard, o întrec în fierbinţeală. M-a lăsat să cred asta aproape un ceas, iar când a revenit pe platoul albastru ca un cavou şi când a

început din nou să-şi ceară drepturile, îngenuncheată n-a fost ea, ci eu. Muzica a început să se audă din nou, din ce în ce mai tare. Ţipătul îndrăgostiţilor din ce în ce mai înfricoşător. Sfidarea i-a revenit în privire, pe buze, în respiraţie iar începutul acela de dragoste, nodul din stomac, lipsa de tine au dispărut în ea. Pentru că ea nu are curajul să se-ndrăgostească, de aceea se spune că luna plină apare numai în faţa celor curajoşi pentru că o bucată din ea se află în fiecare dintre noi şi atunci când o privim, atunci se împlineşte. Ca şi când privind-o îi dăm părticica înapoi. Hai să nu-i mai dăm nimic.

Hai să păstrăm luna din fiecare pentru noi şi atunci când apare acolo, Sus, să ne rugăm să ne dea strălucire. Nici Dumnezeu, nici Cerul, nici cetele de îngeri nu se vor împotrivi dacă dragostea dintre noi poate fi de fapt o lună plină.

Uneori Sarei îi plăcea să doarmă afară atunci când aerul cald al nopţii îşi lăsa ispititoarea mireasmă să-i vegheze somnul. Dar somnul ei era din ce în ce mai neliniştit. Noapte de noapte se trezea de câteva ori şi nu-şi mai găsea locul. Coşmarurile se înmulţeau din ce în ce mai des. Gândul că se luptă cu o moară de vânt, că este îngenuncheată înainte de a începe lupta, o înnebunea.

Noaptea, atunci când nu putea să doarmă, medita la tot ceea ce ziua o frământa. Lupta să nu se lase înfrântă. Uneori somnul îi mai era bântuit de vise care o urmăreau zile întregi. Sara credea în ceea ce există dincolo de ea. Credea în lumea pe care nu o poate percepe, nu o poate atinge cu mintea, dar o poate simţi, o poate lăsa să intre în visele ei, în revelaţiile ei, în fiinţa ei. însă nu mai credea în Iubire. înainte de a veni la mănăstire, înainte de acel moment zero prin care

trecuse, avea curajul să spere, să fie generoasă, să dea omului şansa de a rămâne pe culmea pe care numai Dumnezeu ar putea să-şi ţină echilibrul. Apoi i-a fost imposibil să se mai lase amăgită de existenţa unui cuvânt care nu poate deveni nicidecum mai mult. Pentru Sara, iubirea murise. Nu mai exista. Singura incertitudine pe care o avea rămânea legată de trăirea sfinţilor. Ei au fost capabili de Iubire? Sara îşi spunea că, dacă acest sentiment nu-i este permis omului, atunci creştinismul e ceva inutil, religia celor slabi, a orbilor care cred fără să se întrebe.

De câteva nopţi, somnul îmi este curat. Mi se-ntâmpla adesea în copilărie să confund visele cu realitatea şi să nu reuşesc minute întregi să le deosebesc. în adolescenţă, visele mă speriau. Să te scufunzi în infinit ştiind că niciodată nu-i vei atinge fundul. Visele din copilărie sunt frumoase pentru că sunt necondiţionate. Fiinţa nu poate să făptu- iască orice, însă poate să-şi imagineze orice. Atotputernici la nivelul gândului. Ce umilinţă suportăm! I-a fost teamă lui Dumnezeu să ne dea mai multă libertate, să ne dea puterea care îl bucură sau îl întristează pe el.

Aseară m-am visat mireasă. Se zice că atunci când te visezi astfel e un semn rău. în vis, nunta este aducătoare de moarte sau de necaz. De ce din bătrâni înseamnă un semn rău moartea? Eram o mireasă fără rochie albă, fără cunună, fără inel de aur şi fără mire. Eram o mireasă desculţă, cu o cămaşă de in lungă şi vaporoasă, cu o coroniţă de crini pe cap, cu un inel dintr-o cicatrice făcută în copilărie şi cu un buchet de frezii galbene, parfumate şi proaspete, iar în mijloc erau legate cele trei frezii uscate pe care le primisem odată, de la iubitul meu, şi-atunci când mi le-a oferit, erau la fel de galbene, de parfumate

şi de pline de viaţă ca şi celelalte. Nici preot nu aveam să mă cunune cu necunoscutul. Am păşit în faţa altarului şi-n singurătatea aceea, am început să-l strig. Nu-i mai ştiam numele. Şi am început să strig toate numele pe care le ştiam, iar când l-am rostit pe-al său, s-a deschis uşa şi a apărut o lumină albastră: lumina cerului când e bucuros şi limpede. Parcă se rupsese o bucată din eternitate şi coborâse pentru mine. Şi am văzut atunci cum cele trei frezii uscate au înviat. Drept ofrandă, am plecat capul şi i-am dat un fir Tatălui, unul Fiului şi altul Sfântului Duh, iar când am ridicat privirea, biserica nu mai era biserică, ci se transformase într-un vârf de munte unde mă aştepta el. Şi era mult verde în mine şi mult verde împrejurul lui. M-am apropiat şi, când l-am atins, am simţit că primesc în dar încă o viaţă. Şi el era desculţ, era tot într-o cămaşă de in, iar când i-am prins palma între palmele mele, am observat pe inelarul stâng cicatricea. Era la fel ca a mea. Eram singuri, eram liberi, eram zbor, eram iarbă, eram vânt. Eram orice am fi vrut să fim. Dar înainte de toate, eram îndrăgostiţi. M-a strâns în braţe. M-a strâns atât de puternic, încât m-a trezit. Şi când am deschis ochii, eram singură. Doar freziile coborâseră cu mine. Cicatricea de pe deget s-a mutat de-atunci în suflet, aşteptând să se închidă în ziua când voi fi mireasă... tot pe un vârf de munte şi tot desculţă şi în cămaşă de in. Nu-mi amintesc deloc chipul iubitului care mi-a fost sortit.

Uneori visele mă înfricoşează, căci realitatea lor poate fi mult mai puternică decât realitatea noastră. Oare cât de nebuni, cât de puternici şi cât de curajoşi suntem să trăim în Infinit, acolo unde visele noastre pot deveni realităţi, acolo unde totul este posibil, acolo unde chiar şi iubirea poate să nu fie doar un simplu vis?

în ultimele săptămâni de mănăstire, eu şi Sara eram nedespărţite. Ana ne bănuia de o legătură intimă — şi nu era singura. Stăteam atât de mult împreună încât era imposibil să nu trezim suspiciuni. Dar bârfele erau aşa de stupide că nu puteau decât să ne distreze. Călugăriţele ne priveau cu dispreţ. Ana suferea enorm în ultima vreme din pricina neputinţei de a intra în intimitatea noastră. O speria gândul că se va produce un mare dezastru dacă Sara va accepta să rămână la mănăstire, întrucât nu era deloc supusă, nu respecta regulile mănăstirii şi nu încerca să se facă plăcută, în faţa maicii stareţe, interesul de a primi binecuvântarea o ajuta să devină o altă fiinţă. Ana se gândea că i-ar face un bine dacă ar încerca să-i explice maicii stareţe adevărata purtare a viitoarei călugăriţe. Odată intrată printre ele, avea să creeze o întreagă panică. Dar Ana era conştientă că nu avea dreptul acesta. O iubea pe Sara. Nu putea să o trădeze. Poate că era una dintre puţinele fiinţe faţă de care se comporta cinstit. Găsea în Sara ceva pe care ea nu-l avea, dar şi-ar fi dorit să-l aibă. Putea să se bucure de faptul că se afla în preajma ei, că o putea privi, că o putea admira pe Sara.
Nimeni nu ştia ce se ascundea în mintea acestei tinere. Nimeni n-a ştiut vreodată ce frământări îi răscoleau cu adevărat sufletul.
Printre însemnări, lectură, meditaţie şi viaţa de zi cu zi din mănăstire, la care nu era prezentă decât fizic, Sara îşi pregătea oştirea. De partea cealaltă, eu încercam să găsesc momentul potrivit pentru a sfârşi agonia. Domnul S. n-a ştiut niciodată că erau momente când simţeam că nu mai pot respira de dorul Iui, că nu mai pot privi de dorul lui, că nu mă mai puteam concentra în rugăciune şi că atunci îl uram chiar şi pe Dumnezeu pentru provocarea la care mă supunea. Dorul acesta reuşea adesea să mă izoleze. Durerea

se manifesta atât de profund, încât se vindeca numai prin prezenţa celuilalt, era atât de adâncă încât îmi măcina fiinţa ca un vierme care roade lemnul. Sara mă găsea de multe ori în pat, cu temperatură, având coşmaruri. Frumuseţea suferinţei, când eşti îndrăgostit, nu trebuie împărtăşită. Când te doare, să nu spui la nimeni. Cei care iubesc nu au nevoie să fie compătimiţi. De cele mai multe ori, aceştia se bucură când suferă pentru că suferinţa niciodată nu coboară. Ce trăiam eu de când îl cunoscusem pe judecător era cu totul altceva faţă de tot ceea ce trăisem.

Este preferabil să ne ţinem mintea trează în fiecare clipă pentru a reuşi să întâmpinăm obstacolele care ne îngreunează devenirea. Să ne deschidem sufetul şi mintea pentru a simţi semnele care ne sunt date şi care ne vestesc aproape dinainte ce urmează să ni se-ntâmple.

Omul nu e numai un maldăr de carne şi oase; ci un câmp pe care se luptă permanent răul cu binele.

Maicile invidiau libertatea pe care ne-o câştigaserăm pentru că şi ele erau invadate de sentimente omeneşti. Şi asta nu era o ruşine, era sublim. Dar nu aveau curajul sincerităţii pentru că le era inoculat avertismentul unui canon imposibil de îndeplinit în cazul unor abateri grave de la regulile mănăstirii. Sinceritatea presupune asumarea faptelor şi gândurilor, pe scurt... un risc.

Poate că dacă preotul Theodosie ar fi capabil să înţeleagă viermuiala, răzmeriţa interioară din fiecare soră, dacă spovedania, sfaturile ar fi mult mai omeneşti şi nu atât de îngrădite în nişte reguli stricte, defazate, dacă psihologia fiecărei măicuţe ar fi supusă unei introspecţii coerente şi dacă toleranţa nu s-ar manifesta doar ca îngăduinţă, ci ca şansă de a-ţi răscumpăra greşeala, atunci lucrurile s-ar fi schimbat. Dacă am avea mai mult curaj, nu ne-am mai îmbăta cu apă

rece. Am bea vin, vin negru şi curat, viu ca sângele, vin sacru, care ne-ar transforma viaţa într-o sărbătoare. Dacă ar fi respectate sentimentele, gândurile şi deciziile noastre, poate că mănăstirea n-ar mai colcăi de atâţia farisei, călugări care-şi ascund adevărata

identitate sub haine cât mai negre şi cât mai lungi, sub acel chip smerit, sub barba încărunţită, sub ochii înlăcrimaţi şi disperaţi de propria mizerie.

Mi-ar mai putea fi dor de frunzele de toamnă, de frunzele multe şi ruginii ale căderii în abis. Mi-aş mai putea lipi obrazul de copacul din tine, dacă măcar o singură creangă s-ar apleca să-mi aline durerea. Aş mai putea să-mi doresc o ploaie de toamnă, măruntă şi rece, ca să te-aştept în casă, în preajma lemnului din suflet, să vii să-i dai foc şi să ne pierdem nebuni între viaţă şi moarte, între şampanie şi urlete de fiară. Mi-aş mai putea dori să mă sărute vântul de toamnă, să mă curteze norii negrii de gelozie, să mă venereze cerul îmbătat de-atâta frumuseţe. Cât de mult poţi să rămâi, o, toamnă a mea? Cât de veşnic poţi să iubeşti toamna astfel încât eu să n-o alung niciodată din mine, de frică să nu te pierd prin alt anotimp?

E-atât de infinit Infinitul, încât nevinovat de infinit mă simt în braţele tale, în frunzele tale, în depărtarea ta. îţi aud paşii în foşnetul de-nceput de decembrie. îţi aud şoaptele în trosnetul peretelui de lemn, îţi simt mângâierea în vuietul vântului, şi-n infinitul dorului de tine te aştept. Suntem atât de singuri, atât de goi, încât infinitul nu ne mai poate aduce decât despărţirea. Prinde-mă de mână, strânge-mă în braţe, striveşte-mi buzele şi înalţă-mi sufletul cu iubirea ta... şi-atunci, Infinitul ne va lăsa să

ne-mplinim dragostea. O frunză-n cădere este Infinitul, iar noi... un arămiu început de decembrie.

Nu vreau să te cunosc decât de mâine, să-mi amintesc că tot ceea ce e cumplit şi dureros de drag nu-mi aparţine mai mult de o secundă. O rană care-aşteaptă să se-nchidă e dragostea din noi, unsă cu lacrimă de sfânt când o împăr-tăşim, o aripă înfiptă în pământ când o zdrobim, căci orice-am face, mâine va veni. Şi întâlnirea tot se va produce; va fi nimic din tot ce-a fost sau ce ar fi putut să fie. Goliţi de măşti, în iad sau în rai ne vom trezi; şi-atunci, de-abia atunci, lipsiţi de haine, vorbe sau motive, uscaţi pe sârma unui jurământ incert, vom respira învierea sau vom muri asfixiaţi în ieri. Dragostea

nu are timp de om, nu are trup de om, nu are păsare, linişte şi nici pieire.
De albul de zăpadă, de strălucirea soarelui, de aerul de vârf de munte, de mirosul ierbii uscate, de înălţimile spre care ţintesc şoimii, de frigul din oase, de toate acestea mă tem, dar infinit mai mult decât de ele, mă tem de dragoste. îmi este frică de dragoste cum îmi este frică de Dumnezeu. Pentru că mi-e imposibil să cred că noi, muritorii, putem avea privilegiul de a ţine în palme perfecţiunea, de a închide în inima noastră divinitatea.
Gura nu e făcută să rostească; gura e făcută să sufere. Este laţul de care se spânzură cuvântul în revolta de a înfrânge Absolutul... în neputinţa de a constrânge Infinitul. Dacă în loc să spunem cuvinte, am tăcea cuvinte, n-am mai muri în fiecare secundă, am învia!
Plouă. îngheţ. Amintire. Noroiul mă îmbracă şi mă zgârie. îl vezi pe mine? îmi place să-l mănânc! Să-l prind cu buzele! Să-l simt!... în stomac, în vene, în nări, în măsele

(în loc de plombe), în păr (în loc de fluturi). Mereu plouă. Mereu îngheţ. Doar noi ne amintim mereu că ne tăvălim în noroi. Nu ne place ceea ce este curat. Ar fi prea curat! Prea curat! Mult prea curat... şi ne-ar plictisi! Şi ce dacă!?
însemnările Sarei păreau a fi oglinda a ceea ce trăiam eu. Singura diferenţă era miza. Eu mă zvârcoleam în ceva concret şi îmi era suficient. Sara căuta absolutul în ceva mai departe. Dar asta nu o îndepărta de Dumnezeu. Dimpotrivă.
Plouă. Şi eu te iubesc. Fiecare strop care mă atinge este atingerea ta. Hainele-mi sunt ude, îmbibate şi mi se lipesc de corp aşa cum numai sărutul tău îmi pătrunde fiinţa. Nu mă grăbesc. Merg încet şi mă arunc în toate bălţile care-mi ies în cale, încercând să cuprind ploaia care s-a scurs pe lângă mine. De ce nu are Dumnezeu curajul să mă plouă cu adevărat, să mă bucur... pentru că ploaia aceasta de azi eşti tu.
Am urcat pe munte. Şi în vârf, acolo unde cerul mă săruta pe creştetul capului, am găsit un buchet din crengi uscate. L-am strâns la piept, l-am sărutat privindu-l şi l-am îngropat apoi în zăpadă, de

teamă să nu-l sperii cu neîncrederea mea. Şi cu el am îngropat toată frumuseţea, toată ura, toată tristeţea, toată sălbăticia, toată dragostea, tot absolutul şi toată moartea. Şi golită de toate acestea, rămasă doar eu mine, m-am arătat. în faţa nudităţii, Dumnezeu a fugit. N-am crezut că este atât de pudic.
Cât de divin m-am trezit ningând cu fulgi divini această zi de ianuarie, regăsind frumuseţea tăcută a credinţei din copilărie. Şi-atunci ningea divin, pentru că ningea cu îngeri care se aşezau în palmă, pe vârful nasului,

pe pleoape, pe suflet şi vegheau împotriva a tot ce-i rău. Cât de infinit ar trebui să-ţi fie sufletul ca să poţi să mai crezi, după atâţia ani, că fulgii pot rămâne îngeri. Şi cât de copil ar trebui să fii ca să-l laşi să se aştearnă peste timp, să ningă tot trecutul, şi-apoi, urmându-te în prezent, să reapară în palmă, pe vârful nasului, pe pleoape, pe suflet, tot ca nişte îngeri. Şi să nu se mai topească niciodată.
Visez?! Este duminică seara şi ninge, aşa cum numai în copilăria mea ningea: cu fulgi graşi şi veseli, îndrăgostiţi şi ispititori, fulgi care nu se mai topesc de teamă ca timpul să nu-i îmbătrânească. în jurul meu, zeci de guri care se deschid şi se-nchid. Ochi aţintiţi ca o armă spre mine. Trupuri care se şterg de mine firesc, încercând să-şi lipească respiraţia de epiderma mea. Dar, ca la un joc de whist, pierd pentru că nu au niciun atu. Stau cu ochii închişi şi respir fumul unei ţigări neliniştite în această duminică în care nu eşti nici măcar un fulg care se topeşte. Şi mi-e dor de o ţigară pe care să o aprind şi să o fumăm împreună şi să-ţi scriu cu fumul ei „te iubesc", transformând clipa aceea într-o clipă sfântă, la fel de sfântă ca şi cititul Evangheliei, transformând fumul acela în fum de tămâie.
Un post de radio se chinuie să rămână pe frecvenţă, iar eu mă chinui să rămân trează, să-mi opresc halucinaţiile la pragul tristeţii metafizice şi să ascult un sublim rhythrn and blues. Am început să-mi pierd trupul, să-l simt că începe să se mişte pe muzica aceea, să nu-l mai pot stăpâni. în toate mişcările te simţeam, erai acolo, dansam împreună. Toţi bărbaţii îşi înfigeau în mişcările mele dorinţa nebună de a mă încerca. Toate femeile îmi devorau imaginaţia şi-şi doreau să

se strecoare în ea. Dar tu erai acolo, în mine şi mă apărai de intenţiile lor meschine, de

obsesiile lor îngheţate şi vinete ca nişte cadavre. Muzica s-a oprit. Am ieşit din camera aceea banală în pustietatea rece a fulgilor de zăpadă. M-am descălţat şi am lăsat să mă sărute divinitatea lor. Cădeau din cer de parcă dirijau o orchestră! Doamne, în plină duminică, în plină zăpadă, în plină noapte, cât de puţin îţi trebuie să fii fericit! Fulgii continuă să se usuce pe soarele meu. Cerul din tine îngenunchează şi îmi cere mâna. Spune-mi cu zăpadă ce ţi-am scris cu fum şi, de nu se va produce avalanşă, voi rămâne Infinitul din fulgul tău.

Maica Paesia a luat o decizie. în sfârşit! Renunţă la mănăstire pentru dragoste. A înţeles că noi nu avem voie să trăim călduţ. Suntem datori să fim curajoşi, să trăim la înălţime, să fim performanţi sau să renunţăm definitiv, să ne acceptăm apusul. Uneori ne este atât de frică de ceea ce gândim. Poate că mai murdară şi mai perversă este lumea din mănăstire decât lumea de-afară; atât de murdară încât, de frică să nu-şi dea seama cineva, cei din interior o apără cu preţul vieţii. Cine a încercat să o cureţe a fost considerat eretic, mult prea curajos pentru laşitatea ce ne mânjeşte sângele. Maica Paesia nu s-a decis să plece din această cauză. Oare câţi dintre cei din mănăstiri au fost în stare de sentimente profund omeneşti, de experienţe reale, pe care să le trăiască pătimaş, cu toată fiinţa, iar apoi să le revoce, să le desconsidere, să le ucidă? Mi se pare atât de meschin să scrii despre ceva sau să afirmi ceva despre care nu eşti sigur, ceva pe care nu l-ai trăit, nu l-ai trecut prin tine.

Cum poate un preot să interzică dragostea dintre un bărbat şi o femeie doar pentru că sentimentul lor nu este legalizat de o instituţie? Cum poate un călugăr să

vorbească despre dragostea trupească atâta timp cât n-a avut parte de ea decât pe furiş? O perdea roşie pe care încercăm să o biruim, când în spatele ei se află ruşinos o cortină de protecţie. Lui Dumnezeu îi

este frică de nebunia noastră. Am putea să-i dărâmăm supremaţia dacă ar face greşeala să ne dea pe mână omenirea.
Dragostea îţi ia minţile. Este fascinant să fii în stare să faci absolut orice pentru cel iubit, fără să mai ţii cont de morală sau de prejudecăţi, de sine sau de nevoile şi de orgoliul sinelui. Oare câţi dintre noi suntem atât de puternici să trăim acest sentiment doar atât cât durează el?
Până să trăiesc inutilitatea absolută, am crezut întotdeauna că am iubit, că am avut parte de iubire. Atât de generoasă am fost încât eram convinsă de asta. Şi când renunţăm la noi, renunţăm ca să ne facem nouă un bine. Şansa noastră rămâne puritatea. Cât de puri suntem să mai simţim sentimentul de dragoste cu naivitate, cu inocenţă, să credem în el, să ne dăruim lui, să lăsăm senzaţia că, atunci când suntem îndrăgostiţi, lumea ne aparţine? Spuneam că dragostea durează un timp. De fapt şi acest timp este controlat tot de noi, de fiecare dintre noi, de cât de mult sau cât de puţin suntem copii, de cât ne place să ne jucăm, să ne pierdem în alte lumi, să ne abandonăm. O clipă sau mai multe clipe... înseamnă puterea noastră de a rezista în această lume în care frumuseţea a ceea ce
;
ne imaginăm este mai puternică decât frumuseţea însăşi. Este acel turn de fildeş în care urcăm şi ne închidem şi putem rămâne atâta timp cât nu ne plictisim, cât fiecare clipă este ceva nou, ceva misterios, ceva profund şi sublim, când celălalt, un univers nelimitat, ajunge să ne

uimească în tot ceea ce face şi ce este. Dragostea stă în mâinile noastre. Cât de puternici trebuie să fim pentru a păstra în noi trecutul doar ca pe o experienţă şi cât de actori trebuie să fim să nu lăsăm să se mai mişte ceea ce odată a stârnit întreaga noastră fiinţă, ceea ce era viaţă, ceea ce era suferinţă, ce se zbătea ca o inimă!
„Iubirea e păcatul vieţii mele,
Virtutea ta e că-mi iubeşti păcatul."
(W. Shakespeare)
Iubirea e păcatul vieţii mele,

Virtutea ta este că mă iubeşti! Ha, ha, ha!!!
Verbul „a iubi" mă sperie... implică sfinţenie, acea sămânţă de Dumnezeu care rodeşte-n noi după o viaţă de calvar şi suferinţă. De ce nu are nevoie Dumnezeu de fericire? De ce nu are nevoie de lumină? Când iubeşti, iubeşti, pur şi simplu, curat, curat de tot, atât de-adânc de curat că se vede fundul sufletului. Când iubeşti, nu te întrebi de ce o faci, nu te îndoieşti. Ştii că iubeşti. Este una dintre puţinele certitudini. Pentru mine, iubirea nu se limitează, nu se opreşte. Dacă iubeşti o persoană, iubeşti şi o frunză. Dacă iubeşti ploaia, iubeşti şi un criminal. Dacă iubeşti, iubeşti totul. Nu preferenţial!
Ce iubeşti, divinizezi. Persoana pe care o iubeşti o înalţi, nu o închizi într-o colivie pentru a-ţi satisface nevoile. O laşi să zboare spre acoperişul albastru, ştiind că, dacă fără iubirea pe care i-o dai se sufocă, se-ntoarce, asemeni porumbeilor mesageri care se-ntorc de unde au plecat, deşi pot oricând în drumul lor să se piardă în Infinit. Iubirea nu poate fi îngrădită, nu poate fi ucisă, nu poate fi închisă.

Ea are aripi şi trebuie să zboare cât mai des. Iubirea nu va zbura niciodată aproape de pământ. Iubirea se regăseşte la altitudini periculoase. Cine nu-şi învinge răul de înălţime, nu va simţi pe propria piele frica de Infinit şi nu va trăi nici acea clipă lipsită de timp, atunci când omul are în sfârşit măreţia lui Dumnezeu pentru că iubeşte!
Maica Paesia şi-a depus scrisoarea de retragere din mănăstire fără să ascundă adevăratul motiv. Dintre două rele, o alegi întotdeauna pe cea mai puţin rea. Importantă nu era încrederea pe care judecătorul i-o acordase şi nici răbdarea acestuia de a o aştepta să decidă singură momentul plecării, ci faptul că şi-a dat seama că în mănăstire trăieşte ceva fals, în care nu credea.
Aşteptarea nu e deloc uşoară. Ar trebui să fie înţeleasă corect, să nu fie considerată o trădătoare, să i se accepte curajul şi să fie lăsată în pace. Cum ar fi să nu i se accepte plecarea? Ce va face? Va fugi, se va sinucide, se va consola, va face contestaţie, se va răzbuna...? întrebări inutile.

Prima zi după ce a cerut dezlegarea şi aştepta răspunsul a fost mult mai uşoară decât restul. Cu cât treceau zilele, cu atât avea senzaţia că se afundă într-un labirint de unde nici Dumnezeu nu o mai putea salva. De restul călugăriţelor nu vreau să amintesc. Dar ea nu s-a lăsat îngenuncheată de micile răutăţi pe care începuseră să i le facă. După un calvar care a durat patru zile, a fost dezlegată. A fost lăsată să plece. Ba chiar i s-a dat posibilitatea să se întoarcă dacă experienţa pe care doreşte s-o încerce n-o va ajuta.
Am rămas şocată de toleranţa manifestată de maica stareţă. Un profund sentiment de dezamăgire mă înră- ieşte. Mă confrunt cu ceva atât de murdar, încât risc să o
m
i lins Siinion
iau razna. Aproape că m-a derutat uşurinţa cu care i s-a dat dezlegarea. Nu rezultatul mă nemulţumeşte, ci felul în care s-a ajuns la acest rezultat. Maica stareţă pare atât de plictisită de viaţă, încât nu se mai poate nici măcar implica în ea. Nu i-au acordat maicii Paesia nicio secundă în care să existe, să le distrugă realitatea dureroasă pentru că ceea ce trăieşte ea e ceva real, iar ce trăiesc ele este o utopie. Au ignorat-o în aşa hal încât nu merită pentru această umilinţă decât un mare scuipat pe suflet. Oare dacă dezlegarea era pentru altceva... pentru un omor, pentru un adulter, pentru o înşelătorie... tot cu aceeaşi toleranţă era
consimţită?
/
Maica Paesia simţea o fericire rară, o fericire preţioasă pe care puţini au şansa să o trăiască. Se simţea liberă, realmente liberă, micul său sentiment de dragoste, atât de banal şi străin pentru multe dintre fetele din mănăstire, ajungea să se împlinească. Mă întreb: oare fetele acestea, care preferă să se ascundă sub masca unei sfinte, nu simt adierea uşoară a unui vag sentiment de invidie faţă de cele care renunţă la această mască riscând, neştiind ce vor pune în loc, neştiind dacă vor pune ceva?
Mi-am imaginat că o singură floare îmi va transforma mărăcinii în primăvară.
Mi-am imaginat că o singură rază îmi va aduce în privire soare.

Mi-am imaginat că o singură suflare va chema batalioane de îngeri să mă minuneze.
Mi-am imaginat că Tu, cel mai simplu dintre lucruri, eşti cel mai uşor de conceput.
Dar nimic din tot ce ne imaginăm nu se împlineşte.
Pentru că nimic din ce ne imaginăm nu este real.
2
în fiecare zi, Dumnezeu se roagă la Mine
Pentru că totul, absolut totul se reazemă pe şubreda noastră imaginaţie, refuzând adevărul în faţa unei dulci şi trecătoare alinări. Fricoşi, închişi în interiorul propriilor noastre graniţe, pierim fără să avem în nări mirosul crud al unei tresăriri absolute. Scoate mâna pe fereastră şi ploaia străină care-ţi străpunge epiderma poate să te adopte şi să-ţi înfrăţească simţurile. închis, sub închipuitul acoperiş, te aperi singur. Ai rămas doar cu tine. Dumnezeu te aşteaptă afară. Cândva am fost un raft de lemn negeluit pe care se odihneau sute de cărţi prăfuite. Cândva am fost un vers dintr-o carte veche, prăfuită, pierdută prin marea bibliotecă a mănăstirii, o carte, printre multele cărţi şi poate că celor ce au avut răbdare le-am folosit. Cândva am fost. Astăzi n-am rămas mai mult decât o amintire. Şi când te gândeşti că cel puţin trei sferturi din bibliotecă sunt nişte anonimi. Care este rostul celor mulţi? Cioran spunea că „rostul nostru este să ne gândim la Dumnezeu"!
Există oameni care trăiesc în paralel două poveşti: viaţa şi visul. Ce nu reuşesc să împlinească în realitate, reuşesc în visele lor. Ce frumos... visele apar numai în somn. Şi poveştile cu zmei şi cu zâne sunt credibile când eşti copil. Sunt credibile până atunci când nu ai învăţat încă să faci rău. Cât încă mai eşti bun, lumea mistică poate să se cuibărească în sufletul tău. Visele apar la orice vârstă: şi-n somnul celor tineri, şi-n somnul celor maturi. Spre deosebire de poveşti, visele sunt încredinţate tuturor, însă ele nu se îndeplinesc decât pentru cei care cred în ele, bolnavi ca nişte copii. Tot undeva, într-o carte, Cioran spune:

„Defectul nostru este că avem destulă pasiune pentru a ne apropia de el" (probabil se referă la Dumnezeu), „dar nu destulă naivitate pentru a crede."
Scriu toate acestea într-un moment care-mi permite să trăiesc poate cele mai importante clipe din viaţa mea. îmi permite să-mi dezvolt spiritul analitic şi să-l folosesc ca atare. Scriu acum, în acest moment, pentru că simt în mine o imensă tristeţe faţă de devenirea noastră, faţă de ceea ce putem să fim, de ceea ce pierdem sau nu reuşim să acumulăm. A fost un moment în viaţa mea când am desconsiderat adolescenţa. Inconştienţă. Poate că rămâne singura perioadă a vieţii când suntem cu adevărat sinceri. Necopţi, vulnerabili, inocenţi — cuvântul cel mai potrivit. Inocenţa este un cadou incomensurabil pe care viaţa ni-l oferă; este generoasă şi te păcăleşte astfel încât totul este ceva credibil. Până şi spiritul este mai liber; infinit de agitat şi de hoinar; până şi sentimentele şi gândurile vin de-a valma. Problemele nu sunt atât de grave, puterea de a o lua mereu de la capăt ne caracterizează vitalitatea şi spiritul.
Zborul fiinţei fără graniţă mă obsedează pentru că el are loc numai atunci când eşti inocent. Asta e condiţia. Când raţiunea începe să se observe în tot ceea ce faci, înseamnă că te maturizezi, că-ţi pierzi inocenţa. Maturizarea îndepărtează inocenţa, ba mai mult, o anulează. Maturitatea este forma gândită a vieţii. Posibilitatea de a o trăi în forma ei brută nu e prezentă decât în adoles-cenţă. Atunci eşti la limita dintre copilărie şi maturitate. Atunci conştientizezi, dai valoare, începi să devii responsabil pentru ceea ce faci. Atunci începi să trăieşti pentru prima oară nişte experienţe, să cunoşti nişte stări, să te

încerce nişte emoţii. Atunci începi să-ţi dai seama de tine, de mine, de noi şi nu ţi-e frică. Te arunci, eşti dispus să încerci, să rişti. E cel mai trist lucru să-ţi pierzi inocenţa. E trist pentru că nu mai poţi să trăieşti decât în exactitatea oferită de maturitate, atunci când ai senzaţia că ştii tot, că poţi promova dogme, teorii, că te poţi declara un cugetător mulţumit. Hei, omule, nu te lăsa pradă nefericitei iluzii a cunoaşterii. Te vei împlini numai atunci când vei putea smulge din

rădăcină pomul cunoaşterii tale şi când vei fi convins că roadele lui oricând se pot usca.
Degeaba ai senzaţia că, dacă te plângi, oamenii te bagă în seamă! Eroare! Se bucură! Se bucură de faptul că nu sunt singurii exilaţi în zvâcnirea dureroasă a venelor, că mai există şi alţii. Şi cu cât sunt mai mulţi, cu atât le amână pieirea. Oricâte necazuri ai pe cap, important este să ai tot timpul forţa să le ignori. Boala ta le va aduce întotdeauna fericire duşmanilor tăi. Şi de ce ai fi atât de generos? Dacă detest ceva mai mult pe lumea asta este boala. Şi ştiţi de ce? Pentru că transformă biata fiinţă în ce vrea ea. Omul bolnav, în slăbiciunea şi în neputinţa lui, este replica dură pe care a lăsat-o Dumnezeu creaturii sale. Suferinţa, acea mare suferinţă care e implantată în noi, nu este decât realitatea a ceea ce suntem. Şi dacă nu ne minţim, nu închidem ochii să nu ne mai vedem, nu ne rămâne decât să ne sinucidem.
Să fim realişti? Ce este omul dacă nu martorul unei prăbuşiri perpetue? Prăbuşirea lui, boala lui îi transformă până şi respiraţia în urlete de fiară, instinctele în renunţare. Omul nu poate să scape de boală, nu poate să lupte cu ea. Este starea lui primordială, de la facere până la sfârşit. Chiar şi atunci când se lecuieşte, în scurt timp

devine victima propriei lui încercări. Boala este atât de laşă încât proiectul ei de a ucide este în totalitatea lui mârşav. Boala nu ucide ca glonţul, într-o secundă, ea musteşte în chinurile fiinţei nenorocite, prelungeşte agonia, cârpeşte secundele limită cu spaimă astfel încât sinistrul să ajungă la graniţa dintre diabolic şi infect.
După plecarea maicii Paesia, la cererea maicii stareţe, am preluat postul de bibliotecar interimar. Trebuia să devin mai întâi maică, iar apoi să primesc o funcţie. Puteam fi oricând acceptată călugăriţă. Trebuia doar să cer acest lucru. Dar nu s-a întâmplat niciodată, iar relaţia mea cu mănăstirea a fost permanent un compromis. Maica stareţă nu-mi înţelegea nehotărârea sau se făcea că nu înţelege şi mă tolera încercând să mă implice în cât mai multe activităţi, să mă introducă în cât mai multe manifestări importante, să-mi dea cât mai multe sarcini pentru a mă convinge că au nevoie de mine.

îmi era aproape imposibil să mă împac cu unele reguli care mi se păreau stupide, ca, de exemplu, să nu intru în biserică atunci când sunt în perioada menstruală pentru că e păcat. Să sărut icoanele sau mâna preotului. Credinţa mea nu avea nicio legătură cu toate aceste mici găselniţe ce îngrădeau fiinţa fără a produce în ea altceva. Nu credeam că educaţia spirituală se face astfel şi nu-mi doream să intru într-o lume în care nu mă consideram pregătită să trăiesc.
Reuşesc să asist numai la slujbele de noapte şi la cele din zori. Atunci relaţia dintre mine şi Dumnezeu devine foarte clară şi a simţi divinitatea nu mai înseamnă doar ceva pur teoretic. în fiecare zi îmi apare ca într-o fotografie, treptat, imaginea neagră, pata de pe conştiinţă pe care timpul n-a avut cum s-o şteargă, ba dimpotrivă: a amplificat-o.

Nu e vorba de o remuşcare sau poate că tocmai despre asta e vorba: cert e că nu mai putem să ne întoarcem în timp ca să mai reparăm ceva. Ce a fost, aşa rămâne.
Mă lupt din nou cu acel sentiment de singurătate pe care l-am trăit la moartea mamei, apoi la trezirea din vis, apoi la plecarea Paesiei. Dar nimic nu poate să calmeze revolta faţă de Dumnezeu.
Merg la bibliotecă, la slujbe. Criza existenţială prin care trec, pierderea identităţii începe să se manifeste şi fizic. Un început de ulcer îşi face stăruitor apariţia. Nopţile devin din ce în ce mai insuportabile. Somnul din ce în ce mai neliniştit. Mă trezesc aproape din oră-n oră şi reuşesc cu greu să adorm. Nimeni nu trebuie să ştie nimic. Să-şi vadă fiecare de propria persoană.
Un fel de singurătate profundă îi copleşea fiinţa. Era vulnerabilă în aceste momente. îşi pierdea orice putere de a mai încerca să găsească o logică propriului său destin. Totul devenea într-o singură secundă inutil. Nu înţelegea pentru ce atâta chin, pentru ce atâta frământare. Doar pentru că nu mai era nimic în acele momente, doar pentru că era umilită şi călcată în picioare de tot universul, de toată creaţia, de tot ce e viu sau e mort? Despărţirea dintre noi n-a fost uşoară. Am simţit că atunci când am primit acceptul de a pleca, în sufletul său a explodat o durere de necuprins. Sentimentul acela de singurătate, pe

care Sara îl simţea ca pe lama unui cuţit ce-i apasă venele, îi schimba tot ritmul vieţii. Era agitată, era tristă, lumina aceea din ochi dispăruse.
După opt nopţi de veghe, aseară am reuşit s-adorm, începusem să mă obişnuiesc cu coşmarurile şi cu insomnia. Aseară am adormit devreme. Am închis ochii şi am

refuzat să mă mai îmbăt cu gânduri. Am încercat să elimin orice imagine îndrăznea să-mi stăpânească retina şi să-mi pătrundă mintea. Fără să-mi dau seama, am adormit şi am început să visez:
Eram cu Ilia în cabana lui de la munte. O casă veche, de lemn, înconjurată cât cuprindeai cu ochii de verde, mult verde. Brazii erau verzi, merii erau înfloriţi, pârâul răsuna a viaţă, câinele lui alb, deşi bătrân, mai avea chef să alerge de nebun prin poieniţa din faţa casei. Nu mai fusese de mult timp acolo.
Deşi nelocuită, casa nu avea nimic din atmosfera aceea prăfuită a unui imobil părăsit. Cât timp a deschis uşile şi ferestrele să lase aerul curat de munte să pătrundă înăuntru, eu m-am aşezat pe o buturugă, lângă un liliac sălbatic şi m-am pierdut. îmi era atât de bine. Nu cred că m-am întâlnit vreodată în realitate cu starea asta de bine. Poate că ceea ce visăm nu există decât ca să ne convingem cât de săracă este lumea în care trăim, cât de prefăcuţi trebuie să fim ca să supravieţuim psihic în lumea reală. Soarele îmi bătea drept în faţă. Mă inundau stropi de fericire. Ilia n-a lipsit mult. S-a întors cu un buchet de liliac cules din grădina casei. Era liliac de mai, avea un parfum puternic şi o culoare stridentă. Era un mov anarhic, revoltat parcă pe tot ce era banal şi firesc.
Am urcat în casă. Scările vechi de piatră mă lăsau să-mi imaginez că urc într-un mic castel medieval. Fereastra camerei îmi devenise dintr-odată prietenă. O rază timidă se furişa în încăpere şi se lipea cu drăgălăşenie de faţa mea. Niciodată n-am simţit că natura mă poate iubi. Simţeam mereu invers.
t
Priveam pădurea. Arăta ca un şomoiog de furnici rătăcite. Ascultam apa... incredibila scurgere. Liniştea aceea

desăvârşită era spartă din când în când de comentariul lucid al unei zburătoare. Era atât de altfel. Sunetul apei era altul faţă de cum îl ştiam eu, aerul avea alt miros, cerul avea altă culoare: era de un albastru dumnezeiesc, atât de albastru cum n-am văzut niciodată în realitate; şi era atât de aproape de mine că, dacă mă ridicam puţin pe vârfuri, puteam să-l ating. Toate erau pline de viaţă şi erau generoase şi te furau fără să vrei în nebunia lor. Ne-am aruncat hainele de pe noi şi ne-am trezit în pat, unul în braţele celuilalt. Mi-am lăsat capul cuprins de mâna lui stângă, în timp ce dreapta îmi mângâia spatele. Uitasem să fiu femeie. Devenisem o copilă abandonată în propriile ei plăceri. Ne-am lipit buzele, ne-am muşcat trupurile, ne-am învineţit sufletele, am urlat, am sângerat, de fericire, de durere, strâns, puternic... ore întregi. Visele nu au timp.
Am visat aseară, dar ceea ce am visat nu se-ntâmpla aseară şi nici n-am habar când se întâmpla. Simţeam în noi multă lumină. Şi mai ales în ochi simţeam lumină. Ilia s-a ridicat din pat, a luat buchetul, s-a întors lângă mine şi, în timp ce eu mă lăsam abandonată într-o nebunie fără de cuvinte, el mă ploua cu flori de liliac până ce tot părul prinsese parfumul acela. Mă acoperise, mă îngropase, mă pierduse printre sute de flori împrăştiate peste mine. Corpul mi-era plin de sărutările lui. în nări aveam mirosul sărutărilor lui. Tot corpul meu mirosea a el. Aproape că uitasem cum miros eu. Pe sâni, pe spate, pe obraz mi se agăţase liliac. Aş fi stat aşa cu florile acelea sub mine, peste mine şi în mine toată viaţa. Poate că de aceea nu-mi doream să trec mai departe, îmi era suficient să rămân acolo. Oricum nu-mi amintesc dacă am rămas sau dacă am plecat din casa aceea.
în timp ce florile de liliac au continuat să cadă pe trupul meu, m-am trezit. Nu-mi dădeam seama unde sunt.

în primele secunde n-am reuşit să identific spaţiul în care mă aflam. îmi era străin. Era trei dimineaţa. Am încercat să adorm, să-mi continui visul. Dar n-am reuşit. Aveam în nări miros de liliac. Era acelaşi miros din vis. La fel de puternic şi plin de viaţă. Am deschis

geamul. Afară era o ploaie deasă. Era frig. Cerul era negru. Totul părea atât de trist şi plictisit. M-a cuprins o stare de melancolie. Mi-era dor de soarele pe care-l avusesem cu doar câteva ore mai devreme. într-o fracţiune de secundă poţi să pierzi ceea ce credeai că-ţi aparţine pentru totdeauna. Veşnicia e doar un cârlig provizoriu care ne ţine suspendaţi până când suntem pregătiţi să acceptăm realitatea. Plecarea maicii Paesia mi-a întărit convingerea că în sufletele călugăriţelor există suferinţă adevărată, că maica Paesia, Aida pe numele său lumesc, n-a mai făcut faţă insuportabilei terori spirituale, că minciuna era atât de adânc înfiptă în fiinţa ei, încât ajungea să se considere pe sine o minciună. Nu mai ştia cu ce să se identifice: era atât de disperată, încât singura salvare a fost abandonul. Gestul său, înfăptuit în mare grabă — o hotărâre fulgerătoare —, n-a zguduit pe nimeni. Se aştepta la o respingere a cererii, la o revoltă, la o explicaţie. Niciuna din toate acestea n-a fost în stare să se materializeze. Maica staretă n-a tinut

t i

nici măcar să o vadă. I-a semnat dezlegarea şi a lăsat-o să plece în voie şi să se descurce cu propria sa conştiinţă. Nu putea s-o oblige să-şi schimbe hotărârea întrucât era dreptul ei de a decide ce face cu propria viaţă; însă ar fi putut fi mai radicală, ar fi putut părea interesată de decizia acestei tinere, ar fi putut să o doară, să o frământe această plecare.

Era prima oară în istoria lăcaşului când cineva lua o astfel de decizie. Simţeam în fiecare clipă care se scurgea

plictiseala traiului în mănăstire. Era primul semn că instituţia are toate şansele să devină ceva friabil. Nu mai era pâinea aceea caldă, aşteptată de toţi, care sătura gurile flămânde; era o pâine înmuiată în sângele unei tinere care-şi sacrifica viaţa pentru a apăra viaţa eternă. Gestul Aidei a pregătit terenul pentru război. Fariseismul şi ignoranţa m-au înjunghiat atât de puternic, m-au lăsat să trăiesc atât de autentic suferinţa şi dragostea de adevăr, încât liniştea nu mi-o pot găsi decât provocând războiul, luptând împotriva manipulării prin Biserică, obligând instituţia să-l lase pe om liber să aleagă ceea ce trebuie să

se-ntâmple cu fiinţa sa, să nu-i impună credinţa, să nu-l oblige la credinţă. Eu nu mai exist decât pentru a-mi duce la bun sfârşit menirea. Trebuie să scriu, trebuie să mă concentrez pe toate documentele pe care le-am strâns şi să reuşesc în scurt timp să le copiez în jurnalul meu. Trebuie să ne trăim viaţa sus, pe culme, acolo unde puţini au curajul să urce.
Oamenii care ştiu să trăiască sincer tot ceea ce simt ştiu mai degrabă să nu-şi piardă timpul. Să iubeşti totul şi să nu ceri nimic în schimb.
Domnul S. s-a născut într-o familie de profesori. Tatăl a fost profesor de matematică, iar mama profesoară de chimie. Amândoi părinţii erau atei. Astfel, domnul S. s-a născut şi a trăit în preajma unor oameni care i-au inoculat ideea că el este propriul său creator, că nu există nimeni care să-l fi creat, că Dumnezeu nu este decât o cârjă pe care se bazează oame-nii slabi sau proiecţia bolnăvicioasă a idealurilor noastre. Domnul S. a fost învăţat de copil că fiecare este un Dumnezeu în sinea lui, între limitele lui. Fiind lipsit de povara unei entităţi superioare, Domnul S. n-a cunoscut sentimentul de frică,

fapt care l-a ajutat permanent să-şi menţină vie libertatea. Domnul S. este puţin cam ateu.
I-a fost destul de greu să intre în societate, când copiii de vârsta lui puneau problema unei divinităţi, iar ideea aceasta îi era profund străină. Era considerat un ignorant şi un copil cu o mentalitate bolnavă şi periculoasă pentru societate. Datorită părerilor sale despre viaţă, era exclus din cercurile de copii, fiind nevoit să-şi petreacă timpul singur. N-a suferit niciodată din cauza acestei sciziuni între sine şi restul, fiind învăţat de părinţi că întotdeauna masele au spirit de turmă, ceea ce nu pare a fi departe de adevăr, şi că el trebuie să se autoexcludă pentru a nu fi luat de val. în plus, era fan J.K. Toole: „Un om inteligent se recunoaşte după un singur indiciu. Toţi imbecilii se unesc împotriva lui".
Cu timpul, şi-a pus şi problema existenţei lui Dumnezeu, dar asta îi constrângea fiinţa. Astfel, a ajuns la părerea că Dumnezeu, dacă există, ceea ce e incert, oricum nu poate fi perfect decât dacă ar conţine şi partea frumoasă, dar şi partea mizeră a existenţei.

Neputinţa nu este decât victima propriei noastre autosugestii. Voinţa omului este nelimitată. Şi atunci poate fi normal ca Dumnezeul acela infinit să nu-şi mai găsească limitele printre noi.
Domnul S. făcea eforturi pentru a se lăsa sensibilizat de ceva. Singura care reuşea să-i oprească furia eram eu. Poate că dacă ar fi avut altă formaţie şi nu aceea de judecător, ar fi fost mai uşor de influenţat. Profesia sa îi întărise necredinţa, îi menţinuse firea rigidă, inflexibilă la jocul acesta universal. Avea obsesia lucrurilor concrete, mai puţin visător, mai mult treaz, dar găsind şi făcând din realitate o poezie evidentă, poate mult mai nebună decât poezia însăşi. Chiar şi urâtul, durerea, boala şi cioburile fac parte din noi şi e bine să facă parte. Cu cât le acceptăm mai puţin, cu atât ieşim învingători
în fiecare zi, Dumnezeu se roagă la Mine
în lupta inevitabilă dintre noi şi ceilalţi. Am înţeles târziu că Absolutul se cucereşte prin curaj. A fi lipsit de frică, a nu te teme de nimic, înseamnă ieşirea din angoasă, din mâl, din rutină. înseamnă a fi liber.
Judecătorul n-a avut niciodată stăpân. Judecătorul n-a cunoscut niciodată finitul. Judecătorul nu avea judecător. Viaţa lui n-a putut fi niciodată o hartă. Viaţa lui a fost o sământă, un bob de mazăre căreia ulterior a trebuit să-i creeze condiţii să existe.
/
Când l-am cunoscut, Judecătorul vorbea foarte rar şi, înainte de a rosti o frază, încerca să n-o limiteze la puţine sensuri. Cuvintele sale transmiteau mult, dar se auzeau puţin. Adesea, vorbirea sa era dominată de un ton solemn. Prima impresie nu-ţi oferea nicio garanţie în ceea ce-l privea. Avea o privire neagră şi alunecoasă, de parcă se arunca în făptura celuilalt ca într-un bazin cu apă, avea un mod enervant de a se încrunta, un început de chelie ca o pistă de avioane, nişte pometi evidenţi asemeni copiilor care ascund bomboane, două perechi de cearcăne pe faţa neodihnită de ani şi nişte buze cărnoase, care învăţaseră perfect să prindă forma cuvintelor, atât de artistic se mişcau încât uneori sunetul părea a fi ceva sfidător, pleonastic chiar. Am scăpat un amănunt important, caracteristic pentru fiinţa sa. O permanentă urmă de barbă tierasă îi umbrea chipul fără a deranja. Era chiar un semn îndrăzneţ, un

amănunt masculin modern. Vestimentaţia nu m-a impresionat întrucât se îmbrăca atât de prost şi de lipsit de gust, atât de ignorant şi sfidător... tipic bărbătesc. Toate însă îşi pierdeau importanţa în momentul în care domnul S. începea să vorbească. Atunci nu-i mai vedeai învelişul. Te lăsai dus în adânc, acolo unde exista cu adevărat pentru cei care aveau nevoie să-l cunoască cu adevărat. Nu l-am auzit niciodată vorbind fără a transmite ceva. Atunci când

pronunţa, aveai senzaţia că face dragoste cu fiecare cuvânt. Era excitant prin vorbire. Era revoltător de autentic. Trăia energia fiecărei litere. Avea darul să te-nveţe să asculţi gândul înainte de a-l naşte în cuvânt pentru ca apoi să simţi ceea ce cuvântezi, să crezi, să trăieşti ceea ce ascunde cuvântul. Cuvântul este nimic în sine. Cuvântul este când se întrupează în noi. Cuvântul lipsit de energie este lipsit de viaţă, este lipsit de rost, este nimic, nimicul acela inutil, care ajută inexistenţa să ocupe un loc în spaţiu, în noi, în ceea ce spunem, în timpul nostru.

Judecătorul nu vorbea niciodată mult. Vorbea puţin şi sincer. Vorbea cu putere şi cu iubire. Vorbea şi crea din cuvinte un univers. Ceea ce era revoltător era sistemul lui de a trăi fără niciun reper, fără credinţă sau necredinţă în Dumnezeu. Era liber cu adevărat. Era dureros de liber.

N-am plecat din mănăstire pentru nimeni. Eram mult prea puternică şi mult prea dezamăgită de ceilalţi ca să le ofer spre fericire acest nemăsurat dar. Nici măcar pentru mine nu am plecat. Nu eram în stare de acest egoism. Am plecat pentru a-i obliga pe ceilalţi să trăiască. Am plecat ştiind că eu însămi sunt obligată să cunosc viaţa, să o iau în piept alături de un bărbat care încearcă să-mi ofere cel mai minunat fapt de a fi: iubirea.

Am amintit acum de judecător pentru că el era oglinda Sarei, partea masculină, în forţă, care m-a cucerit. Aveau în comun ceva esenţial: intuiţia absolutului. Erau două laturi pe care eu le uneam. Sara mi-a lipsit. Viaţa fără ea a fost confuză. în schimb, alături de judecător am învăţat să iubesc... totul.

Atunci când trebuie să faci ceva, faci necondiţionat. Aproape că nici nu te mai întrebi de ce faci sau pentru ce.

Dragostea pentru adevăr este mai presus de orice. Poate că singurul lucru pe care ar trebui să-l facem este să încercăm ca tot ceea ce facem să ne reprezinte, să simţim că este al nostru, că este menirea noastră. Că scriem cărţi sau construim case, că plantăm flori sau mulgem oi este doar diferenţa dintre sarcina unuia faţă de sarcina celuilalt.

Dacă ceea ce facem ne este necesar numai nouă, nu şi celorlalţi, atunci facem degeaba!

Intrarea în viaţa monastică se vrea de fapt a fi intrarea într-o altă viaţă, un nou început, o altă lume. Laşi toată viaţa socială pe care ai avut-o, o uiţi şi accepţi o nouă viaţă. Prima schimbare este cea a identităţii. Dacă acceptă să devină călugăriţă trebuie să-şi aleagă sau să primească un nume de maică.

Aida îmi povestea că, atunci când a îmbrăcat schima, nu i-a fost deloc uşor. O perioadă de câteva săptămâni nu se obişnuia cu noul nume. Când era strigată, răspundea cu greu. Numele îi era nou şi străin. Numele acesta de mănăstire identifică persoana care trăieşte acolo. în viaţa socială nu apari cu numele de călugăriţă. Tot vechiul nume îţi apare pe buletin, pe paşaport sau în celelalte acte. Numele de călugăriţă are putere doar în obştea unde trăieşti. Călugăriţele se mulţumesc cu puţin. N-au nevoie de nimic material. Când ies în lume şi se duc câteva zile în afara mănăstirii la rude, la familie sau la prieteni — şi asta în cazuri foarte rare, pentru că ideal este să te poţi rupe definitiv de cei dragi, de trecut —, nu aduc cu ele nimic. Doar bani primesc şi îşi cumpără singure cele necesare. De exemplu, dacă primesc de mâncare, n-au voie să păstreze în chilie pentru că e păcat: trebuie s-o ducă în frigiderul mănăstirii şi s-o împartă cu celelalte maici.

De astăzi am început să lucrez serios la Jurnal. îmi va trebui curaj. Şi lui Dumnezeu i-a trebuit curaj să-i lase pe oameni să-L împartă în atâtea imagini şi să-L promoveze în atâtea forme. Mi-L imaginez pe Dumnezeu în acel moment cocoţat pe un nor, privind la noi şi dându-şi drumul în gol. N-a aflat încă nimeni dacă aterizarea s-a produs în condiţii normale. După cum arată lumea astăzi, ori s-a agăţat de o creangă şi a adormit acolo, ori nu s-a mai agăţat de nimic şi a dispărut pur şi simplu, iar noi am rămas orfani.
Când vorbeşti de curaj, aminteşte-ţi cum se luptă ghioceii cu ninsoarea, cu îngheţul, cu natura însăşi ca să existe. Este cea mai puternică dovadă a dorinţei de a trăi. Este cea mai puternică manifestare a speranţei. Poate la fel ca a unui bolnav care, ştiind că-l aşteaptă îngheţul, transformă fiecare clipă într-un ghiocel. A fi curajos înseamnă a trăi conştient că viaţa este o înşiruire de clipe şi că fiecare clipă ascunde în ea moartea. Trăind în clipă, trăieşti în moarte. Depăşind timpul, cunoşti eternitatea, acolo unde clipele nu mai au acces, unde viaţa însăşi te învaţă să trăieşti cu adevărat. A te obişnui cu ideea morţii, a o accepta, este primul semn că timpul nu mai are putere asupra ta. A-ţi face din moarte o prietenă pe care să o primeşti atunci când vine, ar însemna ca moartea însăşi să nu te mai bântuie. Ca să ai curaj să trăieşti totul şi să trăieşti cu adevărat, trebuie să iei moartea ca pe ceva firesc.
Moartea este fascinantă pentru că ne ia prin surprindere. Şi vine aproape întotdeauna când nu o aşteptăm. Mă gândesc că, dacă am fi pregătiţi mereu pentru ea, moartea adevărată n-ar mai veni. Am muri doar aşa, „puţin", ca să-i facem pe plac lui Dumnezeu, dar noi, de fapt, n-am muri. Moartea se apropie de cei slabi, îi dispreţuieşte pe

cei curajoşi. Ce s-ar face Dumnezeu dacă toată lumea ar fi pregătită să moară? Ce s-ar face Dumnezeu dacă n-am mai muri şi i-am deveni asemeni? Câţi dintre noi credem în promisiunea unei continuări, în partea a doua a acestei îndrăzneţe comedii şi câţi ne închipuim cataclismul, moartea egal un bocanc ce transformă un bulgăre de sare în pulbere? Vă reamintesc ghiocelul de la început, din grădina

Edenului... dacă-l lăsaţi să soarbă din sângele vostru, s-ar putea să simţiţi că a-nceput în voi... primăvara.

Ţin degetele în semn de-nchinăciune. Degetul mijlociu, cu degetul arătător şi cu degetul mare încordate spre Absolut şi de ele o ţigară se reazemă şi respiră. Cam aşa fumegă majoritatea timpului nostru. Rămâne să sperăm că atunci când nu se-ntâmplă acest insuportabil truc, acest atunci atât de scurt şi insesizabil, ne rămâne puterea să nu ne mai închinăm cu degetele. Ţigara poate fi fumată de cineva la fel de bine cum poate să se fumeze singură. Misterul este că nu poate fi fumată dacă n-o aprinde cineva.

Urăsc frigul. La început am urât doar frigul din tălpi, îl simţeam cel mai acut în degete. încercam să fug de tot frigul şi, cu cât fugeam mai mult, cu atât se agăţa de mine tot frigul turbat. Când m-am obişnuit cu frigul din tălpi, a apărut frigul din viscere. De acest frig n-am mai avut cum să fug. Am aşteptat să treacă singur. Cu cât te ascunzi mai mult, cu atât simţi mai mult frig în tine. Dar ce ziceţi de frigul din tâmple?... Cancerul acela înfricoşător al minţii în care se bălăcesc nebunii şi-şi vindecă spaimele. Acela e un frig absolut pe care nici ura nu-l mai topeşte. Frigul acela, dacă te ajunge, te îngenunchează. Urăsc frigul. De când eram copil îmi doream cu ardoare să treacă iarna

şi să mă bucur de soare. Sunt născută într-o lună în care totul arde, clocoteşte, e viu. Sângele meu e mult prea roşu, e mult prea nebun. Mie îmi place să pun puţine haine pe mine, să dorm sub cerul liber, să fiu sinceră, să mă las copleşită de frumos; Frigului îi este frică de frumos. Nu-mi daţi exemplu iernile ruseşti, pictate de Dumnezeu special pentru a ne distrage atenţia! Nu cădeţi în plasa atât de ieftină a propriei voastre naturi! Frigul este permanent spaima tristeţii noastre, a declinului nostru, a micimii noastre. Nu poate fi anihilat, însă poate fi lăsat să existe în umbra căldurii noastre.

Lucrurile sfinte se fac. Nu se explică. Misterul se produce şi nu are nevoie de certitudini. Natura nu-i dă socoteală omului. Natura e liberă. Poate numai atunci când uităm de noi înşine, ne amintim de asta.

Să-nceapă să-ţi curgă din degete lacrimi, din coate, din umeri, din tălpi, din coapse. Să-ţi faci radiografie şi să vezi pe film în loc de inimă, de ficat, de rinichi, de vezică: lacrimi. Toate organele transformate în lacrimi. Să-nceapă fiinţa să fie înăbuşită de gustul sărat al lichidului sfânt. Să se transforme într-o lacrimă umblătoare. Ce transparentă ar fi lumea! De nesuportat! Plictisitoare şi banală! Sarea ar ţine mereu adevărul la suprafaţă. Totul ar fi la vedere. N-am suporta perfecţiunea dacă am regăsi-o în omenescul de zi cu zi. Omul are nevoie de suferinţă pentru ca lacrimile să rămână sărate şi vesele pe obrazul lui, să nu devină dulci. Oricând, din neatenţie, putem deveni diabetici în lacrimile noastre.
Numai dacă-ţi place să trăieşti viaţa poate să ţi se pară scurtă, dureros de scurtă. Numai atunci vei putea înţelege
în fiecare zi, Dumnezeu se roagă la Mine
egoismul lui Dumnezeu. A ţinut infinitatea numai pentru el. Avem o singură şansă să-i învingem teama de noi, groaza de a nu-i fura coroana. Să trăim cât mai intens, cât mai profund, să respirăm viaţă, să ne drogăm cu viaţă, să devenim dependenţi de viaţă, să nu avem pauze, să trăim permanent la graniţa dintre nebunie şi sublim! Atunci Dumnezeu şi-ar da seama că absolutul poate fi şi pentru noi, că suntem demni de Absolut, că suntem. Dumnezeu nu trebuie nici implorat, nici rugat. Dumnezeu trebuie lăsat să fie Dumnezeu, să se constrângă cu propriile sale limite, să se distrugă cu propria sa putere. Mă-ntreb de ce dăm permanent mingea spre poarta lui şi de ce ne crispăm ştiind că întotdeauna o prinde. Nu ştim niciodată nimic sigur. N-avem de unde şti dacă Dumnezeu nu face greşeli, dacă nu primeşte şi el goluri, dacă nu suferă, dacă nu disperă. Dumnezeu trebuie să aibă şi ceva omenesc ca să ne creeze, ca să comunice. Dumnezeu a fost ridicat la acel rang imposibil de atins când, de fapt, nici nu are nevoie de aşa ceva. Dacă ar fi să urcăm acolo unde L-am asigurat pe Dumnezeu, n-am ajunge la El niciodată, nu L-am putea nici măcar simţi, aproape că n-am mai avea
nevoie să credem în existenta Lui.
/
Dumnezeu n-a urcat niciodată acolo Sus, chiar dacă noi L-am urcat. El a stat întotdeauna în noi, în preajma noastră. Cine ţine uşa

deschisă, poate să se trezească oricând cu EL Coborâţi! Colo Sus nu-L găsiţi pe Dumnezeu! Acolo Sus e un imens gol! Dumnezeu este pe pământ, acolo de unde voi aţi plecat, convinşi că nu-L veţi găsi! Nu Dumnezeu fuge de voi! Voi vă îndepărtaţi de El şi îl căutaţi în altă parte!
Imaginaţia omului este infinită. Uneori însă, în loc să-l ajute, îl îndepărtează de esenţă, de viaţă. Dumnezeu vă

aşteaptă. Nu poate face altceva. E suficient că are curajul de a vă lăsa să vă pierdeţi în neant. Şi nu vă revoltaţi. Asta înseamnă că vă dă libertate. Este asemenea unui părinte care îşi asumă integral naşterea copilului său şi, cu teamă şi cu durere, trebuie să-l lase să încerce singur gaura neagră din Univers.
Atunci când te îndrăgosteşti, de fapt te sinucizi. Ce liniştit stă Dumnezeu fiindcă nu mai trebuie să-ţi deschidă eternitatea şi ce bucuros este că sufletul tău chinuit se roagă pentru linişte şi-i este oferit Vacarmul! Dumnezeu nu-i suferă pe îndrăgostiţi pentru că îndrăgostiţii nu au nevoie de Dumnezeu. Nici pământul, nici Ceml, niciun sicriu şi nicio flacără nu încercau să te primească, sărman îndră-gostit. Toate zăceau supuse divinităţii şi nu aveau curajul să-ţi întindă mâna. Doar eu mi-am deschis Absolutul şi ţi-am îngropat dragostea în sufletul meu. Şi, neputând să îndure, Dumnezeu s-a sinucis. Imaginaţi-vă înmormântarea lui Dumnezeu. Eu nu mi-L imaginez singur. Mi-L imaginez înconjurat de toate trestiile pe care le-a creat. Şi mort are nevoie de ele. Dragostea n-a fost niciodată o trestie. N-a fost niciodată plăcută lui Dumnezeu deşi, într-un moment de slăbiciune sau de criză, a creat-o. Acum trebuie să ai curajul doar să rămâi în mine. Dumnezeu nu te mai poate goni! El însuşi s-a îndrăgostit!
Mai bine să ai curajul să iubeşti cu toată carnea şi sângele tău decât să ai laşitatea să fii iubit când nu ai sufletul liber pentru a zbura atât de Sus. Cel puţin suferinţa celui care iubeşte este solemnă — faţă de suferinţa celui iubit, care este tristă. Oare Dumnezeu, atunci când ne

iubeşte, suferă? Oare suferă când se lasă iubit de noi? Ce meschine incertitudini împotriva Creaţiei! Cel puţin atunci când

constat că omul suferă, că este demn să trăiască o asemenea virtute, am dreptul să mă întreb dacă Dumnezeu mai are sau nu nevoie de suferinţă — dacă are, atunci trebuie să fie o formă mult mai acută decât a omului de rând. Omul n-ar putea să se regăsească, să se identifice, dacă n-ar suferi. Suferinţa este un act permanent de auto-cunoaştere, de depăşire a propriilor limite, de spargere a borcanului care te exilează. Suferinţa este desăvârşită şi autentică. Nu există altfel şi se arată acelora care au nevoie de ea, care nu-şi mai suportă noroiul din nări, care nu mai pot respira de-atâta mâl, care nu mai pot să-şi simtă bătăile inimii de-atâta întuneric şi spaimă. Suferinţa nu este un preludiu şi nici o amăgire. Ea nu promite şi nici nu încheie o trăire. Suferinţa participă la prezentul tău, acolo unde tu exişti în totalitate, neabandonat altui timp. Ştiu că timpul trecut e mort. El poate rămâne cel mult o amintire. însă poate produce melancolie, nostalgie, stări care-ţi confiscă prezentul şi te transpun în timpul lor, atunci când s-au întâmplat, stări care nu te lasă să respiri aer proaspăt, curat, ţinându-te pe loc. Timpul viitor este relativ, incert, improbabil. El nu are putere decât manifestat în prezent. Doar prezentul dă viaţă viitorului, îl transpune. Prezentul este singurul timp în care-i este omului îngăduit să trăiască. Este singurul timp care-l angajează pe om, care-l apropie de Absolut, care-l implică în circuitul riscant al Eternităţii. Omul care trăieşte în prezent este demn de curajul lui. A fi pe măsura prezentului înseamnă a fi pe măsura Omului. Să fii pe măsura Omului înseamnă să fii pe măsura Suferinţei, înseamnă să ai putere şi curaj să urci Golgota.

Cum se poate manifesta sentimentul acela profund şi sublim, prea sfânt, pe care puţini avem curajul să-l lăsăm

să-şi înfigă ghearele în fiinţa noastră? Iubirea aceea care este gelozie şi egoism, ură şi admiraţie, durere şi nebunie, spaimă şi nimicnicie. Dar dacă toate acestea sunt şi există cu adevărat, se găsesc doar în

noi, nu în afara noastră. Se ascund în mădularele noastre, în privire, în gest, în respiraţie, în totul nostru, se simt, dar nu se spun niciodată. Să iubeşti în taină, iată marele curaj! Să iubeşti necondi-ţionat, ca Soarele când se oferă în toată strălucirea Lui. Să iubeşti fără să ceri nimic în schimb înseamnă de fapt să iubeşti şi să ceri totul. Când iubeşti, ai curaj şi putere. Nu poţi să te miorlăi. Nu eşti slab şi nu te laşi îngenuncheat de primul tunet. Când iubeşti, eşti acel bolnav care suferă de o boală incurabilă dar care nu spune la nimeni, nu împărtăşeşte cu nimeni disperarea lui, zâmbeşte şi crede mai mult decât ceilalţi în sinceritatea zâmbetului său.
t
„Fără Dumnezeu, totul este noapte, iar cu el lumina este nefolositoare." (Lacrimi şi Sfinţi, Cioran)
„De-am bate în lespedea morţilor să le oferim viaţa, ne-ar refuza." (Shakespeare)
„Doamne, fără de tine suntem nebuni şi cu tine înnebunim." (Cioran)
„Nepotrivirea dintre Dumnezeu şi viaţă alcătuieşte cea mai mare dramă a singurătăţii." (Cioran)
însemnările Sarei s-au născut din obsesiile, din lacrimile, din durerile, din inaccesibilul oamenilor simpli, obişnuiţi. însemnările Sarei sunt trăite în fiecare literă pe care a imprimat-o pe hârtie.
In fiecare zi, Dumnezeu se roagă la Mine
„Priviţi în jurul vostru: pretutindeni larve care predică, fiecare instituţie este purtătoarea unei misiuni. Primăriile îşi au absolutul lor ca şi templele, administraţia, cu regulamentele sale — o metafizică pentru maimuţe. Toţi se străduiesc să îmbunătăţească viaţa tuturor: chiar cerşetorii, chiar bolnavii incurabili aspiră la aceasta. Trotuarele lumii şi spitalele sunt pline de reformatori. Societatea — un infern de Mântuitori. De la gunoieri la snobi, toţi îşi cheltuiesc generozitatea criminală, toţi împart reţete de fericire, toţi vor să călăuzească paşii tuturor: suntem victimele jocului universal." (Tratat de descompunere)
„De atâtea lacrimi, pământul a căpătat igrasie." (Cioran)
„Dumnezeu este expresia pozitivă a nimicului. Nu vezi nimic în afară de nimic, iar acesta este totul." (Cioran)

Orice pădure are uscăturile ei. Dar când e vorba de biserică, n-ar trebui să se îngăduie uscăturile. Asta în cazul în care prin biserică nu înţelegem doar o instituţie, aşa cum a devenit în ultima perioadă. Eu nu pot să-l cuprind în ceva pe Dumnezeu, pot doar să cuprind în manifestarea mea teama şi credinţa că-l vom întâlni. De ce oare a avut nevoie Omul să-l îngrădească pe Dumnezeu într-o icoană, să-i găsească o întruchipare în faţa căreia să se închine? Adică să te pleci în faţa a tot ceea ce omul a creat. De ce fiecare avem nevoie să-i cerem divinităţii să-i atingem coasta, să fim perverşi în necredinţa noastră, pentru ca apoi să urcăm la cer cu rangul de Sfinţi? Nu avem dreptul la Sfinţenie, pentru că Sfinţenia ne-ar înnebuni. Tot ceea ce este peste măsura noastră este o capcană. Nu avem dreptul decât să accedem spre Sfinţenie şi, în vacuitatea

universului în care ne-nvârtim oasele şi neliniştile, în pierzania noastră, să găsim o funie de care să ne agăţăm pentru mântuire. De mântuire avem nevoie, căci altfel ne-am chinui în neantul etern al căutării de sine. Cel puţin această căutare nu poate fi mântuirea, nu seamănă cu mântuirea. Avem nevoie să ne găsim sensul în care trebuie să ne-nvârtim, să ieşim din haos şi să intrăm în natură. Natura umană e haos. Natura divină e armonie. Cred că biserica nu mai poate ascunde mult asta. Oamenii au început să nu mai creadă în biserică pentru că cei care o conduc nu sunt demni de încrederea lor. Oamenii nu mai au nevoie de biserică. Ei au nevoie de libertatea de a-şi da singuri seama că există ceva — putem să-i spunem Dumnezeu — mai presus de fiinţa umană, ceva mai presus de noi înşine. Şi acest Ceva cu siguranţă nu există ca să ne sprijine slăbiciunea şi nici ca să ne trezească egoismul. Acest Ceva nu există pentru că avem nevoie noi să existe. Acest Dumnezeu al zilelor noastre sau al tuturor zilelor trebuie să existe pentru că există şi în niciun caz nu încurajează sentimentul de compasiune. Nu se revoltă, nu se încruntă. în niciun caz nu are barbă şi nu ne iartă. Acest Dumnezeu cred că ne dă libertatea să fim asemeni Lui. Căci din el ne-am desprins şi în el ne vom întoarce, permanent, o inteligenţă nelimitată, infinită, absolut sacră. Poate că numai atunci când iubim ne putem da seama cum e să fii Dumnezeu, pentru că în momentul acela pierdem tot ce e străin şi

uman în noi şi suntem unul şi acelaşi cu El. Suntem însă prea egoişti, prea orgolioşi pentru a renunţa la condiţia noastră. Vom fi în stare să iubim cu adevărat atunci când vom fi detaşaţi de ceea ce iubim, când vom iubi în taină, într-o infinită tăcere, când nu vom cere nimic, absolut nimic în schimbul iubirii noastre,

când nu vom aştepta nici măcar un zâmbet sau o privire, atunci când ne vom oferi necondiţionat fără a ne face nouă un bine, fără a ne simţi mândri de actul nostru, ba mai mult, atunci când vom simţi cu adevărat că suntem nimic când reuşim ceva, un absolut nimic, atunci suntem în stare să iubim, atunci ne apropiem de sfinţenie, atunci frica de Dumnezeu există în Infinitatea ei, căinţa ne va urmări permanent şi viaţa, da, viaţa nu va mai fi o simplă viaţă, ci se va transforma într-o sărbătoare.

Cât de greu este să începi să renunţi. Să începi cu lucrurile simple cărora le acorzi valoare: cu hainele, bijuteriile, suvenirele, apoi cărţile, picturile; apoi cariera, trecutul cu amintirile şi încet-încet să renunţi la persoana pe care pretinzi că o iubeşti, să renunţi la tine. Atunci când nu mai ai niciun drept asupra a nimic de fapt ai totul. Să fii în stare să găseşti în acest nimic absolutul, să nu fii legat de nimic, nici de tine însuţi! Atunci vei fi liber!

Durerea noastră se naşte întotdeauna din egoismul nostru. Şi durerea se naşte de cele mai multe ori atunci când pierdem ceva, nu atunci când dobândim ceva. Pentru că avem simţul proprietăţii, avem curajul de a ne considera stăpâni. De câte ori aţi suferit când aţi avut o bucurie? De câte ori v-a fost ruşine când aţi primit un cadou şi de câte ori aţi acceptat că nu-l meritaţi? De câte ori aţi conştientizat în voi sentimentul de milă şi de câte ori v-aţi revoltat nu împotriva lui Dumnezeu, ci împotriva voastră, mânaţi de neputinţa de a înţelege ce vi se-ntâmplă?

Poate că adevărata biserică ar trebui să o căutăm în noi înşine. în afara noastră nu vom găsi mai mult decât manipulare, dezamăgire, ipocrizie. Ne-am născut. Acesta este primul semn că întâlnirea cu Dumnezeu poate să ni se-ntâmple. Dacă o singură dată v-aţi întrebat despre

rostul vostru, aici este al doilea semn al posibilului. Cât de superficiali trebuie să fim ca să nu credem în nimic? Şi nu în nimicul acela înălţător, necesar spiritului, ci în nimicnicie, acel nimic care te distruge, te condamnă la pieire.
Se spune adesea că, indiferent ce facem, întâlnirea cu Dumnezeu tot se va produce — dacă Dumnezeu există. Nu rămâne indiferent. Degeaba există Dumnezeu dacă noi nu existăm. Toţi avem dreptul la această întâlnire. însă nu toţi ajungem pe aceleaşi căi. Pentru unii sunt mai uşoare, pentru ceilalţi îngreunate. încă nu ştiu la ce ajută această nedreptate. La echilibru?! Ceea ce ar trebui să conteze este curajul şi puterea noastră de a merge pe drumul pe care considerăm şi simţim că trebuie. Orice compromis este o uşă deschisă spre labirint. Iar viaţa e scurtă. Orice cădere ne costă timp. Şi cu cât orbecăim mai mult, cu atât ne vom îndepărta de noi înşine mai mult. Ceea ce nu are voie să ne îngenuncheze slăbiciunea şi să ne sperie este suferinţa. Căci aceasta este condiţia omului în permanentă căutare de sine, în permanentă căutare de Dumnezeu.
La întâlnirea cu Dumnezeu nu te poţi duce oricum. Nu te poţi duce chiar ca la piaţă sau ca la cumpărături. Totuşi, la întâlnirea cu Dumnezeu trebuie să fii pregătit. Şi mulţi dintre noi nu ştim să folosim numai o singură viaţă pentru această întâlnire. Mulţi pierdem viaţa, pierdem chiar şi timpul, ne pierdem şi pe noi. Şi-atunci întâlnirea se amână de tot atâtea ori până ce reuşim să ne adunăm de pe drumuri. Lui Dumnezeu îi apreciez răbdarea. Are multă răbdare cu noi. Poate că fără de noi n-ar exista. Poate pentru că noi înşine, noi toţi, născuţi şi nenăscuţi, suntem El. Dacă este aşa, ar trebui să ne doară. Dacă nu este aşa, ar trebui să ne sperie. Nu mă îndoiesc însă de capacitatea noastră de a ne speria. Cât despre durere... s-o

lăsăm în seama celor care suferă cu adevărat. Trist este faptul că „divinitatea vieţuieşte consumând oameni". Dacă noi n-am exista, nici Dumnezeu n-ar exista. Dumnezeu e ca frumuseţea. Ca să existe, frumuseţea trebuie să fie admirată.

Dacă e să fie, se-ntâmplă! Nu te poţi opune voinţei naturii. Ce este de la sine e implacabil şi chiar dacă ţi se pare incorect, nu te bagă nimeni în seamă. Cu cât te vei revolta mai mult, cu atât nu vei lăsa viaţa să ţi se aştearnă la picioare. Poate că atunci când vom avea puterea să acceptăm tot ceea ce ni se-ntâmplă, vom fiinţa cu adevărat. Poate că atunci natura nu va mai fi un duşman, ci va fi măsura fiinţei noastre. Puterea nu stă în afara noastră, ci în noi, dintotdeauna.
A fi sincer înseamnă a avea curaj, înseamnă a-ţi asuma ceea ce simţi şi gândeşti. Iar aceasta nu se poate întâmpla decât dovedind maturitate. Câţi dintre cei din mănăstire dau dovadă de maturitate? Câţi dintre cei ce se ascund în
t
chilii au dreptul să se bucure de lumina soarelui?
Marile momente din viata noastră, în care miraco- Iul este prezent, nu sunt conştientizate decât după ce au trecut.
Boala este o lume, un fel de a fi, de a ne atrage aproapele.
Creştinismul, în mintea omului contemporan, are toate şansele să se transforme dintr-o credinţă într-o boală.
Cred că printre duşmanii de seamă ai lui Dumnezeu — mai presus chiar decât ateii sau târfele — sunt medicii. Medicii au mai mult curaj chiar şi decât artiştii în relaţia cu Dumnezeu. Trăind realitatea în nemiloasa ei apariţie, medicii se luptă permanent cu moartea. Dacă Dumnezeu le-a creat pe toate, tot Dumnezeu a creat şi boala. Şi atunci când scopul bolii este înlăturat, când se face tot posibilul

ca funcţia ei să fie nimicită, crezi că lui Dumnezeu îi place? Eu zic că este rănit în orgoliu şi că se bucură nespus când mai moare un medic.
A vindeca artificial este o îndepărtare de la natură. Toate tranchilizantele nu sunt decât refugii periodice dincolo de realitatea care ni se oferă. Astfel, lui Dumnezeu i se sustrage dreptul absolut de a ucide sau de a naşte atunci când îşi doreşte acest lucru, i se cenzurează atotputernicia.
S-a gândit oare vreodată Creatorul că reţeta după care l-a creat pe om este de fapt împotriva Sa? A bănuit oare Dumnezeu că Omul se va

revolta, va îndrăzni să-i ia locul, se va lupta cu El, îi va deveni duşman? Sau chiar şi Dumnezeu este surprins de această întorsătură a lucrurilor? S-a gândit că, atunci când l-a creat după chipul Lui, n-a făcut decât să creeze alte imagini ale propriei Lui identităţi, practic o donare impertinentă şi neasumată? Nu mai există niciun control în tot haosul acesta. Oare Dumnezeu nu trebuia să-l creeze pe Om diferit de El, să nu aibă nimic din el, să fie o altă lume, o altă existenţă, să fie străin de El? Nu vi se pare că atunci când oamenii nu se cunosc, se respectă mai mult decât atunci când încep să se cunoască? Misterul a fost întotdeauna creator de nesiguranţă, de frământare, de viu. Poate că dacă Dumnezeu s-ar ascunde mai mult, ne-ar fi mai uşor să-L respectăm. Cu cât se arată mai mult, cu atât îi vedem mai mult slăbiciunea. Dumnezeu ne iubeşte prea mult. De aceea îndură tot ceea ce îi atribuim. Şi atâta timp cât ne iubeşte, ne va chinui. Un paradox evident. Poate că Dumnezeu suferă pentru că El doreşte să ne fie prieten în timp ce noi îl îndepărtăm; de teama absolutului, ne mulţumim cu nimicnicia. Poate că, dacă am avea mai mult curaj să trăim, Dumnezeu n-ar mai fi o sperietoare şi am putea să-L găsim în tot: în plante,

în fructe, în respiraţie, în Cer, în gând, în tot ceea ce suntem sau putem să fim. Dacă nu ne-am mai teme de noi înşine, ne-am teme de Dumnezeu. Şi dacă ne-am teme de Dumnezeu, ar însemna că începe să existe cu adevărat. De cel mai bun prieten îţi este teamă pentru că el niciodată nu te va lăsa să trăieşti comod. întotdeauna Te va ajuta să suferi, să te descoperi, să te găseşti. Nu-L căuta pe Dumnezeu în lucrurile uşoare, zilnice, comune! Dumnezeu este la limită, la pragul dintre nebunie şi sublim.

Dacă ar avea curajul sincerităţii, fiecare cenobit şi fiecare eremit ar putea să recunoască un adevăr cert: mintea le este guvernată adesea de gânduri atroce, profane, pe care neputând să le înfrângă, le trăiesc în ascuns. Neîncetat duhul îndrăznelii le chinuie materia cerebrală şi le terorizează corpul. Viaţa monastică nu mai reprezintă decât o posibilitate de a ne educa voinţa. Preoţii şi călugării trăiesc astăzi timpul profan mai conştient decât avem puterea să acceptăm acest

adevăr. A fi preot în zilele noastre înseamnă mai degrabă a fi om de afaceri, viaţa lor nefiind altceva decât o lungă invocaţie a Absentului. Sunt plictisiţi înainte de a trăi cu adevărat eternitatea plictiselii. Această boală a sufletului modern invadează fiinţa ca o molimă. încearcă să ascundă acest păcat laic trăindu-l mai acut decât laicii înşişi. A-L sluji pe Dumnezeu ca şi când ai sluji un mafiot, „capi dell tutti capi", cam la atât se rezumă relaţia cu divinitatea în viziunea acestor preoţi contemporani, acestor gândaci stăpâniţi de cupiditate care încearcă să reducă Absolutul la o singură clipă, confundând imuabilul cu efemeritatea.
Ca să poţi găsi un sens acestei vieţi, trebuie să ai parte de ea. Să durezi în timp, nu doar să treci prin el. Să ai

curaj să te laşi în bătaia vântului înseamnă să fii un cârmaci bun, să menţii corabia pe linia de plutire. Nu poţi să vorbeşti despre viaţă fără să o trăieşti, fără să te doară, fără să te facă să urli de fericire, fără să-ţi dea lacrimile, fără să întâlneşti disperarea şi iubirea. Cel mai rău lucru care ţi se poate întâmpla este să treci pe lângă iubire şi să nu o recunoşti. Nu poţi să înţelegi pe cineva decât trăind înainte tot ce încearcă celălalt să înfrunte. Să trăieşti mult, dar să trăieşti profund. Să omori timpul obişnuit ca să câştigi eternitatea! înainte de a critica, trăieşte.
„Nu există bine în această viaţă decât în speranţa unei alte vieţi." (Pascal)
Dogmatica creştină inoculată în minţile trăitorilor nu poate fi tratată decât ca o anestezie împotriva disperării. Frica este sentimentul care ne poate distruge într-o secundă. Frica ne convinge laşitatea să ne domine. Ne este frică să ne fie ruşine. Ne este frică de singurul efect pe care poate să-l aibă frica: te obligă să-ţi arăţi goliciunea. Suntem atât de egoişti, încât preferăm teroarea linguşelii, nu anarhia sincerităţii. Angoasa existenţială ne înfige atât de bine picioarele în pământ, încât sufletul îngrozit de ţărână preferă să stea în afara noastră. Din ce în ce mai mulţi morţi
/ t
de frică. Ce servitute mai înspăimântătoare poţi să găseşti în fiinţă decât compromisul de a ascunde în tine spaima de sine? Rob al

propriei condiţii, înspăimântat de ceea ce este, încearcă să se amnce în braţele rigide ale creştinismului, sperând că viaţa ce urmează să-i fie promisă va fi cu totul altfel. Facem bine ca să ne fie bine. în fiecare act pe care-l finalizăm se ascunde subtil ego-ul nostru, nelipsit, care ne pândeşte stăpânitor fiecare gest. Cât de inocenţi

putem fi ca să recurgem la Dumnezeu pentru a ne consola! Animozitatea care ne macină fiinţa există tocmai pentru a ne opri avântul de a deveni independenţi şi pentru a ne subjuga acestei creaturi impuse de religie fără a avea libertatea credinţei, a gândului, a instinctelor. Trebuie să
fim orbi chiar dacă vedem! Trebuie să ne minţim chiar
/
dacă ştim că adevărul poate fi aflat.

Am crezut întotdeauna că numai oamenii puternici ajung să se bucure de fericire. Pentru că numai ei au curajul să se lupte cu viaţa pentru a o subjuga, pentru a o domina. Fericirea ţine de libertate, de libertatea spiritului. Cu cât acesta are forţa de a zbura mai sus, cu atât este mai liber şi, cu cât e mai liber, cu atât e mai fericit. Fericirea aduce cu sine suferinţă. Aceasta se naşte din tristeţea de a întâlni ceea ce cauţi, dar nu sub forma pe care ţi-ai închi- puit-o. Şansa pentru fericire poate fi detaşarea, nepăsarea, dar în niciun caz consolarea. Consolarea este o moarte pasivă. Nepăsarea este ceva dureros. Cu siguranţă putem ignora varianta unei alte lumi, dar nu putem ignora sen-timentul incert pe care ni-l oferă această promisiune, nesiguranţa care ne ajută să ne menţinem pe frontul de luptă. „Lumea e săracă în ce priveşte faptele, dar e minunată în ce priveşte promisiunile." (Bossuet). Omul are nevoie de varietate şi de contraste. Satisfacerea este identică morţii.

Nu vă mai plângeţi! Cu cât nu avem nimic cert, cu atât e mai palpitant! Atunci când suferim şi suntem singuri, nu ştie nimeni. Cum apare cineva, ne împărtăşim tristeţea. Avem nevoie să fim compătimiţi. Suntem mult prea slabi să ne placă relativitatea, suferinţa, disperarea. Cu cât avem parte mai mult de acestea, cu atât avem şansa să ne detaşăm de ele, găsind în afara lor ceea ce căutăm

dintotdeauna. Pentru a-l cunoaşte pe Dumnezeu, trebuie mai întâi să-i negi existenţa, să negi creaţia, devenirea în sine. Pentru a-l avea pe Dumnezeu, trebuie mai întâi să te pierzi pe tine.
„Cred fiindcă trebuie", zic unii.
Ar fi mai drept să se spună: „Cred fiindcă-mi trebuie".
Cât de naivi sau cât de nebuni trebuie să fim astăzi ca să mai putem crede în ceva?
Cât de curajoşi şi cât de independenţi trebuie să fim ca să nu avem nevoie să credem?
Să nu mai credem nici măcar în nimic.
Să nu mai credem. Atât.
„Când poţi merge, de ce să te târăşti?"
Dacă am şti de dinainte ziua urcării pe cruce, ne-am resemna, ne-am ruga sau ne-am sinucide? întotdeauna rugăciunea e calea de mijloc?
Dacă am şti de dinainte, am fi noi înşine o cruce; atunci cine ar mai avea nevoie de cruci?
Cât de liberi sunt cei care nu cred în nimic? Am încercat cu vârful piciorului nimicul şi nimicul dinăuntru m-a speriat atât de rău, încât nu cred că speriat poţi fi liber şi nu cred că în nimic nu poţi fi speriat.
Nimicul absolut este absolut diferit de nimicul de zi cu zi. Nimicul absolut înspăimântă. însuşi faptul că nu are o limită: te arunci în nimic; e ca şi cum te-ai arunca în gol şi starea aceea din momentele în care te arunci este limita morţii, deloc palpitantă, ridicolă, aberantă.
Limita credinţei, a crucii, a concretului este ceva mai tragic şi dureros. Nu mai este limita unui nimic, este limita a tot ceea ce există.
Dacă am şti de dinainte ziua urcării pe cruce, am transforma lemnul în sânge, iar jertfa într-o sărbătoare,

pentru ca aceia care urmează să fie ţintuiţi să fie numai sfinţii. Sfinţi înainte de a fi sfinţi. Sfinţi în timpul şederii în Christ, al devenirii. Pe

cruce au loc oare şi diavolii? Pot ei suporta răstignirea? Dumnezeu este atât de generos încât să-i omoare cu dragostea lui?
Urcarea pe cruce trebuie să fie solemnă, ca un spectacol tragic al vechilor greci. Lui Dumnezeu îi plac lacrimile. Poate pentru că ele sunt o dovadă a purităţii. Să fie tristă, să fie sinceră ziua aceea şi crucea să poată fi o cruce uşoară care să te ridice, să-ţi piardă forma. De ce a avut crucea nevoie de formă? Cum poate Dumnezeu suporta coborârea în concret? De ce a avut omul nevoie de formă şi de Dumnezeu?
Mă-ntreb doar, în această lipsă de certitudine, în această sublimă nesiguranţă, în acest infinit scepticism, ce ne-am face în ziua urcării pe cruce dacă n-am mai avea cruci, dacă ne-am da seama că totul a fost o închipuire a minţii noastre laşe, că înfrângerea este de fapt turnul de fildeş în care ne ascundem inconştienţi... viaţa. Ce cuvânt puternic! De ce trebuie să-i schimbăm permanent nuanţa?
înainte să intru la mănăstire era dificil să-mi închipui ce înseamnă viaţa de zi cu zi acolo. în primul rând mă incita vestimentaţia călugărilor. Mi se părea pur şi simplu sexy. O femeie îmbrăcată este mult mai interesantă decât una dezbrăcată şi cred că şi unui bărbat i se pare mult mai provocatoare o rochie lungă, crăpată decât o minijupă care anulează misterul într-un mod simplist şi vulgar. îmi amintesc că faţă de mama mă încerca adesea un sentiment de ruşine, de pudoare. Poate din dorinţa de a ascunde ceea ce ea ştia dintotdeauna. Până la vârsta de 6-7, ani ea îmi făcea baie. A asistat la creşterea mea. Firesc. Câţiva ani mai târziu s-a retras, lăsându-mă să pregătesc singură ritualul

de curăţire a trupului meu. Venea doar la finalul îmbăierii să se convingă de rezultat. Spre adolescenţă, am început să mă ruşinez, când mă privea în amănunt îi simţeam pri-virea pe fiecare milimetru al epidermei. Era un sentiment ciudat, străin care îmi provoca spaimă, dar îmi dădea şi certitudinea maturizării mele. într-o zi am răsucit cheia în broasca uşii de la baie şi n-am mai lăsat-o să intre. S-a simţit trădată. Tonul ei impulsiv mă inhiba. încercam să găsesc o ieşire din situaţie, dar hotărârea mea era evidentă. Venise timpul să

zbor singură. Nu m-am fardat niciodată în faţa ei, mi-era ruşine să mă vadă cu buzele înroşite, nu-îmi plăcea să stea să mă privească, să mă analizeze, nu umblam în haine strâmte care să-mi scoată în evidentă
t
formele, pentru că uram ca ea să mă admire; nu-mi plăcea să ştie că port sutien sau că mă întâlnesc cu bărbaţi. îmi venea să urlu când intra în camera mea fără să anunţe, când mă surprindea în intimitatea pe care niciodată n-am avut curajul să i-o dezvălui. Când mi-am cumpărat prima oară chiloţi tanga, mi-a fost imposibil să-i spun. îmi era cu neputinţă să mă gândesc la comentariile pe care le va face vizavi de ţinuta mea. în faţa ei îmi doream să fiu cât mai banală, cât mai lipsită de strălucire, încercam să mă urâţesc cât mai mult doar ca să nu-i atrag privirea. Când treceam prin faţa ei, umblam cocoşată ca să nu-mi remarce sânii evidenţi pe care din copilărie nu-i mai văzuse şi îmi ţineam părul strâns în coadă să-mi accentueze trăsăturile masculine. în faţa necunoscuţilor sau a prietenilor niciodată n-am simţit nevoia să mă ascund astfel. Dimpotrivă. Adoram să fiu în centrul atenţiei, să arăt cât mai bine, să fiu curtată.
Când am venit la mănăstire, am fost obligată să fiu aşa cum sunt: să nu mă mai prefac, să ader la o ţinută

sobră. N-am renunţat la pantaloni în favoarea fustelor negre şi lungi. Maica stareţă a acceptat cu greu alegerea mea. în schimb, a trebuit să-mi acopăr fesele îndrăzneţe şi ispititoare cu cămăşi şi bluze cât mai sobre (bluze negre şi largi care să nu permită ochilor să se oprească asupra lor şi nici gândului să pătrundă mai departe). Atâta timp cât nu eram călugăriţă, nu eram obligată să port vestimentaţia tinerelor deja intrate în viaţa monastică. Mi s-a cerut doar decenţă. Chiar şi în ţinuta aceea de probă — cum o numeam eu — găseau ceva interesant şi deloc cuminte. Negrul poartă în el ceva puternic, ispititor, misterios. Trecuse perioada decolteurilor, a crăpăturilor, a transpa-rentului. A! Şi baticul, un batic negru de mătase care încadra stingher trăsăturile feţei şi nu mă avantaja deloc.

Câte trupuri frumoase se ascund astfel! Câte priviri râvnesc după libertate! Hainele acelea ar trebui să aibă mai multă putere, să oprească pofta, dar pofta nu poate fi oprită decât de pofta însăşi! Cu cât îl îngrădeşti mai mult, cu atât omul va dori mai multă libertate. Un spirit înalt nu se consolează, se convinge.
Păcătosul nu-şi poate niciodată răscumpăra datoria faţă de Dumnezeu, poate doar conta pe mila lui infinită. „Mântuirea este o poartă îngustă, în timp ce drumul care duce la pierzanie e mare şi lat", se zice în Evanghelia după Matei. După cum stau lucrurile în ziua de astăzi, nu ştiu cu câtă frică de Dumnezeu se mai citeşte Evanghelia de către cei care acced la viaţa monastică. Dar oare se mai citeşte, dacă în faţa altarelor slujesc nişte muritori mai muritori decât cei de rând? încerc să mai cred că drumul acesta, al slujirii lui Dumnezeu prin biserică, este cel mai greu şi cel mai spinos, dar şi cel care-ţi oferă răgazul cel mai

îndelungat, pentru a sta în rugăciune, pentru a medita, pentru a te apropia mai repede de înţelepciune.
Şi un artist se află în comuniune cu Dumnezeu, şi un doctor, şi un profesor, şi un servitor, dar aceştia, spre deosebire de preoţi şi călugări, au mult mai puţin timp pentru rugăciune. Un slujitor al bisericii ar trebui să-şi aloce tot timpul pe care îl are muncii prin rugăciune, iar Biserica, fie ea şi cu reguli, ar trebui să-şi piardă din omenescul care-i distruge transcendenţa antică. Legea este atât de simplă: copiii învaţă bunătatea de la natură, iar răutatea de la oameni.
Când am început să scriu la acest jurnal, mi-era teamă că va fi în zadar. Nu-mi propun să schimb lumea scriind aceste rânduri. Dacă cineva vrea să se schimbe, se schimbă singur. Vreau doar să amintesc că viaţa e scurtă, şi indiferent cum o trăim, urât sau fmmos, ea trebuie trăită în adevăr.
Când am ajuns la mănăstire, eram îngrozită de toată structura acestei instituţii. Fiind în interior, mă confruntam zilnic cu un sistem meschin. M-a durut zile întregi, m-a durut fizic, în capul pieptului mă durea şi îmi zvâcnea glanda tiroidă când vedeam că lumânările se vând sau că acatistele se plătesc cu sumă fixă. Pe geamul de la

lumânări scria pe o hârtie albă, la calculator, în funcţie de câte zile voiai să ţi se citească acatistul, preţul acestui serviciu. Da, aţi citit bine „serviciu". Erau sume între 100 lei şi 50 lei, adică de la o săptămână la 6 săptămâni. Dacă doreai mai mult, suma se negocia. Acest tarif a fost gândit şi afişat de maica stareţă. Cu riscul de a stârni un scandal, mi-am propus să scot afişul şi să-l înlocuiesc cu unul pe care scria „citirea acatistelor este gratuită". Cine vrea să dea bani pentru biserică, dă fără să-i ceri şi dă cât vrea. Şi

chestia cu lumânările, suma aceea fixă crea un sentiment neplăcut. Parcă mergeai să cumperi cartofi de la piaţă. Şi acolo se mai negociază.

Ştiam de la oamenii sărmani care ne vizitau mănăstirea cum că existau biserici unde preotul nu citea acatistul dacă nu era plătit cu suma pe care o cerea. Ce comenta-rii mai poţi face la o astfel de situaţie? Cum mai poate un astfel de om să ţină ritualul sacru al fiecărei slujbe, cum mai îndrăzneşte să citească Evanghelia sau să iasă cu Sfintele Daruri? Cum mai poate să spovedească, dar să împărtăşească? Tare aş fi fost curioasă să înregistrez o spovedanie a unui preot în faţa altui preot. Dar o spovedanie a unui preot de nimic... Oare mărturiseşte el cum îi jecmăneşte pe sărmani, oare recunoaşte că vila în care îşi odihneşte măruntaiele este ridicată pe truda amărâţilor care cred în biserică mai mult decât în ei înşişi, pe mădularele celor care-i văd pe preoţi ca pe nişte prooroci, grăitori ai Domnului?

Lipsa afişului s-a observat a doua zi. Mă aşteptam la o reacţie, la o întrebare cel puţin. Un nou afiş, cu aceleaşi informaţii, a reapărut la scurt timp. Să fi fost atât de nevinovat gestul meu, atât de mic încât să nu fi fost perceput la adevărata lui semnificaţie? Am tăcut, am trăit, am observat, am scris... iar într-o zi poate vor afla şi ceilalţi faţa reală a monahismului contemporan în marea lui trăire.

„La ce bun să ciupeşti câteva clipe de fericire pe acest pământ cu riscul de a arde pentru totdeauna în iad?" La ce bun? Atunci când nu te laşi convins decât de ceva con-cret, palpabil, vizibil, răspunsul e simplu. Lumea de aici te poate mulţumi suficient, dacă nu ai nevoie

de altceva. îţi poate garanta fericirea imediată, o împlinire de moment. Ce altceva mai bun ţi-ai putea dori?

Ce mă uimeşte este paradoxul următor: să propovăduieşti o religie în care credinţa în viaţa de apoi se doreşte o certitudine şi tu să te limitezi de fapt la viaţa de aici. Ţi se spune că dincolo este mai bine, tu te mulţumeşti cu binele pe care-l ai. Cu puţin curaj aş spune: dă-mi, Doamne, ce n-am aşteptat ca să-ţi cer mai mult! Eşti satisfăcut, ţi-e comod, încerci să-ţi asiguri pe cât de uşor acest bine şi nu ai niciun fel de probleme. Fiindu-ţi bine, niciodată nu vei recunoaşte că starea de bine e ceva călduţ, banal, îmi amintesc că cineva spunea că „tot ceea ce este banal, ne apropie de moarte. Moartea însăşi părând a fi cea mai banală dintre fapte". Am crezut întotdeauna că starea de satisfacţie ucide — în niciun caz nu incită şi nu contribuie la evoluţie. Ar trebui să recunoaştem că „nu lumea este decepţionantă, ci himerele care ne încorsetează spiritul". Atunci nu ne mai rămâne decât să fim precauţi, să fim atenţi la ceea ce ne dorim. De multe ori suntem decepţionaţi chiar de faptul că dorinţele seamănă cu ceea ce trăim.

E atât de uşor să te întorci la esenţă, la autentic, să respiri aer curat, să fii sănătos la minte şi la trup. E atât de uşor. La fel ca rostirea fără de cuvinte, ca rostirea prin tăcere.

Te-ai gândit vreodată că pădurea vorbeşte, clopotele vorbesc, valurile când izbesc stâncile, frunzele când se desprind, vântul, furtuna... totul vorbeşte. Să ai suflet să asculţi, să ai spirit să-nţelegi, să ai har să te laşi uimit. E-atât de simplu să fii aproape de Dumnezeu. Chiar şi cu puţinul pe care ni-l oferă, chiar şi în imperfecţiunea noastră, în micimea noastră, e-atât de simplu să-l simţi, să te convingi că există. însă noi nu încetăm să oscilăm între două atitudini fundamentale. A judecătorului care condamnă viaţa pentru că o evaluează cu măsura unei utopii

sau a unei idei preconcepute şi a avocatului care o apără şi o celebrează orice ar fi, cu decepţiile şi atracţiile ei, fie că-l răneşte cu

cruzime sau îl mângâie cu blândeţe. Iar când acuzatorul exclamă: „Am fost tras pe sfoară!", apărătorul răspunde: „Am fost copleşit!". îmi place la nebunie!
Prima dezamăgire pe care mi-au oferit-o slujitorii Bisericii a fost în copilăria mea. Mama era o femeie foarte credincioasă, de fapt foarte bisericoasă, dat fiind că nu prea ştiu pe ce se baza credinţa sa. Mi-a inoculat sentimentul de respect faţă de Biserică, aproape a reuşit să mă convingă de ceea ce majoritatea crede, şi anume că această construcţie este singurul loc unde Doamne-Doamne îşi dă întâlnire cu cei buni. Mă convinsese să-mi fac o cruce mare şi vizibilă când trec prin faţa bisericii, o cruce în care degetele să fie ţinute strâns, căci altfel se strecoară necuratul printre ele. Dacă te înşală cineva o dată, să-i fie ruşine lui! Dacă te înşală de două ori, să-ţi fie ruşine ţie!
Când aveam vreo opt ani, mama a adus în casă un călugăr. Mama nu obişnuia să facă asemenea gesturi, însă atunci părea că este foarte încântată de acel om. Bărbatul ştia să ghicească în cafea şi în cărţi. Şi, cum pe mama o interesau lucrurile astea, s-a împrietenit ciudat de repede cu el. Călugărul nu avea mai mult de 40 de ani. Venise în sat la Baba Păşcoaie, o vecină de-a noastră care era vestită în ţinut pentru că ştia să vindece tot felul de boli cu leacuri băbeşti. Călugărul o vizita pe babă de ceva vreme. într-una dintre zile s-a nimerit şi mama acolo. Aşa s-au cunoscut. A stat la noi în casă mai mult de două săptămâni. A dormit în patul din camera de trecere şi mânca întotdeauna singur, niciodată la orele când serveam masa. Era retras,

vorbea foarte puţin şi privea mult în podea. îmi amintesc că mă jenam când îmi privea picioarele mici, desculţe şi murdare, şi de ruşine mi le ascundeam sub fustă.
Timp de doi ani ne-a tot vizitat casa. Venea cam o dată pe lună şi stătea câteva zile. Restul timpului zicea că şi-l petrece la mănăstirea Durău. Devenise mai mult decât un simplu călugăr. Devenise un prieten al familiei. Toţi îl aşteptam de fiecare dată ca pe o minune. Nu mai ţin minte cum i se spunea călugărului. Părintele Mihai, Ştefan... nu mai ştiu. Acum e un amănunt mai puţin important, cu atât mai mult cu cât nici nu ştiu dacă era numele său real. Important era că ajunsesem dependentă de el, că mă îndrăgostisem de el, era ca un

idol pentru mine. Nimeni, niciodată, n-a avut o putere de convingere mai mare asupra mea. îndeplineam cu credinţă tot ce-mi spunea el. îmi ziceam rugăciunea dimineaţa, la prânz şi seara, după fiecare masă şi înainte de culcare, învăţasem pe dinafară Crezul şi Psalmul 50, mergeam duminică de duminică la biserică... tot ce-mi spunea făceam.
După fiecare şedere, călugărul pleca de la noi încărcat. Strângea de prin tot satul obiecte pentru mănăstire, covoare, icoane, haine, bijuterii, mâncare. Ce nu strângea?! Nu cerşea niciodată! Lumea îi oferea toate acestea ca răsplată, după ce el îşi exercita menirea de prezicător. Nu ştiu cât le nimerea şi cât de serioasă era treaba cu ghicitul, însă femeile făceau coadă la călugărul nostru. Tata însă nu se lăsa deloc impresionat de toate calităţile acelui om. Şi cum avea intuiţie, nici nu-l plăcea foarte mult. îl accepta în casă doar pentru că-i făcea bine mamei. Dar pentru că i se părea suspect să vină aproape regulat în casa noastră şi să tot strângă lucruri de valoare pentru mănăstire, tata s-a apucat să se intereseze de viata lui. A sunat la mănăstire la Durău
t

şi a cerut informaţii. îmi aduc aminte că pe mine neîncrederea tatei m-a durut tare mult. Am suferit zile întregi, am plâns, n-am mai vrut să mănânc... Nu înţelegeam de ce trebuie să urmărească un om atât de bun şi cinstit, de ce trebuie să se comporte ca şi când ar fi un criminal. Tata nu m-a băgat în seamă, şi-a văzut în continuare de treabă. Şi bine a făcut. Călugărul nostru fusese într-adevăr la mănăstirea Durău, dar pentru o perioadă foarte scurtă, fiindcă îl dăduseră afară din cauza orientărilor sale sexuale. Călugărul nostru era homosexual şi încercase de mai multe ori să întreţină relaţii sexuale cu colegi din mănăstire până în momentul în care s-a aflat. Şi dacă ar fi fost numai atât! Dar călugărul nostru era căutat de câţiva ani de poliţie pentru tâlhărie şi abuz în serviciu; fusese arestat câteva luni, după care, pus în libertate, s-a reapucat de meserie.
Tot satul aflase vestea. Toţi erau mâhniţi şi îl aşteptau să-l linşeze. Surprinzător, domnul călugăr n-a mai apărut. Ori erau mai mulţi şi,

înainte să fie trimis la lucru, son-dau terenul, ori clarviziunea lui îl ajuta să-şi imagineze ce răzmeriţă produsese în satul nostru, ori aşa a fost să fie şi Cineva l-a ocrotit. Dar cum poate Cineva să ocrotească un asemenea specimen? în scurt timp i-au dat de urmă. L-au descoperit în subsolul unui bloc de pe Dorobanţi, din Bucureşti, unde, în două camere, îşi depozitase toate cadourile primite de la oameni. Mănăstirea Durău era, de fapt, subsolul acelui bloc. Poliţia l-a înştiinţat pe tata, care apoi a fost chemat să identifice lucrurile ce-i aparţi-neau şi pe care mai putea să le recupereze. Au mai găsit crucifixul de argint pe care-l aveau de la bunica, nişte mir vechi, o icoană şi câteva mărunţişuri. Mi-am adus aminte şi cum îşi spunea acel tâlhar: călugărul Nicodim. Ce bun nume de scenă.

Una este să asculţi cum se împarte dreptatea şi alta este să contribui tu însuţi la împărţirea ei. Când faci parte din public, mai poţi crede în dreptate. Pe banca juraţilor însă, îţi spui în sinea ta cuvintele lui Hristos: Nu judecaţi!
Cu greu m-am putut abţine când veneam spre mănăstirea Amina şi în compartiment cu mine călătorea un tânăr student la Teologie, un copilandru de 22 de ani care ştia un singur lucru: că urmează această facultate pentru că faci bani uşor. Că se bazează pe prostia oamenilor şi pe naivitatea lor şi cum majoritatea au adoptat spiritul gregar că această meserie va rămâne mereu una sigură. îmi venea să-l pălmuiesc. Conversam cu zâmbetul pe buze, lăsându-i senzaţia că susţin ceea ce afirmă, doar ca să mai aflu ceva din mintea idiotului. Tatăl lui era preot într-un sat din Moldova, mama, casnică... doamna preoteasă. Iar el: un produs stupid al celor doi. îl ascultam cum vorbea. Felul în care rosteşti un cuvânt spune foarte multe despre o persoană. Acel băiat era nesigur, vorbea cu jumătate de gură, parcă îşi pierdea dinţii în silabele seci pe care încerca să le împărtăşească. Nu respecta cuvântul, nu era deloc conştient de valoarea sa energetică; arunca vorbele ca şi cum le-ar fi dat drumul pe tobogan la găleata de gunoi.
Iniţial îl învinovăţeam numai pe el. Cel mult pe părinţi. Gândindu-mă mai bine, cred că acest sentiment de vinovăţie, cu gravitatea pe care

i-o acord în acest moment, ar trebui resimţit de către profesorii de la Institutul Teologic, aceia care permit existenţa acestor indivizi fără niciun resentiment. Totul pleacă de la admitere, de la prima etapă a acceptării sau a respingerii candidatului în urma examenului pe care-l susţine. Cred că la fel de importante precum cultura, informaţia, sunt sentimentele celui care are de gând să profeseze teologia. Este absurd să-l

supui unui astfel de test eliminatoriu, dar poate fi hotărâtor în evoluţia bisericii moderne. Şi dau un exemplu concret. Ca să intri la Institutul de Artă trebuie să treci probele de aptitudini, probele practice care sunt definitorii pentru talentul şi cariera viitorului artist. Mi-e atât de lehamite când mă trezesc în plină slujbă observând spectatorii, care mai de care mai paiaţe, care vin să se roage. Cui să se roage? Ştiu ei cui să se roage? Puţine picioare ştiu să cadă în genunchi de-a dreptul, să tragă trupul şi spiritul în genunchi şi astfel îngenuncherea să fie mai mult o mulţumire adusă Divinităţii. îngenuncherea nu este ruşinoasă decât pentru cei superficiali, care nu-L simt pe Dumnezeu, îngenuncherea este îngenuncherea limitelor care te constrâng, fiinţa care te împuţinează. Să crezi în Dumnezeu pentru că-l simţi că există, nu pentru că ai învăţat să crezi sau că eşti obligat din pricina slăbiciunii tale. Să crezi în Dumnezeu pentru că pur şi simplu crezi, pentru că-i recunoşti dumnezeirea, nu pentru că ai nevoie să crezi. Să simţi că fără el nu te poţi împlini, că ceea ce faci este voia Lui. Cu siguranţă aţi observat şi voi că cel mai adesea ne amintim de existenţa lui Dumnezeu în momentele de impas, în momentele în care nu ne mai descurcăm singuri şi cerem ajutor. Ce neruşinare! De cele mai multe ori ne rugăm cu „Doamne, ajută-mă să...", de prea puţine ori ştim să mulţumim înainte de a cere, iar aproape niciodată nu reuşim să nu-I cerem lui Dumnezeu nimic. Spuneam că-mi este lehamite când mă uit în biserică, duminica, la cei care vin la slujbe ca să-şi plimbe noua vestimentaţie sau noua coafură, ca să mai afle ultimele bârfe de cartier sau să mai schimbe priviri unii cu alţii. Mersul la biserică nu mai este de mult un ritual.

în cel mai fericit caz, a devenit o modă. Dacă micimea slujitorilor bisericii, nu vorbesc aici

de excepţii, este atât de vizibilă, nu m-ar mira ca mâine, poimâine să renunţe la actualele haine monastice şi să ţină slujba în blugi şi în tricouri.

De când plecasem de la mănăstire mai vorbisem cu Sara doar la telefon de două ori. înţelesesem că starea ei se agrava pe zi ce trece. Revolta îi era amplificată de revenirea înşelătoare şi obsedantă a momentului în care fusese pregătită să moară, când visul trebuia să se împlinească şi când Dumnezeu i-a jucat cea mai mare farsă. Nu înţelegea de ce nu a fost ultimul atunci, de ce punctul nu se poate pune niciodată când suntem pregătiţi, de ce a trebuit să se prelungească această agonie, să i se arate mai insistent că ceea ce trăieşte este o mare mizerie şi că oricât de mult s-ar zbate să facă ceva, nu poate să facă nimic. Deşi nu împlinise nici 30 de ani, Sara arăta cu cel puţin 20 de ani mai în vârstă. După ce moartea a ocolit-o facându-i mai mult în ciudă decât pe plac, Sara a început să-şi piardă treptat viaţa. Ca şi când nu murise pentru ceilalţi, ci murise pentru ea însăşi. Un cadavru viu, o bătrânică tânără. După zbârciturile care, fără discreţie, se afişau pe întreg corpul, cu precădere pe braţe şi pe faţă, cearcănele foarte pronunţate, cu multe şuviţe albe, naturale... vizibilă ninsoare a timpului. Doar ochii, ochii ei mari mai aveau lumină, mai ştiau să izbească privirea cu o îndrăzneală ce încerca să o străpungă. De când intrase la mănăstire trăsăturile i se înăspriseră, corpul suferind şi el o transformare; şi din cauza alimentaţiei foarte severe pe care nu era obligată s-o urmeze, însă nu se arăta împotriva acesteia. Lua masa doar de două ori pe zi, o dată la prânz şi o dată la şase după-amiaza, împreună cu toate călugăriţele. Nimic între mese. La început părea a fi imposibil. Dar pe măsură ce treceau zilele, se acomoda tot mai bine cu ritmul impus de viaţa

din mănăstire. A observat cum călugăriţele erau împăcate cu soarta lor. Se mulţumeau să meargă la ascultare, să-şi îndeplinească

treburile gospodăreşti cât mai sârguincios, să nu adoarmă la slujbe. Pregăteau cu interes şi cu suflet sărbătorile, se bucurau de oaspeţi şi de turişti, încercau pe cât posibil să lase greutăţile pe seama laicilor, viaţa lor fiind o garanţie pentru Rai — o mentalitate demnă de invidiat, aproape ca aceea a copiilor, cu singura diferenţă că a copiilor nu este impură.
îşi făcea însemnări în „furnal" şi tot mai des o vedeam stând şi privind în gol. O găseau maicile în tot felul de locuri meditând în taină, n-avea importanţă dacă era zi sau noapte. Se retrăgea fie în podul cu fân al grajdului, fie pe deal „La Cruce", fie în grădină sau în livadă, sub salcie, acolo unde asculta în taină spovedania neîncetată a râului.
Deşi avea câteva luni de stat la mănăstire, nu avea obligaţia de a participa la treburile gospodăreşti. Sara se implica în munca maicilor numai atunci când simţea că face cu drag ceea ce face. Era un membru al familiei, totuşi un membru oaspete. Era admirată de maica stareţă pentru luciditatea şi intransigenţa cu care aborda viaţa. Lipsa permanenţei în treburile zilnice ale obştii îi permitea să-şi organizeze timpul după cum voia. însă nu putea să trăiască astfel la nesfârşit. Trebuia să ia o decizie în ceea ce privea intrarea în viaţa monastică. Iar după ce am plecat, o neliniştea destul de mult responsabilitatea pe care o avea în calitate de bibliotecar. Fiecare zi o ajuta să se apropie fără voia sa de insuportabila criză. Trebuia să se hotărască, dar nu era pregătită pentru nicio hotărâre.
Nu era convinsă de nimic. Era înspăimântată de propria ei confuzie. Orele se scurgeau şi frământarea sa devenea din ce în ce mai evidentă. Singurătatea adâncea starea aceasta

de pierdere a fiinţei şi a valorii. Sărbătorile de Paşte au trecut fără nicio emoţie. Le-a simţit ca pe nişte zile comune, abandonate în banalitatea incotifundabilă a ultimelor sale luni. N-a înviat nicio bătaie de inimă. Dimpotrivă, s-a cufundat mai jos decât era, în adâncul sufletului... acolo unde neantul începea să pună stăpânire. Tot ce era lumină pentru cei dimprejur pentru ea era o beznă de

nepătruns. îi era greu să mai găsească vreun rost în ce trăia. Nici răsăritul soarelui, nici dorinţa de a bea apă din fântână, niciun zâmbet sau un cuvânt rostit cu har, nici verdele ierbii, nici rouă care, timidă, i se aşeza pe faţă în bătaia primelor raze, nimic din tot ce odată îi aducea fericirea, nimic nu mai avea rost. Trecuse şi înălţarea şi pentru ea totul arăta la fel de negru şi neînălţat. Trecuse şi sărbătoarea Sfinţilor Constantin şi Elena şi Sfânta Mărie Mică... Toată veselia din mănăstire, toată bucuria maicilor, toată însufleţirea cu care se pregăteau de sărbătoare pentru ea era nejustificată şi fără rost. Nu avea acces la acea bucurie. I se părea o trăire de suprafaţă, neînţeleasă. O trăire are valoare dacă are un rost şi are un rost atunci când o conştientizezi. Să nu fii ca o oaie rătăcită, aşa cum Sara credea despre maicile acelea. Privea la cei din jurul său şi nu înţelegea cum de mai pot să zâmbească. Pentru ea zâmbetul devenise ceva grav, aproape un păcat. Nu mai zâmbise de mult, poate că şi uitase să zâmbească. Tot ce trăia era trist şi solemn. Accepta trădarea, făcea pactul cu Dumnezeu şi continua să păstreze tăcerea, prefăcându-se că poate fi din nou un copil răsfăţat, fără probleme şi fără glas care să strige. Simţea în tălpi acel dor de fugă, aşa cum a luat-o la goană la moartea mamei sale când unchiul său a prins-o şi a pus-o la pământ. Cu cât ştii mai mult, cu atât e mai rău, din ce în ce mai rău, până ajungi la Răul Absolut. Viaţa adevărată, trăită în adânc, în adevărata ei profunzime este un calvar, este

suferinţă autentică. Ustură când te tai la un deget, când faci cistită sau când pui sare pe-o rană, doare o măsea putrezită care trebuie eliminată, doare o colică renală sau un ulcer. Suferinţa însă nu este provocată de niciuna dintre acestea. Suferinţa este înfiptă în minte, acolo unde graniţele fiinţei nu pot accepta planul lui Dumnezeu, acolo unde lupta dintre creaţie şi Creator începe, acolo unde sufletul, cu emoţiile şi slăbiciunile lui, există şi dă planurile peste cap.

Nu ştiu. Acesta este cuvântul care mă doare. Şi, mai mult decât atât, ştiu că nu ştiu nimic, aşa cum de la Socrate au ştiut-o toţi oamenii curajoşi. întotdeauna senzaţia că ştiu a fost doar o senzaţie. Nimic

concret. Totul relativ. Nimic sigur. Şi-atunci, pentru ce să mai încerc să aflu ceva? îi las în pace pe cei care n-au ce face decât să-şi piardă timpul cu viaţa asta de nimic. Totul este inutil, tot timpul petrecut, tot ce-am făcut este inutil. Se-ntâmplă exact ca în visul meu. Adică nu se mai întâmplă când eşti convins că trebuie să se-ntâmple. Un joc mult prea naiv.
De ce are Dumnezeu impresia că este Dumnezeu? Poate că nici Dumnezeu nu mai e sigur de Dumnezeu!
Am ajuns să-mi doresc să ucid totul, de la flori la oameni, să nu mai rămână nimic viu. Toţi suntem traşi pe sfoară. Trebuie să avem demnitate să murim, să-i încurcăm Creatorului sforile. Trebuie să murim toţi. Sunt atât de puţini cei care-şi doresc să moară. Atât de puţini cei care au curaj să privească viaţa cu ochii deschişi şi să accepte faptul că moartea e cea mai nobilă formă de a ieşi din joc.
Urăsc oamenii care-şi doresc să trăiască. Trăieşti ca să trăieşti. Pentru ce? La ce te ajută? Cui foloseşte? Să trăieşti puţin e necesar, atât de puţin încât nici nu-ţi trebuie mai mult ca să realizezi cât de mizeră e fiinţa. Da, poate nu pe

viaţă mă răzbun. Ci pe ce a făcut omul din ea. Dispreţuiesc tot ce umblă pe două picioare şi pretinde că are discernământ. Mi-e silă de fiinţele bipede, le urăsc pentru tot ceea ce sunt. Cred că sinuciderea mea îl va ucide pe Dumnezeu. Vom muri amândoi în acelaşi timp. Fiecare sinucidere îl ucide şi pe Dumnezeu.
Nu mai vreau să văd oameni. Nu mai pot să văd oameni. Oamenii îmi fac rău. Oamenii trebuie să moară. Consolarea este o cârjă. Numai fricoşii se consolează. Spiritele mari suferă, se revoltă, se manifestă până ce ating nimicul, Nimicul acela absolut care te duce la nebunie, care te îndeamnă la sinucidere. Indiferent dacă te-ai sinucis sau nu, dacă ai ajuns să trăieşti Nimicul Absolut, ai murit. Te-ai salvat. Priveşte moartea dincolo de moarte. Acolo începe Infinitul.
Eram îngrijorată de Sara. Atunci când nu venea la telefon, ceream să vorbesc cu maica Mineea. Informaţiile pe care le primeam erau vagi, fiindcă Sara nu vorbea cu nimeni. Depresia ei părea din zi în zi mai evidentă. Neputinţa de a accepta existenţa aşa cum este ea devenea

periculoasă. Obsesia morţii ca răzbunare, ca revoltă împotriva naturii i se părea a fi ceva normal şi omenesc. Simţind adevărul despre viaţă, a refuzat să-i schimbe culoarea mohorâtă într-una deschisă doar pentru a se amăgi. Consolarea părea a fi pentru Sara doar o formă mediocră de a supravieţui şi nicidecum înţelepciunea aceea utopică şi inventată a ologilor spirituali.
Invocând starea critică prin care trecea, i-a cemt maicii stareţe să-i accepte o perioadă de însingurare. Refuzând să meargă la spovedanie sau să fie consultată de un psihiatru, Sara a convins-o pe maica stareţă că are nevoie doar de sine. Nu avea nevoie nici de Dumnezeu, nici de preot, nici de alte maici.

Ieri am avut parte de o revelaţie. Mi-am adus aminte de „Bunica" — cea mai concretă formă a umilirii pe care Dumnezeu mi-a arătat-o cu sadism. Avea o casă pe malul Dâmboviţei, undeva în zona Hanului lui Manuc. Nopţile de vară petrecute la fereastra camerei care dădea la stradă erau fascinante. Atunci mi-a venit prima oară ideea să încerc să dorm ziua şi să trăiesc noaptea. Parcă noaptea se trăieşte altfel, mult mai intens. Parcă noaptea te învaţă să ai conştiinţa nopţii, a întunericului, a morţii. „Bunica" rămânea trează de multe ori şi ne încânta cu poveştile ei fabuloase. Era una dintre miile de evreice deportate din Basarabia. A prins războaiele, apoi răzbunarea legionară, venirea comunismului.
„Bunica" a avut doi copii, o fată şi un băiat. Amândoi au plecat din ţară, lăsând-o în grija nepoatei, fiica fiicei sale. Bărbatul „Bunicii" a murit în tinereţe, când cei doi copii nu împliniseră zece ani şi când, împinsă de o voinţă nebună, a jurat că nu se va mai recăsători. Şi şi-a ţinut jurământul.
Mi-am adus aminte de „Bunica" privind în curtea mănăstirii la doi bătrâni frumoşi, trecuţi de 80 de ani. El, olog, fără ambele picioare, purtat într-un cărucior şi împins de ea, o femeie deloc puternică, mică de înălţime, slabă şi neputincioasă. Fără să-şi ridice ochii din pământ şi fără să ceară ajutor, femeia aceasta, care semăna mult cu „Bunica", se lupta cu roţile căruciorului vechi, încercând fără succes să le scoată dintr-o groapă plină cu noroi.

Bătrâna intrase cu picioarele în apa aceea murdară şi împingea căruţul de parcă sub el se afla o comoară. Bărbatul nu cântărea mai mult decât un copil până în 14 ani. însă vârsta îşi arăta nemiloasă colţii. Nimeni nu încerca s-o ajute. Zeci de ochi priveau ţintă spectacolul

neputinţei în plină desfăşurare. Când m-am pregătit să-i dau o mână de ajutor, era prea târziu. Izbutise. Cu şosetele îmbibate de noroi, cu vreo douăzeci de zdrenţe aruncate pe trupul său firav, cu o basma neagră şi deşirată şi cu două plase în care presupun că aduna pomana, a întors căruţul spre poarta mănăstirii şi a plecat. I-am surprins mâinile încordate pe braţele căruţului cum se chinuiau să-l ferească de vreo altă groapă cu care ar fi trebuit să se lupte, îmi dădeau senzaţia unor mâini lipite de o bară de fier când afară e frig şi îngheţ, iar desprinderea pielii e dureroasă, sfâşietoare. De parcă s-ar smulge, nu s-ar dezlipi. Aşa şi mâinile bătrânei stăteau îngheţate de timp pe căruţul acela prăpădit în care-şi oglindeau amândoi sfârşitul.
Cu cât priveam mai mult ochii înlăcrimaţi ai acestei bătrâne, cu atât mă cufundam în privirea „Bunicii" de care nu mai ştiam nimic de foarte mult timp. înainte de a pleca la mănăstire, auzisem că o răpusese o boală de inimă. I se micşorase aorta şi asta îi îngreuna respiraţia. La 80 de ani e poate firesc, însă prăbuşirea s-a produs năucitor de repede. Medicii n-au putut interveni chirurgical din pricina vârstei. Au lăsat-o pe tranchilizante, însă fără efect. Ba mai mult, trezindu-se imobilizată după o viaţă activă şi plină de dinamism, a căzut într-o depresie adâncă. Era lucidă şi nu putea să-şi accepte condiţia. Poate că este unul dintre cele mai grave lucruri — să te pierzi, să nu te mai recunoşti, să nu te mai identifici. Orice efort o dobora. Zilele se scurgeau mai mult la orizontală. La început îi era greu să mai spele hainele cu mâna sau să facă menajul în casă. Apoi a început să-i fie dificil să gătească. în timp nu mai putea nici măcar să se ridice din pat, să deschidă fereastra dimineaţa.
La toată această degradare a contribuit mult singurătatea. Ina, nepoata „Bunicii", o vizita destul de rar. Lucra

ca avocat în mai multe oraşe şi timpul pe care-l acorda bunicii era din ce în ce mai limitat. „Bunica" era într-un fel abandonată singurătăţii. Ochii îi erau permanent înlă-crimaţi, iar faţa avea o expresie crispată, a unui om gata oricând să urle. Pe măsură ce treceau zilele, bătrâna dădea semne tot mai dese de senilitate. Până într-o zi când con-tactul cu realitatea a devenit ceva relativ şi confuz.
A început prin neputinţa de a-şi da seama dacă este dimineaţă sau seară. Apoi uita să mănânce, avea halucinaţii, avea senzaţia că morţii o vizitează şi îi ţin companie. Şi cu toate acestea, „Bunica" refuza orice fel de ajutor. Puţinele sale minute de luciditate erau înfiorător de triste. Priveliştea era deprimantă. Pielea îi atârna pe scheletul firav de parcă era un material creponat, aşezat şi pregătit pentru casare. Şomoioage de păr alb zburau prin toată casa. Picioarele arătau ca două cârje. Greu de acceptat această caricatură a lui Dumnezeu. Să îmbătrâneşti aşa mi se pare o crimă. Evoluţia bolii oricum a fost una singură: a ajuns la faza în care nu i-au mai funcţionat simţurile, îşi făcea nevoile oriunde fără să-şi dea seama, nu mai recunoştea pe nimeni, nici măcar pe cei dragi, nici pe ea însăşi.
Încet-încet, diabolic de încet, „Bunica" se pierdea în ceaţa neîndurătoare a Sfârşitului. Era ultima săptămână când, între o respiraţie reţinută şi tăcerea eternă, „Bunica" îşi mai dădea seama că în jurul ei roiau oameni, umbre, că muştele îi dădeau târcoale, că trenul mai şuiera pentru ultima oară. De toate era conştientă, dar de nimic nu-i mai păsa. Te făcea să crezi că a trecut dincolo, în acea sublimă agonie de dinainte de moarte. Dar nu. încerca doar să păcălească pentru a fi lăsată singură. Se voia victima unei tăceri desăvârşite în care doar respiraţia-i întretăiată mai

aducea cu o intenţie de supravieţuire. Acel chip drăgălaş se transformase de atâta durere în ceva hidos: bărbia ascuţită, pometţii ieşiţi în evidenţă, ochii adânciţi pe care nu-i mai deschidea, buzele subţiri şi uscate care-i dezveleau maxilarul şi iscau agitaţia ultimelor suflări, ca un joc stupid, absurd, de-a dreptul tembel.

„Bunica" nu mai mâncase de cinci zile. Nu mai băuse nici măcar apă. Atunci când Ina încerca să-i apropie linguriţa de buze şi simţea cum inoxul rece îi atinge carnea, lăsa cu greu să i se strecoare lichidul în deschizătura gurii, pentru ca apoi să-l lase să se scurgă pe proteza tocită. După multe rugăminţi, se învoia să înghită, strâm- bându-se în aşa hal încât aveai senzaţia că-i faci cel mai mare rău. Dar „Bunica" se chinuia să primească apa în gâtlej. Se chinuia să respire. în ultimele zile a făcut un efort total, efortul acela dus aproape la sacrificiu în care se lupta cu Dumnezeu pentru ultima suflare.

„Bunica" a refuzat să se spovedească şi să se împărtăşească unui preot. Atunci când încă mai era în putere, a mărturisit că dacă cineva trebuie să o judece, acela în niciun caz nu poate fi un păcătos.

Ina i-a respectat dorinţa. Dar în ultima zi, simţind că asupra bătrânei se pogorâse o durere nemărginită, a chemat preotul care o botezase pe ea şi l-a rugat să-i facă „Bunicii" o slujbă de uşurare a sufletului, căci aceasta trăgea să moară de o săptămână, dar nu putea nicidecum să se desprindă. Respira atât de greu şi profund că zgomotul trecea până şi prin ferestrele închise. Era mai degrabă un horcăit care intra prin pereţii de cărămidă. Poate că acel sunet era transfigurarea celui mai crud complex care îngenunchează fiinţa umană: NEPUTINŢA de a fi în faţa a ceea ce este dincolo de fiinţă.

în faţa morţii suntem incapabili să ne manifestăm. „Bunica" slăbise în aşa hal încât oasele aproape că-i găureau pielea creponată. Stătea întinsă pe pat cu faţa în sus, cu braţele deschise precum Christ de o săptămână. Când Ina a luat-o de mână, a observat cum din ochii bătrânei a curs o lacrimă. Poate că a fost cea mai adevărată lacrimă pe care Ina a văzut-o. Nici Dumnezeu n-ar fi în stare să plângă atât de sincer. Pentru asta îl condamn. Pentru cruzimea cu care-şi lasă creaturile să-şi conştientizeze nimicnicia. Pentru asta îl reneg. Poate că nici nu este creatorul nostru.

Să poţi să mori ca frunzele uscate, să mori simplu, în tăcere, ca „Bunica". Cât de puţin i-a trebuit să moară demnă de Veşnicie, dar cât de mult s-a luptat să păstreze Veşnicia în ea până la sfârşit.

O fiinţă care ajunge astfel este o dovadă certă a lipsei iubirii cu care se tot laudă Dumnezeu. Nu are niciun rost, nu are nicio logică această existenţă astfel. Nu ajută nimănui. Este ceva putred care clatină imaginea Absolutului, în care frumuseţea este ucisă.
Uneori Dumnezeu este mai rău decât Lucifer. Sau poate Lucifer este mai bun decât Dumnezeu. Sau şi Dumnezeu este o „Bunică" neajutorată, dar orgolioasă. Dumnezeu pare a fi tocmai ceea ce este în noi cel mai egoist şi puternic simţământ. Şi Dumnezeu mai are nevoie din când în când s-o ia razna, să uite de creaţia sa şi să sufere, să sufere ca „Bunica", şi atunci când, trezindu-se din somn, să-şi dea seama că nu mai are ce face, că s-a trezit degeaba, că e inutil să mai facă ceva.
Ultimele săptămâni au fost cele mai grele. Sara nu mai ieşea din chilie. Timpul şi-l petrecea acolo, în întuneric,

încercând să găsească o cale. Mâncarea îi era adusă şi lăsată pe o buturugă, pe veranda casei, acolo unde altădată îşi petrecea multe ore meditând. Maicile găseau adesea mâncarea neatinsă. Nimeni însă nu îndrăznea să o abordeze. Căderea ei devenise ceva ciudat. Producăndu-se fulgerător, a surprins întreaga obşte. Liniştea mănăstirii se pierduse. Sara absorbise în frământările ei toată rutina şi tot calmul care nu de mult păreau afi de nezdruncinat.
Pe 20 august coşmarul Sarei a luat sfârşit, însă ţipătul ei a molipsit întreaga suflare.
Moartea ei n-a fost ceva spontan. Moartea ei a fost repetată luni întregi, înnobilată de simbolistica pură a existenţei sale. Pe masa din chilie s-au găsit şase farfurii, şase ulcele, o carafă de vin, o bucată de pâine, un măr şi o lingură de lemn. Sara îşi pregătise şi parastasul. Aştepta doar mesenii.
Sara a murit aşa cum şi-a dorit să moară. Şi-a provocat moartea şi a avut sânge să şi-o controleze până la ultima secundă. A evitat medicamentele în supradoză sau soda caustică, a eliminat banalul glonţ în ţeastă sau ciopârţirea venelor.
Moartea Sarei a fost ceva demn, ceva care vorbea, care urla, care striga în aşa hal încât te ducea până în pragul delirului. Moartea sa nu

a fost o moarte oarecare. A fost o palmă dată lui Dumnezeu şi o flegmă aruncată omenirii. Dispreţ total dus până la limita absolută a fiinţei.
Cadavrul său a fost găsit în chilia în care locuia în dimineaţa zilei amintite. Trupul zăcea agăţat de tocul de la fereastră de aproape două zile. Era susţinut de o bucată de cearşaf alb, ruptă din lenjeria în care îşi petrecuse ultimele clipe de chin. Pânza era bine înfăşurată pe un cui gros de care odinioară atârnase o icoană, apoi trecută prin balamalele ferestrei şi înnodată de câteva ori până fusese sigură că nu se va rupe. Fereastra era acoperită cu hârtie albă. Umbra vagă a trupului

se distingea dacă priveai cu atenţie. Era ca şi când cineva stătea rezemat fără să se mişte. în încăpere nu se simţea niciun miros deranjant. Starea cadavrului era acceptabilă.
Sara a murit cu ochii deschişi. Şocantă era privirea aceea albastră care îi rămăsese puternic întipărită pe retină. Sara a ştiut întotdeauna să privească absolut. Şi privirea trupului lipsit de suflare era atât de puternică, încât simţeai că mortul te ucide privindu-te.
Surprinzătoare a fost candela care încă păstra flacăra vie. Sara murise cu lumânarea aprinsă. Parcă intenţionat semnul acesta ne asigura că este bine Acolo, că este împăcată şi că nu se va ruga niciodată pentru noi.
Am fost anunţată de moartea Sarei imediat după ce au descoperit cadavrul. Maica Mineea nu a ezitat să-mi explice la telefon cum a decurs totul. Am ajuns la mănăstire cât de repede am putut. Ştiam că într-o zi o va face. Ştiam că nu are altă cale. Fiecare clipă pe care o trăia era o tentativă de sinucidere. La un moment dat, a obosit şi trebuia să termine. Nimeni nu are voie să o judece. Sinuciderea ei nu a fost în zadar. Sinuciderea ei a fost o formă de apărare, de evadare, de scoatere a laţului care-i strângea beregata şi n-o mai lăsa să respire. Sara nu putea trăi ca un mort. Sara era vie, mult prea vie pentru hoitul în care trăia. Dezamăgirea, scârba faţă de micimea oamenilor au învins-o. Şi, în loc să ignore sau să tolereze, a ales moartea.

Maica stareţă părea a fi pentru prima oară îngenuncheată. Avea mustrări de conştiinţă pentru că o lăsase pe Sara în voia ei, încălcând astfel regulile de zi cu zi ale mănăstirii. Scrisoarea lăsată a fost găsită sub forma unui semn de carte în jurnalul său. Presărat cu o picătură de ceară cu valoare de sigiliu, semnul identifica momentul în care ea îşi hotărâse sfârşitul.

„P.P. sunt două iniţiale. Una de la Paul, alta de la Purea. Mi-am amintit de el. Nu pentru că este chirurg. Asta nu ar schimba cu nimic decizia mea. Chiar dacă trupul se va prăbuşi, sufletul nu va fi afectat cu nimic. Cine este acum în sufletul meu, va rămâne cu mine şi după aceea, în sufletul meu oricum sunt puţine care vor rămâne cu adevărat. Poate doar păcatele să fie mai multe. Mi-am amintit nişte versuri pe care le-a scris P.P.: «Eu privesc prin ochii luminii / întorc spatele nopţii şi mă culc pe partea senină a lumii. Până acolo în Nord / e cale de încă Trei ore de veşnicie». Lumina m-a umilit întotdeauna. Senzaţia aceea de claritate, de evident este atât de concretă, încât nu poţi să o eviţi. Puţini sunt cei care ar trebui să se simtă bine în prezenţa luminii. Puţini sunt curaţi.
Nu trebuie să-mi pese de celălalt, nu trebuie să-mi pierd timpul încercând să-i arăt celuilalt că modul său de viaţă e greşit pentru că nu mă va asculta şi nici nu-mi va da dreptate. Ce e pentru mine moral pentru celălalt poate fi o prostie! Ce e pentru mine frumos, pe celălalt poate să nu-l intereseze! Eu vreau să fiu liberă! Vreau să fiu cu adevărat liberă! Aici nu pot! Aici nu voi putea niciodată, pentru că aici nimic nu e adevărat! Totul e iluzie! Şi dacă n-ar fi iluzie e prea puţin, e o lume cu pretenţii atât de mici, revoltător de mici! Nu mai pot să trăiesc astfel! Nu mai pot să mă las minţită clipă de clipă, secundă de secundă, respiraţie de respiraţie! Totul mi se pare inutil. Absolut totul mi se pare inutil!
Nu-i judecaţi pe ceilalţi înainte de a vă judeca pe voi înşivă! Sunteţi mai laşi decât aveţi senzaţia că sunteţi! Nu vreţi să cunoaşteţi deloc adâncurile săracei voastre fiinţe pentru că vă este frică de ce-o să găsiţi. N-o să găsiţi nimic! Nimeni nu găseşte nimic. Suntem goi, oricât de

oameni sau de neoameni suntem, oricât de oameni sau de Dumnezei. Am nevoie de mai mult, de o altă lume. Lumea asta nu mă lasă să trăiesc, lumea asta mă omoară. Sângele miroase a hoit, dorinţele s-au uscat, zâmbetul înjunghie ca un cuţit... nimic nu mai are viaţă, pentru că viaţa nu este viaţă, e o mare minciună! Nici fericire, nu există nici linişte, nici prieteni, nici adevăr. Nici măcar iubire nu există!!! Da, iubirea nu există! Poate că singurul lucru care există cu adevărat e nimicul din noi!
Trăiesc atât cât pot să trăiesc. Trăiesc atâta timp cât exist cu adevărat. Dacă vreodată nu voi mai avea puterea să trăiesc astfel, voi face tot posibilul să nu mai trăiesc deloc! Nimeni nu mă poate obliga să trăiesc mediocru!!! Punct."
în mănăstire, doliul după moartea Surei a fost ţinut doar trei zile. Apoi, fiecare şi-a continuat firesc munca de zi cu zi, ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat. După câteva săptămâni, chilia Sarei a fost transformată într-o magazie de lemne. Singurii care poate mai simţeau durerea din gestul Sarei erau şoarecii care mişunau pe acolo. Ani de zile am ţinut sub tăcere însemnările ei şi povestea noastră şi nu aveam linişte. Nu puteam să astup cu palma un glas care se certa cu Dumnezeu. Nu ştiu dacă cearta aceasta nu a fost inutilă, dacă revolta ei nu s-a înecat în pasivitatea divină. Cu Dumnezeu nu trebuie să te cerţi. Pe Dumnezeu ori îl omori, ori îl laşi în pace.

în loc de epilog:
Moartea este primul mister care tulbură adânc conştiinţa umană. Puţini sunt cei pregătiţi să moară. Atunci când trăieşti cu adevărat, simţi viaţa în nuditatea ei. Când nu-ţi mai este frică de nimic, eşti liber. Iar atunci când eşti liber, nimeni nu te mai înlănţuie. Nici măcar Dumnezeu. Şi El se sperie de cei care sunt pregătiţi să moară, care au învăţat să zboare şi, disperat să nu-i piardă, le taie aripile. Ceea ce nu ştie nici măcar Dumnezeu este că atunci când eşti pregătit să zbori în Infinit, zbori şi fără aripi.

„Asta-i viaţa! E ca o floare de câmp. Vine un ţap, o paşte şi-apoi, ia-o de unde nu-i!"
Atât.
169

„Cărţile nu conţin viaţa. Ele conţin doar cenuşa ei."
(Marguerite Yourcenar)
Când începi să scrii o carte este ca şi când ai începe un ritual.
E ceva sacru.
Ritualul meu a durat trei ani.
împart acest timp cu toţi cei pe care-i cunosc, care m-au inspirat, care m-au obligat să trăiesc în adevăr, împart acest timp cu viaţa.
171

roman
Chris Simion
Ce ne spunem când nu ne vorbim
Un diagnostic fatal o determină să o ia la fugă şi să se ascundă. Fără nicio explicaţie. îşi abandonează iubitul, părinţii, prietenii... tot. Pleacă din ţară ca să-şi trăiască sfârşitul într-o sin-gurătate deplină, scriind mail-uri pe care nu le trimite niciodată. După doi ani, îşi reface analizele. Verdictul medical are efect de dinamită. Anulează toate aşteptările. E sănătoasă tun, fără urmă de neoplasm, prin urmare, în viaţă. După doi ani în care a dansat tango cu moartea, revine în povestea din care evadase, dar nu se mai identifică profund cu nimic. Acvariul cu lumea ei de demult, cu peşti-emoţii, cu scoici-amintiri, cu gânduri-nisipuri, cu plante-vise, mediul ei vital de mai înainte, se dovedeşte a fi acum ceva banal, deloc esenţial, foarte simplu de înlocuit. Singurul lucru cu care rămâne după această jupuire e şinele. Dacă primul diagnostic a fost greşit sau dacă şi-a inventat povestea doar ca să fugă de realitatea în care era... nu mai contează atâta timp cât, însoţind-o pas cu pas pe drumul ei, ne-am făcut ţăndări ca să ne recompunem, am minţit ca să descoperim adevărul, am urât ca să aflăm iubirea adevărată, ne-am pierdut definitiv ca să îl regăsim pe Dumnezeu pentru totdeauna.

„Când eşti pe un drum cu sens unic, fără cale de întoarcere, fiecare secundă te costă altfel. Moartea îmi zâmbeşte din colţul camerei. Mi-ai şoptit toată copilăria că viaţa trebuie să fie o eternă lecţie în care să ne pregătim să murim.
Mă auzi? Caută neîncetat să rămâi liber. Inima ta poate iubi tot ce doreşte. în fiecare răsărit de soare există ceva frumos. Călătoria aceasta nu poate avea sfârşit."

Chris Simion
40 de zile
Un roman scris în 40 de zile, un joc al introspecţiei şi al (re)găsirii de sine. Recomandat persoanelor aflate în derută existenţială, cu alergie la minciună şi cu tulburări de maturitate. Jocul începe cu o singură pistă: sufletul tău. în fiecare zi cobori în tine, în adânc. N-ai cum să te întorci, n-ai cum să te opreşti, ci doar să mergi înainte. Ultima zi este răscrucea, momentul deciziei: „încotro?". Cele 40 de zile de reflecţie şi sinceritate îţi dau răspunsul, şi la final nu mai ai nicio şansă de ezitare... simţi exact pe unde s-o iei.